

ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU

(Urednički pročišćeni tekst, "Službeni list", broj 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90, "Narodne novine", broj 35/91, 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 – čl. 50. Zakon o arbitraži, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 43/13 - Rješenje USRH i 89/14 - OUSRH)

Napomena: sukladno Odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: u-i-885/2013 od 11. srpnja 2014. (Nar. Nov., br. 89/14), pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom te se ukida članak 392.b stavak 4. Zakona o parničnom postupku (Nar. nov., br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11 i 148/11 – pročišćeni tekst).

DIO PRVI

OPĆE ODREDBE

G l a v a p r v a

OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju pravila postupka na temelju kojih sud raspravlja i odlučuje u sporovima o osnovnim pravima i obvezama čovjeka i građanina, o osobnim i obiteljskim odnosima građana te u radnim, trgovačkim, imovinskim i drugim građanskopravnim sporovima, ako zakonom nije za neke od tih sporova određeno da u njima sud rješava po pravilima kojega drugog postupka.

Članak 2.

U parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku. Sud ne može odbiti da odlučuje o zahtjevu za koji je nadležan.

Članak 3.

Stranke mogu slobodno raspolagati zahtjevima koje su stavile u tijeku postupka. One se mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnika i nagoditi se. Sud neće uvažiti raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala.

Članak 4.

Sud odlučuje o tužbenom zahtjevu, u pravilu, na temelju usmene, neposredne i javne rasprave.

Članak 5.

Sud će svakoj stranci dati mogućnost da se izjasni o zahtjevima i navodima protivne stranke. Samo kad je to ovim zakonom određeno sud je ovlašten da odluči o zahtjevu o kome protivnoj stranci nije bila dana mogućnost da se izjasni.

Članak 6.

Parnični postupak vodi se na hrvatskom jeziku i uz uporabu latiničnog pisma ako za uporabu u pojedinim sudovima nije zakonom uveden koji drugi jezik ili koje drugo pismo.

Članak 7.

Stranke su dužne iznijeti činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

Sud je ovlašten utvrditi činjenice koje stranke nisu iznijele i izvesti dokaze koje stranke nisu predložile samo ako posumnja da stranke idu za tim da raspolažu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.), ako zakonom nije drugačije određeno.

Sud ne može svoju odluku utemeljiti na činjenicama i dokazima o kojima strankama nije dana mogućnost da se izjasne.

Članak 8.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje sud prema svom uvjerenju na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

Članak 9.

Stranke i umješaci su dužni pred sudom govoriti istinu i savjesno se koristiti pravima koja su im priznata ovim zakonom.

Članak 10.

Sud je dužan postupak provesti bez odugovlačenja, u razumnom roku, i sa što manje troškova te onemogućiti svaku zlouporabu prava u postupku.

Sud će kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.500,00 do 50.000,00 kuna pravnu osobu koja teže zlouporabi prava koja joj pripadaju u postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Novčana kazna iz stavka 2. ovoga članka može se izreći stranci i umješacu, a njihovom zastupniku ako je on odgovoran za zlouporabu prava.

Novčanu kaznu izriče prvostupanjski sud. Izvan ročišta za glavnu raspravu kaznu izriče sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Ako sud koji odlučuje o pravnom lijeku posumnja da je koja od osoba koje sudjeluju u postupku teže zlouporabila prava koja joj pripadaju u postupku, naložit će prvostupanjskom sudu da provjeri je li takva zlouporaba počinjena.

U slučaju iz stavka 5. ovoga članka sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskoga suda izreći će novčanu kaznu ili će rješenjem utvrditi da nije počinjena teža zlouporaba prava. Prijepis svoje odluke prvostupanjski će sud uvijek dostaviti sudu iz stavka 5. ovoga članka.

Kada kažnjena osoba ne plati izrečenu novčanu kaznu u ostavljenom roku ili o tome bez odgađanja ne obavijesti sud, sud će u daljnjem roku od osam dana na rješenje o izrečenoj novčanoj kazni staviti potvrdu o ovršnosti te rješenje dostaviti Financijskoj agenciji radi izravne naplate novčane kazne provedbom ovrhe na novčanim sredstvima kažnjene osobe.

Ako Financijska agencija u roku od godine dana od dana primitka rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne provede ovrhu na novčanim sredstvima kažnjene osobe u skladu s odredbama zakona koji uređuje provedbu ovrhe na novčanim sredstvima u cjelokupnom iznosu izrečene novčane kazne, dostavit će rješenje iz stavka 2. ovoga članka nadležnoj ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema prebivalištu, odnosno sjedištu kažnjene osobe radi prisilne naplate izrečene novčane kazne prema propisima o prisilnoj naplati poreza.

Ako kažnjena osoba nema prebivalište, odnosno sjedište na području Republike

Hrvatske, Financijska agencija će dostaviti rješenje iz stavka 2. ovoga članka ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema sjedištu suda koji je donio rješenje iz stavka 2. ovoga članka.

Naplaćena novčana kazna uplaćuje se na račun prihoda državnog proračuna Republike Hrvatske, dok će se o izvršenoj naplati obavijestiti sud.

Žalba izjavljena protiv rješenja o novčanoj kazni, ne odgađa provedbu tog rješenja.

Ako u roku od godine dana od prijama obavijesti iz stavka 7. ovoga članka i rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne uspije naplatiti novčanu kaznu, nadležna ispostava Područnog ureda Porezne uprave Ministarstva financija će o nenaplaćenju novčanoj kazni za fizičku osobu obavijestiti sud koji joj je dostavio obavijest iz stavka 7. ovoga članka, nakon čega će se izrečena novčana kazna zamijeniti kaznom zatvora po pravilima kaznenog prava o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora, o čemu će odluku donijeti sud koji je izrekao novčanu kaznu. Ako u roku od godine dana od dana primitka rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne uspije naplatiti novčanu kaznu, nadležna ispostava Područnog ureda Porezne uprave će o nenaplaćenju novčanoj kazni za fizičku osobu obavijestiti sud koji je donio rješenje, nakon čega će se novčana kazna izrečena fizičkoj osobi zamijeniti kaznom zatvora po pravilima kaznenog prava o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora, o čemu će odluku donijeti sud koji je izrekao novčanu kaznu. Ako se novčana kazna izrečena pravnoj osobi ne naplati u roku od godine dana od dana primitka rješenja iz stavka 2. ovoga članka, ta će se kazna prisilno naplatiti po pravilima kaznenog prava.

Ako je rješenje o izricanju novčane kazne ukinuto ili preinačeno, osoba kojoj je naplaćena izrečena novčana kazna može u istom postupku zatražiti od suda da naloži Republici Hrvatskoj isplatu neosnovano naplaćenog iznosa novčane kazne u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva osobe kojoj je naplaćena izrečena novčana kazna Ministarstvu financija Republike Hrvatske za isplatu tog iznosa, računajući od dana pravomoćnosti rješenja.

Članak 11.

Stranku koja se iz neznanja ne koristi pravima što joj pripadaju prema ovom zakonu sud će upozoriti koje parnične radnje može poduzeti.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, stranku koja je pravna osoba ili fizička osoba koja obavlja određenu registriranu djelatnost, sud neće upozoriti koje parnične radnje može poduzeti ako se radi o sporu u vezi s njezinom djelatnošću.

Članak 12.

Kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravni učinak samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno.

U parničnom postupku sud je u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti učinioca vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim.

Članak 13.

Sudski savjetnici ovlašteni su u prvom stupnju provoditi parnični postupak, ocjenjivati dokaze i utvrđivati činjenice. Na temelju tako provedenog postupka sudski savjetnik podnosi sucu kojeg na to ovlasti predsjednik suda, pisani prijedlog na temelju kojeg sudac donosi odluku. U uvodu odluke navest će se da je odluka donesena temeljem prijedloga sudskog savjetnika. Ako ne prihvati prijedlog kojeg mu je dao sudski savjetnik, nadležni sudac će sam provesti postupak.

Sudski savjetnici u parničnom postupku su ovlaštteni provoditi postupak i predlagati sucu odluku u sporovima za isplatu novčane tražbine, ako vrijednost predmeta spora ne prelazi **100.000,00** kuna, odnosno u trgovačkim sporovima ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 500.000,00 kuna.

U drugostupanjskom postupku i postupku povodom izvanrednih pravnih lijekova sudski savjetnici referiraju o stanju spisa i pripremaju nacрте odluka.

Članak 14.

Ako za pojedine radnje nije zakonom određen oblik u kome se mogu poduzeti, stranke poduzimaju parnične radnje pismeno izvan ročišta ili usmeno na ročištu.

G l a v a d r u g a

NADLEŽNOST I SASTAV SUDA

1. Zajedničke odredbe

Članak 15.

Sud ocjenjuje, po službenoj dužnosti, odmah poslije primitka tužbe, je li nadležan i u kojem je sastavu nadležan.

To ocjenjivanje nadležnosti obavlja se na temelju navoda u tužbi i na temelju činjenica koje su sudu poznate.

Ako se tijekom postupka promijene okolnosti na kojima je utemeljena nadležnost suda, sud koji je bio nadležan u vrijeme podnošenja tužbe ostaje i dalje nadležan i ako bi zbog tih promjena bio nadležan drugi sud iste vrste ili sud druge vrste, ako zakonom nije izrijeком drugačije određeno.

Članak 16.

Sud do pravomoćnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi ide li rješavanje spora u sudsku nadležnost.

Kad sud u tijeku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego kakav drugi domaći organ, oglasit će se nenadležnim, ukinuti provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu.

Kad sud u tijeku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj, po službenoj dužnosti proglasit će se nenadležnim, ukinut će provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu, osim u slučajevima u kojima nadležnost suda u Republici Hrvatskoj ovisi i pristanku tuženika, a tuženik je dao svoj pristanak.

Članak 17.

Sud se može po službenoj dužnosti oglasiti stvarno nenadležnim najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.

U povodu prigovora tuženika o stvarnoj nenadležnosti sud se može oglasiti stvarno nenadležnim samo ako je tuženik taj prigovor podnio najkasnije do upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari.

Protiv rješenja višeg suda prvog stupnja kojim se oglasio stvarno nadležnim te protiv rješenja kojim se taj sud oglasio stvarno nenadležnim i predmet ustupio nižem sudu prvog stupnja iste vrste nije dopuštena žalba.

Nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari, sud jedne vrste može se po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora tuženika oglasiti stvarno nenadležnim za predmete iz nadležnosti suda druge vrste samo kada je to zakonom izrijekom određeno.

Članak 18.

Kad sudsko vijeće u tijek u postupka ili predsjednik vijeća na pripremnom ročištu, po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora stranaka, utvrdi da je riječ o sporu koji treba da sudi sudac pojedinac istog suda, postupak će se nakon pravomoćnosti tog rješenja nastaviti pred sućem pojedincem, i to po mogućnosti pred predsjednikom tog vijeća kao sućem pojedincem. Sudac pojedinac vezan je za pravomoćnu odluku kojom mu se predmet ustupa u nadležnost.

U slučaju iz stavka.1. ovog članka vijeće može, prema stanju postupka, odlučiti da predmet ne ustupi suću pojedincu, već da ono samo provede postupak. Protiv te odluke vijeća nije dopuštena žalba.

Odredbe st. 1 i 2. ovog članka primjenjivat će se i kad se u tijek u postupka pred vijećem promijene okolnosti ili tužitelj smanji tužbeni zahtjev, tako da bi spor trebalo da sudi sudac pojedinac.

Ako je vijeće donijelo odluku o sporu koji je trebalo da sudi sudac pojedinac, ta se odluka ne može pobijati zbog toga što odluku o sporu nije donio sudac pojedinac.

Kad sudac pojedinac u tijek u postupka, po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora stranaka, nađe da je za suđenje nadležno vijeće istog suda, postupak će se nastaviti pred vijećem. Protiv tog rješenja suca pojedinca nije dopuštena žalba.

Članak 19.

Do donošenja odluke o glavnoj stvari sud će rješenjem obustaviti parnični postupak ako utvrdi da bi postupak trebalo provesti po pravilima izvanparničnog postupka. Postupak će se nakon pravomoćnosti rješenja nastaviti po pravilima izvanparničnog postupka pred nadležnim sudom.

Radnje što ih je proveo parnični sud (uviđaj, vještačenje, saslušavanje svjedoka i dr.) te odluke koje je donio taj sud nisu bez važnosti samo zato što su poduzete u parničnom postupku.

Članak 20.

Sud se može, u povodu prigovora tuženika, proglasiti mjesno nenadležnim, ako je prigovor podnesen najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.

Sud se može proglasiti, po službenoj dužnosti, mjesno nenadležnim samo kad postoji isključiva mjesna, nadležnost nekoga drugog suda najkasnije **do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.**

Članak 21.

Nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim (članak 17. i 20.) sud će ustupiti predmet nadležnom sudu ili jednom od više izberivo nadležnih sudova.

Sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom nastaviti će postupak kao da je kod njega bio pokrenut.

Ako je odluka o nenadležnosti bila donesena na glavnoj raspravi, sud kome je predmet ustupljen zakazat će glavnu raspravu i postupiti kao da se rasprava drži pred sudom u izmijenjenom sastavu (Članak 315. stavak 3). Ako je odluka o nenadležnosti bila donesena na pripremnom ročištu, neće se zakazati novo pripremno ročište ako sud kojem je predmet ustupljen smatra da ono nije potrebno s obzirom na radnje poduzete na prijašnjem pripremnom ročištu.

Parnične radnje nenadležnog suda (uviđaj, vještačenje, saslušavanje svjedoka i dr.) nisu bez važnosti samo zato što ih je poduzeo nenadležni sud.

Članak 22.

Ako sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili koji drugi sud, dostavit će predmet sudu koji treba da riješi taj sukob nadležnosti, osim ako nađe da mu je predmet ustupljen zbog očite pogreške, a trebalo je da bude ustupljen kojem drugom sudu, u kom će slučaju predmet ustupiti drugom sudu i o tome obavijestiti sud koji mu je predmet ustupio.

Sud iz stavka 1. ovoga članka kome je predmet ustupljen kao nadležnom može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog koje od stranaka, postupiti u skladu s tom odredbom najkasnije na prvom ročištu koje je održao nakon što mu je predmet ustupljen.

Kad je u povodu žalbe protiv odluke prvostupanjskog suda kojom se on oglasio mjesno nenadležnim odluku donio drugostupanjski sud, za tu je odluku vezan u vezi s nadležnošću i sud kome je predmet ustupljen, ako je drugostupanjski sud koji je odluku donio nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Odluka drugostupanjskog suda o stvarnoj nenadležnosti prvostupanjskog suda vezuje svaki sud kome se kasnije isti predmet ustupi, ako je drugostupanjski sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Članak 23.

Sukob nadležnosti između sudova iste vrste rješava zajednički neposredno viši sud.

Sukob nadležnosti između sudova razne vrste rješava Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Sukob nadležnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka rješava sudac pojedinac nadležnoga suda.

Članak 24.

O sukobu nadležnosti može se odlučiti i kad se stranke prije toga ne izjasne o nadležnosti.

Dok se ne riješi sukob nadležnosti, sud kome je predmet ustupljen dužan je poduzimati one radnje u postupku za koje postoji, opasnost od odgode.

Protiv rješenja kojim se odlučuje o sukobu nadležnosti nije dopuštena žalba.

Članak 25.

Svaki sud obavlja radnje u postupku na svom području, ali iznimno, iz opravdanih razloga, sud može poduzeti pojedine radnje i na području drugog suda. O tome će se obavijestiti sud na čijem je području poduzeta radnja.

Članak 26.

U pogledu nadležnosti sudova u Republici Hrvatskoj za suđenje strancima koji uživaju pravo imuniteta u Republici Hrvatskoj i za suđenje stranim državama i međunarodnim organizacijama važe pravila međunarodnog prava

U slučaju sumnje o postojanju i opsegu prava imuniteta objašnjenje daje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

2. Nadležnost sudova u sporovima s međunarodnim elementom

Članak 27.

Sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje kad je njegova nadležnost u sporu s međunarodnim elementom izričito određena zakonom ili međunarodnim ugovorom. Ako u zakonu ili međunarodnom ugovoru nema izričite odredbe o nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj za određenu vrstu sporova, sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje u toj

vrsti sporova i kad njegova nadležnost proizlazi iz odredaba zakona o mjesnoj nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj.

Članak 28.

Za suđenje u sporovima za zakonsko uzdržavanje, ako je tužitelj osoba koja traži takvo uzdržavanje, sud u Republici Hrvatskoj nadležan i kad tužitelj ima prebivalište odnosno boravište u Republici Hrvatskoj.

Članak 29.

Za suđenje u sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja braka, poništaja braka ili rastave braka (bračni sporovi) nadležan je sud u Republici Hrvatskoj ako su oba bračna druga državljani Republike Hrvatske ili ako je samo jedan od njih državljanin Republike Hrvatske. Ako nijedan bračni drug nije državljanin Republike Hrvatske, za suđenje u bračnim sporovima nadležan je sud u Republici Hrvatskoj samo ako nacionalni zakon obaju bračnih drugova dopušta tu nadležnost i ako su bračni drugovi imali na teritoriju Republike Hrvatske svoje posljednje zajedničko prebivalište ili ako tuženik ima prebivalište u Republici Hrvatskoj. Ako nacionalni zakon bračnih drugova ne dopušta nadležnost suda u Republici Hrvatskoj, taj sud može biti nadležan samo ako oba bračna druga imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj ako pristanu da im sudi sud u Republici Hrvatskoj.

Za suđenje u bračnim sporovima, ako je tuženik državljanin Republike Hrvatske i ima prebivalište odnosno boravište u Republici Hrvatskoj, isključivo je nadležan sud u Republici Hrvatskoj.

Članak 30.

Za suđenje u sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja očinstva ili materinstva nadležan je sud u Republici Hrvatskoj ako je bar jedna od stranaka državljanin Republike Hrvatske. Ako nijedna stranka nije državljanin Republike Hrvatske, sud u Republici Hrvatskoj nadležan ako tuženik ima prebivalište odnosno boravište u Republici Hrvatskoj; a kad tužbu podnosi dijete; sud u Republici Hrvatskoj nadležan i ako dijete ima prebivalište odnosno boravište u Republici Hrvatskoj. .

Ako se tužba podnosi protiv djeteta koje je državljanin Republike Hrvatske i koje ima prebivalište odnosno boravište u Republici Hrvatskoj, isključivo je nadležan sud u Republici Hrvatskoj

Članak 31.

Dok se ostavinski postupak koji se provodi pred sudom u Republici Hrvatskoj pravomoćno ne završi, za suđenje u sporovima iz nasljednopravnih odnosa te u sporovima o potraživanjima vjerovnika prema ostaviocu nadležan je sud u Republici Hrvatskoj i kad tuženik nema prebivalište odnosno boravište u Republici Hrvatskoj.

Članak 32.

Za suđenje u sporovima o pravu korištenja i raspolaganja i o založnom pravu na zrakoplovu, pomorskom brodu i brodu unutrašnje plovidbe u društvenom vlasništvu, o pravu vlasništva i o drugim pravima na brodovima i zrakoplovima u vlasništvu građana i građanskih pravnih osoba te o zakupnim odnosima na zrakoplovu i brodu sud u Republici Hrvatskoj nadležan i kad se na teritoriju Republike Hrvatske vodi upisnik u koji je zrakoplov odnosno brod upisan. Za suđenje u sporovima zbog smetanja posjeda na zrakoplovu i brodu iz stavka 1. ovog članka sud u Republici Hrvatskoj nadležan i kad se na teritoriju Republike Hrvatske vodi upisnik u koji je zrakoplov odnosno brod upisan ili kad se na teritoriju Republike Hrvatske dogodilo smetanje.

3. Stvarna nadležnost

Članak 33.

U parničnom postupku sudovi u Republici Hrvatskoj sude u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom.

Članak 34.

Općinski sudovi u parničnom postupku uvijek sude u prvom stupnju u sporovima:

1. o uzdržavanju,
2. o postojanju ili nepostojanju braka, o poništenju i rastavi braka,
3. o utvrđivanju ili osporavanju očinstva ili materinstva,
4. o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi, ako se istodobno odlučuje o rastavi braka, postojanju ili nepostojanju braka i poništenju braka,
5. o stvarnim i osobnim služnostima,
6. zbog smetanja posjeda,
7. iz najamnih, zakupnih i stambenih odnosa (osim sporova iz članka 34.b točke 1.),
8. za ispravak informacije i za naknadu štete nastale objavom informacije,
9. za zaštitu od nezakonite radnje,
10. iz radnih odnosa.

Općinski sudovi sude u prvom stupnju i u svim drugim sporovima iz članka 1. ovoga Zakona koji nisu u prvostupanjskoj nadležnosti trgovačkih ili kojih drugih sudova.

Na području županijskog suda u kojemu je ustanovljeno više općinskih sudova zakonom se može odrediti da u određenoj vrsti sporova iz djelokruga općinskog suda na području istog županijskog suda sude samo neki od općinskih sudova.

Općinski sudovi obavljaju poslove pravne pomoći, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 34.a

Županijski sudovi u parničnom postupku:

1. sude u prvom stupnju u sporovima predviđenim zakonom,
2. rješavaju o sukobu nadležnosti između općinskih sudova kojima su neposredno viši sudovi,
3. odlučuju o žalbama protiv odluka općinskih sudova donesenih u prvom stupnju,
4. obavljaju druge poslove predviđene zakonom.

Članak 34.b

Trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude:

1. u sporovima između pravnih osoba, u sporovima između pravnih osoba i obrtnika, uključujući i trgovce pojedince; u sporovima između obrtnika uključujući i sporove između trgovaca pojedinaca, ako se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću, osim ako nije riječ o sporovima u kojima prema ovom Zakonu uvijek sude općinski sudovi (članak 34. stavak 1.), odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekoga drugog suda.
2. sporove u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkoga društva kao i o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu,
3. sporove između članova trgovačkoga društva međusobno te između članova društva i društva koji se tiču upravljanja društvom i vođenja poslova društva kao i prava i obveza članova društva koji proizlaze iz njihova položaja u društvu, sporove između predsjednika i članova uprave ili nadzornog odbora društva i društva ili njegovih članova koji nastanu u svezi s njihovim radom u društvu ili za društvo,

4. sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva,
5. sporove u kojima je stranka osoba nad kojom je otvoren stečajni postupak bez obzira na svojstvo druge stranke te sve sporove u povodu stečaja, osim ako nije riječ o sporovima u kojima prema ovom Zakonu uvijek sudi općinski sud (članak 34. stavak 1.), odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekog drugog suda. Sporovi koji su pokrenuti prije nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečaja dovršit će se pred sudovima pred kojima su pokrenuti.
6. u sporovima koji se odnose na brodove i plovidbu na moru i unutarnjim vodama te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi),
7. u sporovima koji se odnose na zrakoplove i na sporove na koje se primjenjuje zračno plovidbeno pravo,
8. u sporovima koji se odnose na zaštitu i uporabu industrijskog vlasništva, autorskog prava i srodnih prava i drugih prava intelektualnog vlasništva, na zaštitu i uporabu izuma i tehničkih unaprjeđenja te tvrtke, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno,
9. u sporovima u povodu djela nelojalne tržišne utakmice, monopolističkih sporazuma i narušavanja ravnopravnosti na jedinstvenom tržištu Republike Hrvatske,
10. u sporovima između osoba iz točke 1. ovoga članka u kojima kao suparničari iz članka 196. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona sudjeluju i druge fizičke ili pravne osobe.

Članak 34.c

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u parničnom postupku:

1. sudi u prvom stupnju u slučajevima predviđenim zakonom,
2. odlučuje o žalbama protiv odluka trgovačkih sudova donesenih u prvom stupnju,
3. odlučuje o sukobu mjesne nadležnosti između trgovačkih sudova,
4. obavlja druge poslove određene zakonom.

Članak 34.d

Vrhovni sud Republike Hrvatske u parničnom postupku:

1. odlučuje o žalbama protiv prvostupajskih odluka županijskih sudova i Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske i protiv vlastitih prvostupajskih odluka, ako zakonom nije drugačije određeno,
2. odlučuje o reviziji,
3. rješava sukob o nadležnosti između sudova na području Republike Hrvatske ako im je zajednički neposredno viši sud,
4. obavlja druge poslove određene zakonom.

Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora

Članak 35.

Kad je za utvrđivanje stvarne nadležnosti, sastava suda, prava na izjavljivanje revizije i u drugim slučajevima predviđenim u ovom zakonu mjerodavna vrijednost predmeta spora, kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva.

Kamate, parnični troškovi, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir ako ne čine glavni zahtjev.

Članak 36.

Ako se zahtjev odnosi na buduća davanja koja se ponavljaju, vrijednost predmeta spora računa se po njihovu zbroju, ali najviše do iznosa koji odgovara zbroju davanja za vrijeme od pet godina.

Članak 37.

Ako jedna tužba protiv istog tuženika obuhvaća više zahtjeva koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, vrijednost predmeta spora se određuje prema zbroju vrijednosti svih zahtjeva.

Ako zahtjevi u tužbi proizlaze iz raznih osnova, ili pojedine zahtjeve ističu različiti tužitelji ili su pojedini zahtjevi istaknuti protiv različitih tuženika, vrijednost predmeta spora se određuje prema vrijednosti svakoga pojedinog zahtjeva.

Članak 38.

(Brisan.)

Članak 39.

Ako se tužbom zahtijeva samo davanje osiguranja za stanovito potraživanje ili ustanovljenje založnog prava, vrijednost predmeta spora određuje se prema iznosu potraživanja koje treba osigurati. Ali ako predmet zaloga ima manju vrijednost od potraživanja koje treba osigurati, kao vrijednost predmeta spora uzet će se vrijednost predmeta zaloga.

Članak 40.

Ako se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, ali tužitelj u tužbi navede da pristaje da umjesto udovoljenja tom zahtjevu primi određenu novčanu svotu, kao vrijednost predmeta spora uzet će se ta svota.

U drugim slučajevima, kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio.

Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka tužitelj vrijednost predmeta spora očito suviše visoko ili suviše nisko naznačio, tako da se postavlja pitanje stvarne nadležnosti, sastava suda, vrste postupka, prava na izjavljivanje revizije, ovlaštenja na zastupanje ili prava na naknadu troškova postupka, sud će, po službenoj dužnosti ili na prigovor tuženika, najkasnije na pripremnom ročištu, u raspravljanje o glavnoj stvari, brzo i na prikladan način provjeriti točnost naznačene vrijednosti te rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba odrediti vrijednost predmeta spora.

Ako se nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari utvrdi da je tužitelj propustio odrediti vrijednost predmeta spora, sud prvoga stupnja će brzo i na prikladan način, nakon što strankama omogući da se o tome izjasne, odrediti vrijednost predmeta spora rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba.

Ako prvostupanjski sud u slučaju iz stavka 4. ovoga članka ne utvrdi vrijednost predmeta spora na način određen u tom stavku najkasnije do zaključenja glavne rasprave, smatrat će se da je vrijednost predmeta spora 50.000,00 kn.

4. Sastav suda

Članak 41.

U parničnom postupku u prvom stupnju sporove sudi sudac pojedinac, ako zakonom nije određeno da sudi vijeće.

U drugom stupnju sudovi sude u vijeću, ako zakonom nije drugačije određeno.

U povodu revizije sudovi odlučuju u vijeću, ako zakonom nije drugačije određeno.

Predsjednik vijeća može poduzimati samo one radnje u postupku i donositi samo one odluke za čije je poduzimanje odnosno donošenje ovlašten ovim zakonom.

Članak 42.

Kad u prvom stupnju sudi vijeće, ono je sastavljeno od trojice sudaca, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 43.

(Brisan.)

Članak 44.

Kad odlučuje u drugom stupnju u sjednici vijeća, sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudaca, ako zakonom nije drugačije određeno. U tom sastavu viši sud odlučuje i u svim drugim slučajevima, ako zakonom nije drugačije određeno.

O žalbi protiv presude u sporovima za isplatu novčane tražbine, ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kn, odnosno u trgovačkim sporovima ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 500.000,00 kn, odlučuje sudac pojedinac višeg suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

O žalbi protiv rješenja odlučuje sudac pojedinac višeg suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

Kad odlučuje o reviziji protiv drugostupanjskih odluka, Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću sastavljenom od pet sudaca, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Kad odlučuje o reviziji protiv drugostupanjskih rješenja koje je donio sudac pojedinac suda nižeg stupnja, Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću sastavljenom od trojice sudaca. Kad odlučuje o žalbi Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću u kojemu sudi u povodu revizije.

Članak 45.

(Brisan.)

5. Mjesna nadležnost

a) Općemjesna nadležnost

Članak 46.

Ako zakonom nije određena isključiva mjesna nadležnost kojega drugog suda, za suđenje je nadležan sud koji je općemjesno nadležan za tuženika.

U slučajevima predviđenim u ovom zakonu za suđenje je osim suda općemjesne nadležnosti nadležan i drugi određeni sud.

Članak 47.

Za suđenje je općemjesno nadležan sud na čijem području tuženik ima prebivalište.

Ako tuženik nema prebivalište u Republici Hrvatskoj opće mjesno nadležan je sud na čijem području tuženik ima boravište.

Ako tuženik pored prebivališta ima i boravište u kojem drugom mjestu. a prema okolnostima može se pretpostaviti da će tu dulje vrijeme boraviti, općemjesno je nadležan i sud boravišta tuženika.

Članak 48.

Za suđenje u sporovima protiv pravnih osoba općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo registrirano sjedište.

Za suđenje u sporovima protiv županija, Grada Zagreba, gradova i općina općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo predstavničko tijelo.

Za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj. Ako tužitelj nema prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi Hrvatski sabor.

Članak 49.

Za suđenje u sporovima protiv državljanina Republike Hrvatske koji stalno živi u inozemstvu, kamo je upućen na službu ili na rad od državnog tijela ili pravne osobe, općemjesno je nadležan sud njegova posljednjeg prebivališta u Republici Hrvatskoj.

b) Posebna mjesna nadležnost

Nadležnost za suparničare

Članak 50.

Ako je jednom tužbom tuženo više osoba (članak 196. stavak 1. točka 1), a za njih ne postoji mjesna nadležnost istog suda, nadležan je sud koji je mjesno nadležan za jednog od tuženika; a ako među njima ima glavnih, i sporednih obveznika. sud koji je mjesno nadležan za koga od glavnih obveznika.

Nadležnost u sporovima za zakonsko uzdržavanje

Članak 51.

Za suđenje u sporovima za zakonsko uzdržavanje, ako je tužitelj osoba koja traži uzdržavanje, nadležan je pored suda općemjesne nadležnosti i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište odnosno boravište.

Ako je u sporovima za zakonsko uzdržavanje s međunarodnim elementom sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što tužitelj ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

Ako nadležnost suda u Republici Hrvatskoj u sporovima o zakonskom uzdržavanju postoji zato što tuženik ima imovinu u Republici Hrvatskoj iz koje se može naplatiti uzdržavanje, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi ta imovina.

Nadležnost u sporovima za naknadu štete

Članak 52.

Za suđenje u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, osim suda općemjesne nadležnosti, nadležan je i sud na čijem je području štetna radnja počinjena ili sud na čijem je području štetna posljedica nastupila.

Ako je šteta nastala zbog smrti ili tjelesne ozljede, nadležan je pored suda iz stavka 1. ovog članka i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište odnosno boravište.

Odredbe st. 1, i 2. ovog članka primjenjivat će se i u sporovima protiv društva osiguranja radi naknade štete trećim osobama na temelju propisa o neposrednoj odgovornosti društva osiguranja, a odredba stavka 1. ovog članka i u sporovima o regresnim zahtjevima po osnovi naknade štete protiv regresnih dužnika.

Nadležnost u sporovima radi zaštite prava na temelju jamstva proizvođača

Članak 53.

Za suđenje u sporovima za zaštitu prava na temelju pismenog jamstva protiv proizvođača koji je jamstvo dao nadležan je, osim suda općemjesne nadležnosti za tuženika, i sud općemjesne nadležnosti za prodavača koji je pri prodaji stvari uručio kupcu pismeno jamstvo proizvođača.

Nadležnost s bračnim sporovima

Članak 54.

Za suđenje u sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja braka, poništaja braka ili rastave braka (bračni sporovi) nadležan je pored suda općemjesne nadležnosti i sud na čijem su području bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište.

Ako je u bračnim sporovima sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što su bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište u Republici Hrvatskoj odnosno zato što tužitelj ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem su području bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište odnosno sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

Ako ni tužitelj nema prebivalište odnosno boravište u Republici Hrvatskoj, Savezni sud odredit će koji će sud u Republici Hrvatskoj biti mjesno nadležan.

Članak 54a.

Ako je u sporovima o imovinskim odnosima bračnih drugova sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što se imovina bračnih drugova nalazi u Republici Hrvatskoj ili zato što tužitelj u vrijeme podnošenja tužbe ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište ili boravište u vrijeme podnošenja tužbe.

Nadležnost u sporovima o utvrđivanju ili osporavanju očinstva ili materinstva

Članak 55.

U sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja očinstva ili materinstva dijete može podići tužbu bilo pred sudom općemjesne nadležnosti bilo pred sudom na čijem području ima prebivalište odnosno boravište.

Ako je u sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja očinstva ili materinstva sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što tužitelj ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

Nadležnost u sporovima o nekretninama i zbog smetanja posjeda

Članak 56.

Za suđenje u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na nekretnini, u sporovima zbog smetanja posjeda na nekretnini te u sporovima iz zakupnih ili najamnih odnosa na nekretnini isključivo je nadležan sud na čijem se području nalazi nekretnina.

Ako nekretnina leži na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Za sporove zbog smetanja posjeda na pokretnim stvarima nadležan je pored suda općemjesne nadležnosti i sud na čijem se području dogodilo smetanje.

Nadležnost u sporovima o zrakoplovu i brodu

Članak 57.

Kad je za suđenje u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na brodu i zrakoplovu te u sporovima iz zakupnih odnosa na brodu i zrakoplovu nadležan sud u

Republici Hrvatskoj, isključivo je mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je brod, odnosno zrakoplov upisan.

Kad je za suđenje u sporovima zbog smetanja posjeda na brodovima odnosno zrakoplovima iz stavka 1. ovog članka nadležan sud u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan pored suda na čijem se području vodi upisnik u koji je brod odnosno zrakoplov upisan i sud na čijem se području dogodilo smetanje.

Nadležnost za osobe koje nemaju općemjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj

Članak 58.

Tužba o imovinsko-pravnim zahtjevima protiv osobe koja nema općemjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj može se podnijeti svakome sudu u Republici Hrvatskoj na čijem se području nalazi kakva imovina te osobe ili predmet koji se tužbom traži.

Ako nadležnost suda u Republici Hrvatskoj postoji zato što je obveza nastala za vrijeme boravka tuženika u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem je području obveza nastala.

U sporovima protiv osobe koja u Republici Hrvatskoj nema općemjesnu nadležnost, za obveze koje treba ispuniti u Republici Hrvatskoj, tužba se može podnijeti sudu na čijem području tu obvezu treba ispuniti.

Nadležnost po mjestu. u kome se nalazi poslovna jedinica pravne osobe

Članak 59.

Za suđenje u sporovima protiv pravne osobe koja ima poslovnu jedinicu izvan svog sjedišta, ako spor nastane u povodu djelatnosti te jedinice, pored suda općemjesne nadležnosti nadležan je i sud na čijem se području ta poslovna jedinica nalazi.

Nadležnost po mjestu gdje se nalazi zastupništvo strane osobe u Republici Hrvatskoj

Članak 60.

U sporovima protiv fizičke ili pravne osobe koja ima sjedište u inozemstvu u pogledu obveza koje su zasnovane u Republici Hrvatskoj ili im se u njoj ima udovoljiti, tužba se može podnijeti sudu u Republici Hrvatskoj na čijem se području nalazi njezino stalno zastupništvo za Republiku Hrvatsku ili sjedište tijela kome je povjereno da obavlja njezine poslove.

Nadležnost za sporove iz odnosa s ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske

Članak 61.

U sporovima iz odnosa s ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske isključivo je nadležan sud na čijem području se nalazi sjedište zapovjedništva ustrojstvene jedinice Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Nadležnost u sporovima iz nasljednopravnih odnosa

Članak 62.

Dok ostavinski postupak nije pravomoćno završen, za suđenje u sporovima iz nasljednopravnih odnosa te u sporovima o potraživanjima vjerovnika. prema ostaviocu, pored

suda općemjesne nadležnosti mjesno je nadležan i sud na čijem se području nalazi sud koji provodi ostavinski postupak.

Nadležnost za sporove u ovršnom i stečajnom postupku

Članak 63.

Za suđenje u sporovima koji nastaju u tijek u i u povodu sudskog ili upravnoga ovršnog postupka odnosno u tijek u i u povodu stečajnog postupka mjesno je isključivo nadležan sud na čijem se području nalazi sud koji provodi ovršni ili stečajni postupak. odnosno sud na čijem se području provodi upravna ovrha.

Članak 63.a

U sporovima u kojima je nad objema strankama otvoren stečajni postupak, mjesno je nadležan sud pred kojim je protiv jedne od stranaka prije otvoren stečajni postupak. Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, u sporovima iz te odredbe o izlučnim i razlučnim pravima, o postojanju ili nepostojanju tražbina prema stečajnom dužniku, o postojanju obveza stečajne mase te o pobijanju pravnih radnji stečajnoga dužnika, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište stečajnoga dužnika.

Nadležnost po mjestu plaćanja

Članak 64.

Za suđenje u sporovima imaoca mjenice ili čeka protiv potpisnika nadležan je, pored suda općemjesne nadležnosti, i sud mjesta plaćanja.

Nadležnost u sporovima iz radnih odnosa

Članak 65.

Ako je u sporu iz radnog odnosa tužitelj radnik, za suđenje je nadležan, pored suda koji je općemjesno nadležan za tuženika, i sud na čijem se području rad obavlja ili se obavljao odnosno sud na čijem bi si području rad morao obavljati te sud na čijem je području zasnovan radni odnos.

Uzajamna nadležnost za tužbe protiv stranih državljana

Članak 66.

Ako u stranoj državi državljanin Republike Hrvatske može biti tužen pred sudom koji, prema odredbama ovog zakona, ne bi bio mjesno nadležan za suđenje u toj građanskopravnoj stvari, ista će nadležnost važiti i za suđenje državljaninu te strane države pred sudom u Republici Hrvatskoj.

c) Određivanje mjesne nadležnosti od višeg suda

Članak 67.

Ako nadležni sud zbog izuzeća suca ili iz drugih razloga ne može postupati, obavijestit će o tome neposredno viši sud, koji će odrediti da u tom predmetu postupa drugi stvarno nadležni sud s njegova područja.

Članak 68.

Nadležni sud prvog stupnja može sam ili na prijedlog stranke zatražiti od najvišeg suda određene vrste da odredi da u pojedinom predmetu postupaju drugi stvarno nadležni sud s njegova područja ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi.

O prijedlogu stranke iz stavka 1. ovoga članka odlučuje prvostupanjski sud rješenjem protiv kojeg žalba nije dopuštena.

O zahtjevu prvostupanjskog suda iz stavka 1. ovoga članka odlučuje sudac pojedinac najvišeg suda određene vrste.

Nadležni drugostupanjski sud može sam ili u povodu prijedloga stranke zatražiti od Vrhovnog suda Republike Hrvatske da odredi da u pojedinom predmetu postupaju drugi stvarno nadležan sud ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi. U tom se slučaju stavci 2. i 3. ovoga članka primjenjuju na odgovarajući način.

Članak 69.

Ako je za suđenje nadležan sud u Republici Hrvatskoj, ali se prema odredbama ovoga zakona ne može utvrditi koji je sud mjesno nadležan, Vrhovni sud Republike Hrvatske, na prijedlog stranke odrediti će koji će stvarno nadležni sud biti mjesno nadležan.

d) Sporazum o mjesnoj nadležnosti

Članak 70.

Ako zakonom nije određena isključiva mjesna nadležnost suda stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi sud koji nije mjesno nadležan, uz uvjet da je taj sud stvarno nadležan.

Ako je zakonom određeno da su za suđenje u određenom sporu mjesno nadležna dva suda ili više sudova, stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi jedan od tih sudova ili drugi stvarno nadležni sud. Taj sporazum važi samo ako je pismeno sastavljen i ako se tiče određenog spora ili više sporova koji svi proistječu iz određenog pravnog odnosa.

Ispravu o sporazumu tužitelj mora priložiti uz tužbu.

Sporazum o mjesnoj nadležnosti sklopljen je u pisanom obliku i ako je sklopljen razmjennom pisama, brzom, teleksa ili drugih telekomunikacijskih sredstava koja omogućavaju pisani dokaz o sklopljenom ugovoru.

Stranke se mogu sporazumjeti da im sudi inozemni sud ako je jedna stranka inozemna fizička ili pravna osoba, a nije riječ o sporu za koji je nadležan sud u Republici Hrvatskoj na temelju odredaba ovog zakona o isključivoj nadležnosti u sporovima s međunarodnim elementom ili o isključivoj mjesnoj nadležnosti.

Glava treća

IZUZEĆE

Članak 71.

Sudac ne može obavljati sudačku dužnost:

- 1) ako je sam stranka, zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke, ako je sa strankom u odnosu suovlaštenika, suobveznika ili regresnog obveznika ili ako je u istom predmetu saslušan kao svjedok ili vještak;
- 2) ako stalno ili privremeno radi u pravnoj osobi koja je stranka u postupku;
- 3) ako mu je stranka ili zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke srodnik po krvi u pravnoj liniji do bilo kog stupnja, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili mu je bračni drug,

- izvanbračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja, bez obzira na to je li brak prestao ili nije;
- 4) ako je staratelj, usvojitelj ili usvojenik stranke, njezina zakonskog zastupnika ili punomoćnika;
 - 5) ako je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom ili pred kojim drugim tijelom;
 - 6) ako je u stečajnom postupku u povodu kojega je došlo do spora sudjelovao ili sudjeluje kao stečajni sudac ili član stečajnog vijeća,
 - 7) ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.

Članak 72.

Sudac, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz članka 71. toč. 1. do 6. ovog zakona, dužan je prekinuti svaki rad na tom predmetu i o tome obavijestiti predsjednika suda, koji će mu odrediti zamjenika. Ako je riječ o izuzeću predsjednika suda, on će odrediti sebi zamjenika iz reda sudaca tog suda; a ako to nije moguće, postupit će prema članku 67. ovog zakona.

Ako sudac smatra da postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost (Članak 71, točka 7, obavijestit će o tome predsjednika suda, koji će odlučiti o izuzeću. Do donošenja rješenja predsjednika suda sudac može poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Članak 73.

Stranke mogu tražiti izuzeće samo suca koji sudjeluje u određenom postupku, odnosno predsjednika suda koji o zahtjevu za izuzeće treba odlučiti.

Nije dopušten zahtjev za izuzeće:

- 1) kojim se uopćeno traži izuzeće svih sudaca nekoga suda ili svih sudaca koji bi mogli suditi u nekom predmetu,
- 2) o kojem je već odlučeno,
- 3) u kojem nije naveden obrazloženi razlog zbog kojeg se traži izuzeće.

Zahtjeve iz stavka 2. ovoga članka odbacit će sudac pojedinac ili predsjednik vijeća pred kojim teče postupak u povodu kojeg je izuzeće zatraženo.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka posebna žalba nije dopuštena.

Ako je zahtjev za izuzeće iz stavka 2. ovoga članka istaknut u pravnom lijeku, odbacit će ga predsjednik prvostupanjskog suda.

Stranka je dužna podnijeti zahtjev za izuzeće suca čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije do završetka rasprave pred prvostupanjskim sudom; a ako nije bilo rasprave, do donošenja odluke.

Zahtjev za izuzeće suca višeg suda stranka može staviti u pravnom lijeku ili odgovoru na pravni lijek.

Članak 74.

O zahtjevu stranke za izuzeće odlučuje predsjednik suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

Ako stranka traži izuzeće predsjednika suda, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda.

O zahtjevu stranaka za izuzeće predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje vijeće sastavljeno od pet sudaca toga suda.

Prije donošenja rješenja o izuzeću uzet će se izjava od suca čije se izuzeće traži, a prema potrebi obaviti će se i drugi izviđaji.

Protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzeće prihvaća nije dopuštena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje ili odbija nije dopuštena posebna žalba.

Članak 75.

Kad sudac pojedinac, predsjednik vijeća, član vijeća ili predsjednik suda sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je obustaviti svaki rad na tom predmetu, a ako je izuzeće zatraženo zbog razloga iz članka 71. točke 7. ovoga Zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka sudac pojedinac ili predsjednik vijeća može rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba odlučiti nastaviti s radom ako ocijeni da je zahtjev za izuzeće očito neosnovan i da je postavljen radi sprječavanja ili ometanja suda u poduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka sudac pojedinac ili predsjednik vijeća će odrediti da se spis predmeta umnoži te da se prijepis spisa zajedno sa zahtjevom za izuzeće proslijedi na odlučivanje.

Ako zahtjev za izuzeće bude prihvaćen, radnje koje su poduzete i odluke koje su donesene u smislu stavka 2. i 3. ovoga članka ukinut će sudac pojedinac ili predsjednik vijeća koji će preuzeti vođenje postupka.

Sud će novčano kazniti, uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 10. ovoga Zakona, stranku i umješaća, odnosno njihova zastupnika ako se utvrdi da je zahtjev za izuzeće očito neosnovan i da je podnesen samo zato da bi se omelo ili spriječilo sud u poduzimanju nekih radnji ili radi odugovlačenja postupka.

Na zahtjev protivne stranke sud će bez odgode rješenjem odlučiti o naknadi troškova postupka koji su toj stranci uzrokovani postavljanjem neosnovanoga zahtjeva za izuzeće. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a na temelju njega ovrha se može tražiti i prije njegove pravomoćnosti.

Članak 76.

Odredbe o izuzeću sudaca primjenjivat će se na odgovarajući način i na sudske savjetnike i zapisničare.

O izuzeću sudskih savjetnika i zapisničara odlučuje sudac pojedinac ili predsjednik vijeća.

Glava četvrta

STRANKE I NJIHOVI ZAKONSKI ZASTUPNICI

Članak 77.

Stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.

Posebnim propisima određuje se tko može biti stranka u postupku osim fizičkih i pravnih osoba.

Parnični sud može, iznimno, s pravnim učinkom u određenoj parnici, priznati svojstvo stranke i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost prema odredbama st. 1. i 2. ovog članka ako utvrdi da, s obzirom na predmet spora, u suštini udovoljavaju bitnim uvjetima za stjecanje stranačke sposobnosti, a osobito ako raspolažu imovinom na kojoj se može provesti ovrha.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovog članka kojim se priznaje svojstvo stranke u parnici nije dopuštena posebna žalba.

Članak 78.

Kad su državni odvjetnik ili koje drugo državno tijelo zakonom ovlašteni pokrenuti parnični postupak oni mogu poduzimati radnje u postupku potrebne za ostvarivanje svojih ovlasti.

Članak 79.

Stranka koja je potpuno poslovno sposobna može sama obavljati radnje u postupku (parnična sposobnost).

Punoljetna osoba kojoj je djelomično ograničena poslovna sposobnost parnično je sposobna u granicama svoje poslovne sposobnosti.

Maloljetnik koji nije stekao potpunu poslovnu sposobnost parnično je sposoban u granicama u kojima mu se priznaje poslovna sposobnost.

Članak 80.

Stranku koja nema parničnu sposobnost zastupa njezin zakonski zastupnik.

Zakonski zastupnik određuje se zakonom ili aktom nadležnoga državnog tijela donesenim na temelju zakona.

Članak 81.

Zakonski zastupnik može u ime stranke poduzimati sve radnje u postupku; ali ako je za podnošenje ili povlačenje tužbe, za priznanje odnosno za odricanje od tužbenog zahtjeva, za zaključenje nagodbe ili za poduzimanje drugih radnji u postupku u posebnim propisima određeno da zastupnik mora imati posebno ovlaštenje, on može te radnje poduzimati samo ako ima takvo ovlaštenje.

Osoba koja se pojavljuje kao zakonski zastupnik dužna je na zahtjev suda dokazati da je zakonski zastupnik. Kad je za poduzimanje određenih radnji u postupku potrebno posebno ovlaštenje, zakonski zastupnik dužan je dokazati da ima takvo ovlaštenje.

Kad sud ustanovi da zakonski zastupnik, osobe pod skrbištvom ne pokazuje potrebnu pažnju u zastupanju, obavijestit će o tome centar za socijalnu skrb. Ako bi zbog propuštanja zastupnika mogla nastati šteta za osobu pod skrbištvom, sud će zastati s postupkom i predložiti da se odredi drugi zakonski zastupnik.

Članak 82.

U tijek u cijelog postupka sud će, po službenoj dužnosti, paziti može li osoba koja se pojavljuje kao stranka biti stranka u postupku, i je li parnično sposobna, zastupa li parnično nesposobnu stranku njezin zakonski zastupnik i ima li zakonski zastupnik posebno ovlaštenje kad je ono potrebno.

Članak 83.

Kad sud utvrdi da osoba koja se pojavljuje kao stranka ne može biti stranka u postupku, a taj se nedostatak može otkloniti, pozvat će tužitelja da izvrši potrebne ispravke u tužbi ili će poduzeti druge mjere da bi se postupak mogao nastaviti s osobom koja može biti stranka u postupku.

Isto tako, kad sud utvrdi da stranka nema zakonskog zastupnika ili da zakonski zastupnik nema posebno ovlaštenje kad je ono potrebno, zatražit će da nadležni centar za socijalnu skrb postavi staratelja parnično nesposobnoj osobi odnosno pozvat će zakonskog zastupnika da pribavi posebno ovlaštenje ili će poduzeti druge mjere koje su potrebne da bi parnično nesposobna stranka bila pravilno zastupana.

Sud može odrediti stranci rok za otklanjanje nedostataka iz st. 1. i 2. ovog člana.

Dok se ne otklone ti nedostaci, mogu se u postupku poduzimati samo one radnje zbog čije bi odgode mogle nastati štetne posljedice za stranku.

Ako se navedeni nedostaci ne mogu otkloniti ili ako određeni rok bezuspješno protekne, sud će rješenjem ukinuti radnje provedene u postupku ako su zahvaćene tim nedostacima i odbaciti tužbu ako su nedostaci takve prirode da sprečavaju daljnje vođenje parnice. Protiv rješenja kojim se naređuju mjere za otklanjanje nedostataka nije dopuštena žalba.

Članak 84.

Ako se u tijek u postupka pred prvostupanjskim sudom pokaže, da bi redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika tuženiku trajao dugo, tako da bi zbog toga za jednu ili obje stranke mogle nastati štetne posljedice, sud će tuženiku postaviti privremenog zastupnika. Uz uvjet iz stavka 1. ovog članka sud će postaviti tuženiku privremenog zastupnika osobito u ovim slučajevima:

- 1) ako tuženik nije parnično sposoban, a nema zakonskog zastupnika;
- 2) ako postoje suprotni interesi tuženika i njegova zakonskog zastupnika;
- 3) ako obje stranke imaju istoga zakonskog zastupnika;
- 4) ako je boravište tuženika nepoznato, a tuženik nema punomoćnika;
- 5) ako se tuženik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika u Republici

Hrvatskoj, nalaze u inozemstvu, a dostava se nije mogla obaviti.

O postavljanju privremenog zastupnika sud će bez odgode obavijestiti centar za socijalnu skrb, a i stranke kad je to moguće.

Sud može privremenoga zastupnika postaviti i pravnoj osobi, primjenjujući na odgovarajući način odredbe prethodnih stavaka ovoga članka.

Ako se tijekom postupka nakon podnošenja tužbe i u odnosu na tužitelja ostvare razlozi zbog kojih je prema prethodnim odredbama ovoga članka moguće tuženiku postaviti privremenoga zastupnika, sud će privremenoga zastupnika postaviti i tužitelju.

Članak 85.

Privremeni zastupnik ima u postupku za koji je postavljen sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika.

Ta prava i dužnosti privremeni zastupnik vrši sve dok se stranka ili njezin punomoćnik ne pojavi pred sudom odnosno dok centar za socijalnu skrb ne obavijesti sud da je postavio staratelja.

Članak 86.

Ako je privremeni zastupnik postavljen stranci iz razloga navedenih u članku 84. stavku 2. toč. 4. i 5. ovog zakona, sud će izdati oglas koji će objaviti u »Narodnim novinama« i na oglasnoj ploči suda, a prema potrebi i na drugi prikladan način.

Oglas treba da sadrži: naznaku suda koji je postavio privremenog zastupnika, zakonsku osnovu, ime stranke kojoj se postavlja zastupnik, predmet spora, ime zastupnika i **njegov osobni identifikacijski broj, prebivalište, odnosno** i boravište te upozorenje da će zastupnik zastupati stranku u postupku sve dok se stranka ili njezin punomoćnik ne pojavi pred sudom odnosno dok centar za socijalnu skrb ne obavijesti sud da je postavio staratelja.

Članak 87.

(Brisan.)

Članak 88.

Parnična sposobnost stranog državljanina pred sudom u Republici Hrvatskoj procjenjuje se prema zakonu države čiji je on državljanin.

Strani državljanin koji nije parnično sposoban prema zakonu države čiji je državljanin, a parnično je sposoban prema zakonu Republike Hrvatske, može sam poduzimati radnje u

postupku. Zakonski zastupnik može poduzimati radnje u postupku samo dok strani državljanin ne izjavi da sam preuzima vođenje parnice.

Glava peta

PUNOMOĆNICI

Članak 89.

Stranke mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko punomoćnika, ali sud može pozvati stranku koja ima punomoćnika da se pred sudom osobno izjasni o činjenicama koje treba utvrditi u parnici.

Stranka koju zastupa punomoćnik može uvijek doći pred sud i davati izjave pored svog punomoćnika.

Članak 89.a

Stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno.

Stranku može kao punomoćnik zastupati osoba koja je s njome u radnom odnosu, ako je potpuno poslovno sposobna.

Stranku kao punomoćnik može zastupati srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug – ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadriparstvom.

Članak 90.

Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja ne može biti punomoćnikom prema odredbama članka 89.a ovoga Zakona, sud će takvoj osobi uskratiti daljnje zastupanje i o tome obavijestiti stranku.

Žalba protiv rješenja o uskrati zastupanja ne zadržava provedbu rješenja.

Ako utvrdi da punomoćnik koji nije odvjetnik nije sposoban obavljati tu dužnost, sud će upozoriti stranku na štetne posljedice koje mogu nastati zbog nepravilnog zastupanja.

Članak 91.

Ako u parnicama o imovinskopravnim zahtjevima vrijednost predmeta spora prelazi 50.000,00 kuna, punomoćnici pravnih osoba mogu biti samo osobe koje imaju položen pravosudni ispit.

Članak 91.a

Stranka može podnijeti reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba koja ju je prema odredbama ovoga ili kojega drugog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit.

Stranka, odnosno njezin opunomoćenik iz stavka 2. ovoga članka, dužni su uz reviziju priložiti izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu, ako takva potvrda u izvorniku ili preslici već prije nije podnesena sudu u istom postupku.

Članak 92.

Radnje u postupku što ih punomoćnik poduzima u granicama punomoći imaju isti pravni učinak kao da ih je poduzela sama stranka.

Članak 93.

Stranka može izmijeniti ili opozvati izjavu svog punomoćnika na ročištu na kome je ta izjava dana.

Ako je punomoćnik priznao koju činjenicu na ročištu kome stranka nije prisustvovala ili je koju činjenicu priznao u podnesku, a stranka to priznanje kasnije izmijeni ili opozove, sud će cijeliti obje izjave prema članku 221. stavku 2. ovog zakona.

Članak 94.

Opseg punomoći određuje stranka.

Stranka može ovlastiti punomoćnika da poduzima samo određene radnje ili da poduzima sve radnje u postupku.

Članak 95.

Ako je stranka izdala odvjetniku punomoć za vođenje parnice, a nije pobliže odredila ovlaštenja u punomoći, odvjetnik je ovlašten na temelju takve punomoći:

- 1) obavljati sve radnje u postupku, a osobito podnijeti tužbu, povući je, priznati tužbeni zahtjev ili se odreći tužbenog zahtjeva, zaključiti nagodbu, podnijeti pravni lijek i odreći se ili odustati od njega te zahtijevati izdavanje mjera osiguranja;
- 2) stavljati zahtjev za ovrhu ili osiguranje i poduzimati potrebne radnje u postupku u povodu takva zahtjeva;
- 3) od protivne stranke primiti dosuđene troškove;
- 4) punomoć prenijeti na drugog odvjetnika ili ovlastiti drugog odvjetnika na poduzimanje samo pojedinih radnji u postupku.

Za podnošenje prijedloga za ponavljanje postupka odvjetniku je potrebna posebna punomoć, ako je od pravomoćnosti odluke proteklo više od šest mjeseci.

Odvjetnički vježbenik bez položenoga pravosudnog ispita može zamjenjivati odvjetnika kod kojeg je zaposlen samo pred sudom prvoga stupnja, u postupcima čija vrijednost predmeta spora nije veća od 50.000,00 kuna.

Odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom može zamjenjivati odvjetnika bez ikakvih ograničenja.

Članak 95.a

Ako je odvjetniku privremeno obustavljeno pravo na obavljanje odvjetništva, tada ga zamjenjuje privremeni zamjenik kojem pripadaju sva prava koja ima odvjetnik kojeg zamjenjuje i bez punomoći stranaka.

Privremeni zamjenik je dužan sudu podnijeti rješenje o postavljanju za privremenog zamjenika prigodom obavljanja prve radnje u postupku.

Ako odvjetnik prestane obavljati odvjetništvo, tada je preuzimatelj njegova ureda dužan bez posebne punomoći zastupati stranku najdulje šest mjeseci od dana kada je odvjetnik prestao obavljati odvjetništvo.

Preuzimatelj ureda dužan je o tome, bez odgode, obavijestiti sud i stranku koju zastupa.

Članak 96.

Ako stranka u punomoći nije pobliže odredila ovlaštenja punomoćnika, punomoćnik koji nije odvjetnik može, na temelju takve punomoći, obavljati sve radnje u postupku, ali mu je uvijek potrebno izričito ovlaštenje za povlačenje tužbe, za priznanje ili za odricanje od tužbenog zahtjeva, za zaključenje nagodbe, za odricanje ili odustanak od pravnog lijeka i za prenošenje punomoći na drugu osobu te za podnošenje izvanrednih pravnih lijekova.

Članak 97.

Stranka izdaje punomoć pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda.

Stranka koja nije pismena ili-nije u stanju potpisati se stavit će na pismenu punomoć umjesto potpisa otisak kažiprsta. Ako se u tom slučaju punomoć izdaje osobi koja nije odvjetnik, potrebna je prisutnost dvojice svjedoka koji će se potpisati na punomoći. Ako posumnja u istinitost pismene punomoći, sud može rješenjem odrediti da se podnese ovjerena punomoć. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 98.

Punomoćnik je dužan pri prvoj radnji u postupku podnijeti punomoć. Sud može dopustiti da radnje u postupku za stranku privremeno obavi osoba koja nije podnijela punomoć, ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno određenom roku podnese punomoć ili odobrenje stranke za obavljanje parnične radnje. Dok ne protekne rok za podnošenje punomoći, sud će odgoditi donošenje odluke. Ako taj rok bezuspješno protekne, sud će nastaviti postupak, ne uzimajući u obzir radnje što ih je obavila osoba bez punomoći. Sud je dužan u tijek u cijelog postupka paziti je li osoba koja se pojavljuje kao punomoćnik ovlaštena za zastupanje. Ako sud utvrdi da osoba koja se pojavljuje kao punomoćnik nije ovlaštena za zastupanje, ukinut će parnične radnje što ih je ta osoba poduzela ako te radnje nije stranka naknadno odobrila.

Članak 99.

Stranka može punomoć u svako vrijeme opozvati, a punomoćnik je može u svako vrijeme otkazati. Opozivanje odnosno otkaz punomoći mora se saopćiti sudu pred kojim se vodi postupak pismeno ili usmeno na zapisnik. Opozivanje odnosno otkaz punomoći važi za protivnu stranku od časa kad joj je saopćen. Poslije otkaza punomoći punomoćnik je dužan još mjesec dana obavljati radnje za osobu koja mu je izdala punomoć ako je potrebno da od nje otkloni kakvu štetu koja bi u to vrijeme mogla nastati.

Članak 100.

Ako je punomoćniku dano ovlaštenje da može obavljati sve radnje u postupku, a stranka izgubi parničnu sposobnost, odnosno njezin zakonski zastupnik umre ili izgubi poslovnu sposobnost, ili ako zakonski zastupnik bude razriješen dužnosti, punomoćnik je ovlašten i nadalje poduzimati radnje u postupku, ali novi zakonski zastupnik može opozvati punomoć. U slučajevima navedenim u stavku 1. ovog članka punomoćniku koji nije odvjetnik uvijek prestaju ovlaštenja koja se u punomoći moraju izričito navesti (Članak 96).

Članak 101.

Smrću fizičke osobe, odnosno prestankom pravne osobe prestaje i punomoć koju je ona izdala. U slučaju stečaja punomoć koju je izdao stečajni dužnik prestaje kad prema važećim propisima nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, ako zakonom nije drugačije određeno. Iznimno od odredaba st. 1. i 2. ovog člana, punomoćnik je dužan još mjesec dana obavljati radnje u postupku ako je potrebno da od stranke otkloni štetu.

Glava šesta

JEZIK U POSTUPKU

Članak 102.

Stranke i drugi sudionici u postupku imaju pravo pri sudjelovanju na ročištima i pri usmenom poduzimanju drugih procesnih radnji pred sudom upotrebljavati svoj jezik.

Ako se postupak ne vođi na jeziku stranke odnosno drugih sudionika u postupku, osigurat će im se usmeno prevođenje na njihov jezik onoga što se na ročištu iznosi te usmeno prevođenje isprava koje se na ročištu koriste radi dokazivanja.

Stranke i drugi sudionici u postupku poučit će se o pravu da usmeni postupak pred sudom prate na svom jeziku uz pomoć tumača. Oni se mogu odreći prava na prevođenje ako izjave da znaju jezik na kojem se vođi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da im je dana pouka te izjave stranaka odnosno sudionika.

Troškovi prevođenja padaju na teret stranke ili sudionika kojega se tiču.

Prevođenje obavljaju tumači.

Članak 103.

Pozivi, odluke i druga pismena upućuju se strankama i drugim sudionicima u postupku na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Članak 104.

Stranke i drugi sudionici u postupku upućuju sudu svoje tužbe, žalbe i druge podneske na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Članak 105.

Uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u parničnom postupku uređuje se posebnim zakonom.

Troškovi prevođenja na jezik nacionalne manjine koji nastanu primjenom odredaba Ustava Republike Hrvatske, ovoga Zakona te drugih zakona o pravu pripadnika nacionalnih manjina na uporabu svoga jezika padaju na teret sredstava suda.

Glava sedma

PODNESCI

Članak 106.

Tužba, odgovor na tužbu, pravni lijekovi i druge izjave, prijedlozi i saopćenja koji se daju izvan rasprave podnose se pismeno (podnesci).

Podnesci moraju biti razumljivi i moraju sadržavati sve ono što je potrebno da bi se u vezi s njima moglo postupiti. Podnesci osobito trebaju sadržavati: oznaku suda, ime, prebivalište, odnosno boravište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika, ako ih imaju, osobni identifikacijski broj stranke koja podnosi podnesak, predmet spora, sadržaj izjave i potpis podnositelja.

Stranka, odnosno njezin zastupnik potpisuju podnesak na njegovu kraju.

Ako izjava sadrži kakav zahtjev, stranka treba da u podnesku navede činjenice na kojima temelji zahtjev i dokaze kad je to potrebno.

Izjava koja se daje podneskom može se, umjesto podneskom, dati usmeno na zapisnik kod parničnog suda.

Članak 107.

Podnesci koje treba dostaviti protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku. Tako treba postupiti i kad se uz podnesak podnose prilozi.

Ako je na protivnoj strani više osoba koje imaju zajedničkoga zakonskog zastupnika ili punomoćnika mogu se za sve te osobe podnesci i prilozi predavati u jednom primjerku.

Članak 108.

Isprave koje se prilažu podnesku podnose se u izvorniku ili u prijepisu.

Ako stranka priloži ispravu u izvorniku, sud će takvu ispravu zadržati, a protivnoj stranci dopustiti da je, razgleda. Kad prestane potreba da se takva isprava drži u sudu, vratit će se podnosiocu na njegov zahtjev, ali sud može tražiti od podnosioca da spisima priloži prijepis isprave.

Ako je isprava priložena u prijepisu, sud će na zahtjev protivne stranke pozvati podnosioca da podnese sudu ispravu u izvorniku, a protivnoj stranci dopustiti da je pregleda. Kad je to potrebno, sud će odrediti rok u kojem se isprava ima predati odnosno pregledati.

Protiv tih rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 109.

Ako podnesak nije razumljiv ili ne sadržava sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sud će podnositelju naložiti da podnesak ispravi odnosno dopuni u skladu s danom uputom i u tu svrhu mu vratiti podnesak radi ispravka ili dopune.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, sud će odrediti rok **od osam dana** za ponovno podnošenje podneska.

Ako podnesak vezan za rok bude ispravljen odnosno dopunjen i predan sudu u roku određenom za dopunu ili ispravak, smatrat će se da je podnesen suđu onog dana kad je prvi put bio podnesen.

Smatrat će se da je podnesak povučen ako ne bude vraćen suđu u određenom roku i ispravljen u skladu s dobivenom uputom suda, a ako bude vraćen bez ispravka odnosno dopune, odbacit će se.

Ako podnesci ili prilozi nisu podneseni u dovoljnom broju primjeraka, sud će odrediti da se oni prepisu na trošak stranke, uz odgovarajuću primjenu propisa o sudskim pristojbama.

Članak 110.

Sud prvog stupnja kaznit će novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.000,00 do 20.000,00 kuna pravnu osobu koja u podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugoga sudionika u postupku. Novčana kazna može se izreći i zastupniku stranke i umješaća ako je on odgovoran za vrijeđanje suda.

Odredbe članka 10. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka primjenjuju se u svim slučajevima kad sud izriče novčanu kaznu po odredbama ovoga Zakona, osim ako što drugo nije izričito predviđeno za pojedine slučajeve.

Glava osma

ROKOVI I ROČISTA

Rokovi

Članak 111.

Ako rokovi nisu određeni zakonom, određuje ih sud s obzirom na okolnosti slučaja.

Rok koji sud odredi može se produljiti samo jednom na prijedlog zainteresirane osobe ako za to postoje opravdani razlozi.

Prijedlog se mora podnijeti prije proteka roka čije se produljenje traži.
Protiv rješenja o produljenju roka nije dopuštena žalba.
Produljeni rok počinje teći prvog sljedećeg dana nakon isteka roka čije je produljenje zatraženo.

Članak 112.

Rokovi se računaju na dane, mjesece i godine. Ako je rok određen na dane, u rok se ne uračunava dan kad je dostava ili saopćenje obavljeno odnosno dan u koji pada događaj otkad treba računati trajanje roka, već se za početak roka uzima prvi idući dan.

Rokovi određeni na mjesece odnosno na godine završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpočeo. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca. Ako posljednji dan roka pada na državni blagdan, ili u nedjelju ili u koji drugi dan kad sud ne radi, rok istječe protekom prvoga idućeg radnog dana.

Članak 113.

Kad je podnesak vezan za rok, smatra se da je dan u roku ako je prije nego što rok protekne predan nadležnom sudu.

Ako je podnesak upućen preko pošte preporučenom pošiljkom ili telegrafski, dan predaje pošti smatra se danom predaje sudu kojemu je upućen.

Ako je podnesak upućen telegrafski, a ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, smatrat će se da je dan u roku ako uredan podnesak naknadno bude predan sudu ili bude upućen sudu preporučenom pošiljkom u roku od tri dana od dana predaje brzojava pošti. Za osobe koje se nalaze na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske dan predaje podneska ustrojstvenoj jedinici Oružanih snaga Republike Hrvatske smatra se danom predaje sudu.

Odredba stavka 4. ovoga članka odnosi se i na ostale osobe koje se nalaze u službi u ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske u mjestima u kojima ne postoji redovita pošta.

Za osobe lišene slobode dan predaje podneska upravi zatvora, kazneno-popravnog ustanove ili odgojno-popravnog doma smatra se danom predaje sudu.

Ako je podnesak koji je vezan za rok predan ili upućen nenadležnom sudu prije proteka roka, a stigne nadležnom sudu nakon proteka roka, smatrat će se da je na vrijeme podnesen ako se njegovo podnošenje nenadležnom sudu može pripisati neznanju ili očitoj pogrešci podnosioca.

Odredbe st. 1..do 7. ovog članka primjenjuju se i na rok. u kojem se prema posebnim propisima mora podići tužba a i na rok zastare potraživanja ili kakva drugog prava.

Ročišta

Članak 114.

Ročište određuje sud kad je to zakonom propisano ili kad to zahtijevaju potrebe postupka.

Protiv rješenja o određivanju ročišta nije dopuštena žalba

Sud će na ročište pravovremeno pozvati stranke i ostale osobe čija se prisutnost smatra potrebnom. Uz poziv će se stranci dostaviti podnesak koji je dao povod za određivanje ročišta; a u pozivu će se naznačiti mjesto, prostorija i vrijeme održavanja ročišta.

Ako se uz poziv ne dostavlja podnesak; u pozivu će se navesti stranke, predmet spora te radnja koja će se na ročištu obaviti.

Sud će u pozivu osobito upozoriti na zakonske posljedice izostanka s ročišta.

Članak 115.

Ročište se, u pravilu, održava u sudskoj zgradi. Sud može odlučiti da se ročište održi izvan sudske zgrade kad ustanovi da je to nužno ili da će se na taj način uštedjeti u vremenu ili u troškovima postupka. Protiv takva rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 116.

Sud može ročište odgoditi kad je to potrebno radi izvođenja dokaza ili kad za to postoje drugi opravdani razlozi.

Kad se ročište odgodi, sud će u pravilu prisutnima odmah priopćiti mjesto i vrijeme novog ročišta.

Protiv rješenja o odgodi ročišta nije dopuštena žalba.

Povrat u prijašnje stanje.

Članak 117.

Ako stranka propusti ročište ili rok za poduzimanje kakve radnje u postupku i zbog toga izgubi pravo na poduzimanje te radnje, sud će toj stranci na njezin prijedlog dopustiti da naknadno obavi tu radnju (povrat u prijašnje stanje) ako ocijeni da postoje opravdani razlozi za propuštanje.

Povrat u prijašnje stanje nije dopušten ako se propuštanje stranke može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek.

Kad se dopusti povrat u prijašnje stanje, parnica se vraća u ono stanje u kojem se nalazila prije propuštanja i ukidaju se sve odluke koje je sud zbog propuštanja donio.

Članak 118.

Prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnosi se sudu kod kojega je trebalo obaviti propuštenu radnju.

Prijedlog se mora podnijeti u roku od **osam** dana, računajući od dana kad je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje; a ako je stranka tek kasnije saznala za propuštanje - od dana kad je za to saznala.

Ako je stranka u pozivu za poduzimanje neke parnične radnje ili u pozivu za ročište bila upozorena na posljedice propuštanja, smatrat će se da je saznala za propuštanje onoga dana kojega je istekao rok u kojemu je radnju trebala poduzeti, odnosno onoga dana kojega je održano ročište na koje je pozvana.

Nakon proteka dva mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

Ako se povrat u prijašnje stanje predlaže zbog propuštanja roka, predlagač je dužan istovremeno i podnošenjem prijedloga obaviti i propuštenu radnju.

Članak 119.

Neće se dopustiti povrat u prijašnje stanje ako je propušten rok za stavljanje prijedloga da se dopusti povrat u prijašnje stanje ili ako je propušteno ročište određeno u povodu prijedloga za povrat u prijašnje stanje.

Članak 120.

Prijedlog za povrat u prijašnje stanje, u pravilu, ne utječe na tijek parnice, ali sud može odlučiti da se postupak prekine do pravomoćnosti rješenja o prijedlogu.

Ako je sud donio odluku da se postupak prekine, a pred višim je sudom u tijek u postupak u povodu žalbe, obavijestit će se viši sud o toj odluci.

Članak 121.

Nepravovremene i nedopuštene prijedloge za povrat u prijašnje stanje odbacit će sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća rješenjem.

U vezi s prijedlogom za povrat u prijašnje stanje sud će zakazati ročište, osim ako su činjenice na kojima se prijedlog temelji općepoznate.

Članak 122.

Protiv rješenja kojim se prihvaća prijedlog za povrat u prijašnje stanje nije dopuštena žalba, osim ako je prijedlog prihvaćen protivno članku 117. stavku 2. i članku 119. ovog zakona ili prijedlog koji je nepravovremeno podnesen.

Članak 122.a

Stranka koja traži povrat u prijašnje stanje dužna je protivnoj stranci naknaditi troškove postupka izazvane propuštanjem i odlučivanjem o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje neovisno o ishodu spora. O zahtjevu protivne stranke za naknadu troškova postupka sud je dužan odlučiti rješenjem bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se na temelju njega može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Glava deveta

ZAPISNICI

Članak 123.

Zapisnik se sastavlja o radnjama poduzetim na ročištu.

Zapisnik se sastavlja i o važnijim izjavama ili saopćenjima koje stranke ili drugi sudionici daju izvan ročišta. O manje važnim izjavama ili saopćenjima neće se sastavljati zapisnik, nego će se samo staviti službena bilješka na spis.

Zapisnik piše zapisničar.

Članak 124.

U zapisnik se unosi: naziv i sastav suda, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja, naznaka predmeta spora i imena prisutnih stranaka odnosno trećih osoba i njihovih zakonskih zastupnika odnosno punomoćnika.

Zapisnik treba da sadrži bitne podatke o sadržaju poduzete radnje. U zapisnik o glavnoj raspravi osobito će se unijeti: je li rasprava bila javna ili je javnost bila isključena, sadržaj izjava stranaka, njihovi prijedlozi, dokazi koje su ponudile, dokazi koji su izvedeni, uz navođenje sadržaja iskaza svjedoka i vještaka te odluke suda donesene na ročištu.

Članak 125.

Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa brisati, dodati ili mijenjati. Prekrižena mjesta moraju ostati čitljiva.

Članak 126.

Zapisnik se sastavlja tako da sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća kazuje glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik.

Stranke imaju pravo da pročitaju zapisnik ili zahtijevati da im se pročita te staviti svoje prigovore na sadržaj zapisnika.

To pravo imaju i druge osobe čija je izjava unesena a zapisnik ali samo a vezi s onim dijelom zapisnika koji sadrži njihovu izjavu.

Ispravci ili dodaci u pogledu sadržaja zapisnika koje treba provesti u povodu prigovora stranaka ili drugih osoba ili po službenoj dužnosti unijet će se na kraju zapisnika. Na zahtjev tih osoba unijet će se i prigovori koji nisu prihvaćeni.

Članak 126.a

Ročišta pred sudom mogu se tonski snimati.

O tonskom snimanju rješenjem odlučuje sud sam ili na prijedlog stranaka. Protiv tog rješenja žalba nije dopuštena.

Tonska snimka ročišta dostavlja se strankama.

Članak 126.b.

Tonska snimka ročišta dio je spisa sudskog predmeta.

Način pohrane i prijenosa tonske snimke, tehnički uvjeti i način snimanja uređuju se Sudskim poslovníkom.

Članak 126.c

Tonska snimka prenijet će se i u pisani oblik u roku od osam dana od dana snimanja.

Tonska snimka u pisanom obliku sačinjava se u skladu s odredbom članka 124. ovoga Zakona i mora sadržavati sve što je snimljeno u tonskoj snimci.

Stranke mogu tražiti prijepis tonske snimke u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Prijepis tonske snimke stranke mogu zatražiti u roku od osam dana od dana kada je tonska snimka sačinjena.

Ako se prijepis tonske snimke i tonska snimka u bitnome razlikuju, stranka ima pravo podnijeti prigovor u roku od osam dana od dana dostave prijepisa. Prigovor mora biti obrazložen.

Sud će po prigovoru stranke iz prethodnog stavka u roku od tri dana rješenjem prihvatiti i izmijeniti prijepis tonske snimke ili prigovor odbiti. Protiv tog rješenja nije dopuštena posebna žalba.

Članak 127.

Zapisnik potpisuju sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, zapisničar, stranke odnosno njihovi zakonski zastupnici ili punomoćnici i tumač.

Svjedok i vještak potpisuju svoj iskaz na zapisniku kad se oni saslušavaju pred zamoljenim sucem ili predsjednikom vijeća.

Nepismena osoba ili osoba koja se ne može potpisati. stavit će na zapisnik otisak kažiprsta, a zapisničar će ispod otiska upisati njezino ime i prezime.

Ako se koja stranka, njezin zakonski zastupnik ili punomoćnik, svjedok ili vještak udalji prije potpisivanja zapisnika ili neće potpisati zapisnik, zabilježiti će se to u zapisnik i navesti razlog koji je iznesen.

Članak 128.

O vijećanju i glasanju sastavlja se poseban zapisnik. Ako je kod višeg suda u postupku u vezi s pravnim lijekom odluka donesena jednoglasno, neće se sastaviti zapisnik, nego će se na izvorniku odluke staviti bilješka o vijećanju i glasanju.

Zapisnik o vijećanju i glasanju sadrži tijek glasanja i odluku koja je donesena.

Odvojena mišljenja priključuju se zapisniku o vijećanju i glasanju ako nisu unesena u sam zapisnik. Zapisnik odnosno bilješku o glasanju potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar.

Zapisnik o vijećanju i glasanju zatvorit će se u poseban omot. Taj zapisnik može razgledati samo viši sud kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju zapisnik će se ponovno zatvoriti u poseban omot i na omotu naznačiti da je zapisnik razgledan.

Glava deseta

DONOŠENJE ODLUKA

Članak 129.

Sud donosi odluke u obliku presude ili rješenja. O tužbenom zahtjevu sud odlučuje presudom, a u postupku zbog smetanja posjeda rješenjem.

Kad ne odlučuje presudom, sud odlučuje rješenjem. U postupku izdavanja platnog naloga rješenje kojim se prihvata tužbeni zahtjev donosi se u obliku platnog naloga.

Odluka o troškovima u presudi smatra se rješenjem.

Članak 130.

Odluke vijeća donose se nakon vijećanja glasanjem.

U prostoriji u kojoj se vijeća i glasa mogu biti prisutni samo članovi vijeća i zapisničar.

Kad treba donijeti odluku o jednostavnijim pitanjima, vijeće može odluku donijeti i u samom zasjedanju.

Članak 131.

Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasanjem i glasa posljednji. On se brine da se o svim pitanjima svestrano i potpuno raspravlja.

Za svaku odluku vijeća potrebna je većina glasova.

Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća. Član vijeća koji je pri glasanju o kojem ranijem pitanju ostao u manjini ne može se suzdržati od glasanja o pitanju o kojem se ima kasnije odlučiti.

Ako se a vezi s pojedinim pitanjima o kojima se odlučuje glasovi podijele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, razdvojit će se pitanja i glasanje će se ponavljati sve dok se ne postigne većina. Ako se u pogledu visine novčane svote ili količine glasovi podijele na više od dva mišljenja, ponovno će se raspravljati o razlozima za svako mišljenje; pa ako se i nakon toga ne može postići većina, glasovi dani za najveću novčanu svotu ili količinu dodat će se glasovima danim za najbližu manju novčanu svotu ili količinu dok se ne postigne većina.

Članak 132.

Prije odlučivanja o glavnoj stvari sud odlučuje je li potrebno dopuniti postupak te o drugim prethodnim pitanjima.

Ako pri rješavanju o glavnoj stvari treba odlučiti o više zahtjeva, glasat će se o svakom zahtjevu napose.

Glava jedanaesta

DOSTAVA PISMENA I RAZMATRANJE SPISA

Način dostave

Članak 133.

Pismena se dostavljaju preko pošte ili preko određenoga sudskog službenika, odnosno sudskog namještenika, preko nadležnoga tijela uprave, preko javnoga bilježnika ili neposredno u sudu odnosno elektroničkim putem u skladu s posebnim zakonom.

Ako se dostava ne obavlja preko pošte, osoba koja obavlja dostavu dužna je osobi kojoj se dostava obavlja, na njezin zahtjev, dokazati svoje svojstvo ovlaštene osobe.

Osobe koje dostavljač iz stavka 1. ovoga članka zatekne na mjestu na kome dostavu treba obaviti dužne su, na njegov zahtjev, dokazati svoju istovjetnost.

Kad je to potrebno, dostavljač je ovlašten zatražiti pomoć policije radi utvrđivanja istovjetnosti osobe koju zatekne na mjestu na kome dostavu treba obaviti te radi obavljanja drugih radnji dostave. Troškovi koji time nastanu ulaze u troškove postupka.

Članak 133.a

Na zahtjev stranke koja izjavi da je spremna snositi troškove time izazvane, sud može rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba odrediti da se dostava nekoga pismena povjeri javnome bilježniku. U tom će slučaju sud pismeno koje treba dostaviti zajedno sa svojim rješenjem staviti u posebnu oмотnicu koju će predati toj stranci.

Javni bilježnik od koga stranka zatraži obavljanje radnje dostave dužan ju je obaviti po pravilima ovoga Zakona o dostavi. Prigodom dostave pismena iz stavka 1. ovoga članka javni bilježnik ima prava i dužnosti sudskoga dostavljača. Javnog bilježnika u obavljanju poslova dostave može zamjenjivati i javnobilježnički prisjednik ili javnobilježnički savjetnik ili javnobilježnički vježbenik.

O primitku pismena radi dostave i o radnjama poduzetim radi dostave javni bilježnik sastavit će zapisnike.

Ovjerovljeni prijepis zapisnika o primitku pismena radi dostave te potvrdu o obavljenoj dostavi zajedno s ovjerovljenim prijepisom zapisnika o dostavi, odnosno nedostavljeno pismeno zajedno s ovjerovljenim prijepisom zapisnika o poduzetim radnjama javni bilježnik dostavit će bez odgode izravno sudu.

Troškove izazvane javnobilježničkom dostavom stranka izravno podmiruje javnom bilježniku. Javni bilježnik kome nisu predumljena sredstva za pokriće troškova dostave nije dužan dostavu obaviti, o čemu će javni bilježnik sastaviti zapisnik i o tome izravno obavijestiti sud.

Na radnje poduzete u svezi s dostavom preko javnih bilježnika stranke ne plaćaju javnobilježničke pristojbe.

Troškovi dostave putem javnoga bilježnika ulaze u parnične troškove, ako sud ocijeni da su oni bili nužni.

Članak 133.b

Ako se tuženik prije podnošenja tužbe sudu u pisanom sporazumu sklopljenom s tužiteljem suglasio da mu se dostava u sporovima na koje se sporazum odnosi obavlja na određenoj adresi u Republici Hrvatskoj ili preko određene osobe u Republici Hrvatskoj, tužba i druga pismena u postupku tuženiku će se, na prijedlog tužitelja, dostavljati na toj adresi ili toj osobi. Smatrat će se da je dostava tuženiku obavljena kada je pismeno dostavljeno osobi naznačenoj u sporazumu.

Ako se dostava iz stavka 1. ovoga članka nije mogla obaviti sud će odrediti da se daljnje dostave tuženiku obavljaju stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda. Tužitelj je dužan uz tužbu priložiti sporazum iz stavka 1. ovoga članka ako u njoj predlaže da se dostava obavlja na adresi ili preko osobe iz toga sporazuma. Tužitelj koji u tužbi nije predložio da se dostava obavlja na adresi ili preko osobe iz sporazuma može i kasnije tijekom postupka predložiti da se tuženiku dostava obavlja na toj adresi ili preko te osobe ako mu se nije mogla uredno obaviti na adresi naznačenoj u tužbi.

Sporazum iz stavka 1. ovoga članka može se sklopiti glede određenog spora koji je već nastao ili glede budućih sporova koji mogu nastati iz određenoga pravnog odnosa.

Ako je tuženik fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka valjan je samo ako je na njemu potpis tuženika javno ovjeren. Ako tuženik fizička osoba obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka u vezi sa sporovima koji se ne tiču te djelatnosti pravno je valjan samo ako je na njemu potpis tuženika javno ovjeren.

Ako tuženik nakon što mu je tužba dostavljena zatraži da mu se dostava obavlja na novoj adresi u Republici Hrvatskoj, dostava će mu se obavljati na toj adresi ako uvjeti uz koje se treba obavljati nisu bitno teži od onih uz koje se dostava obavlja prema sporazumu iz stavka 1. ovoga članka.

O zahtjevu tuženika za obavljanje dostave na novu adresu sud odlučuje rješenjem nakon što tužitelju omogući da se o tom zahtjevu izjasni. Dok sud ne odluči o zahtjevu iz stavka 6. ovoga članka, dostava će se obavljati na adresu, odnosno osobi iz sporazuma iz stavka 1. ovoga članka.

Protiv rješenja suda kojim zahtjev iz stavka 6. ovoga članka prihvaća ili ga odbija žalba nije dopuštena. Dostava toga rješenja obavlja se na adresi, odnosno osobi iz stavka 1. ovoga članka.

Troškove izazvane prijedlogom tuženika iz stavka 6. ovoga članka snosi tuženik bez obzira na ishod spora.

Članak 133.c

Ako se stranke s time suglase tijekom postupka, sud će odlučiti da one izravno upućuju jedna drugoj podneske i druga pismena, i to preporučeno preko pošte uz povratnicu.

Ako je koja od stranaka pravna osoba ili fizička osoba s registriranom djelatnošću, pismena iz stavka 1. ovoga članka mogu joj se predati izravno u njezinom sjedištu uz potvrdu o preuzimanju pošiljke ovjerenjenu njenim pečatom.

U parnici u kojoj obje stranke zastupaju odvjetnici ili državni odvjetnici sud može odrediti da zastupnici stranaka izravno upućuju podneske jedni drugima – poštom uz povratnicu ili da ih izravno predaju uredu, odnosno pisarnici.

Članak 134.

Dostava državnim tijelima i pravnim osobama obavlja se predajom pismena osobi ovlaštenoj za primanje pismena ili radniku koji se zatekne u uredu odnosno poslovnoj prostoriji.

Kad pismeno treba dostaviti državnom odvjetništvu, dostava se obavlja predajom pismena njegovoj pisarnici. Danom dostave smatra se dan predaje pismena pisarnici.

Dostava prema odredbama stavka 1. ovog članka obavlja se i kad su stranke, navedene u tom stavku, za svog punomoćnika odredile osobu koja je njihov radnik.

Članak 134.a

Pravnoj osobi koja je upisana u određeni sudski ili drugi upisnik dostava se obavlja na adresu navedenu u tužbi. Ako dostava na adresu navedenu u tužbi ne uspije, dostava će se obaviti na adresu sjedišta te osobe upisanu u upisniku. Ako dostava ne uspije ni na toj adresi, obavit će se stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Ako je adresa upisanog sjedišta pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka adresa navedena u tužbi, dostava iz stavka 1. ovog članka neće se ponoviti na tu adresu, već će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda.

Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na fizičke osobe koje obavljaju određenu registriranu djelatnost (obrtnici, trgovci pojedinci, javni bilježnici, odvjetnici, liječnici i dr.) kada se tim osobama dostava obavlja u vezi s tom djelatnošću.

Članak 134.b

Ako se određenim osobama, na temelju njihova zahtjeva i odobrenja predsjednika suda, dostava obavlja u sudu, pismena koja im upućuje sud polažu se za njih u posebne pretince u za to određenoj prostoriji suda. Dostavu obavlja službena osoba suda.

Predsjednik suda može rješenjem donesenim u upravnom postupku odrediti da svi odvjetnici koji imaju pisarnicu na području toga suda, javni bilježnici koji imaju sjedište na području toga suda i određene pravne osobe koje imaju sjedište na području tog suda, sudska pismena primaju preko pretinaca iz stavka 1. ovoga članka. Protiv toga rješenja odvjetnik, javni bilježnik, odnosno pravna osoba ima pravo izjaviti prigovor u roku od osam dana. Protiv rješenja o prigovoru može se podnijeti žalba predsjedniku neposredno višeg suda u roku od 15 dana.

Pismena koja se dostavljaju preko pretinca ne smiju biti dostupna osobama kojima se dostavljaju prije nego što potpišu dostavnicu. Pismena se dostavljaju u zatvorenim omotnicama, u kojima se dostava obavlja preko pošte. Prigodom uzimanja pismena moraju se preuzeti sva pismena položena u pretinac.

Na svako pismeno koje se dostavlja na način predviđen u stavcima 1. i 2. ovoga članka naznačit će se dan kada je položeno u pretinac osobe kojoj se dostava tako obavlja.

U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka su dužni pismeno podići iz pretinca u roku od osam dana na način određen stavkom 3. i 4. ovoga članka. Ako pismeno ne bude podignuto u tom roku, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Valjana je dostava koja je u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka umjesto preko pretinca obavljena na drugi zakonom predviđen način.

Predsjednik suda povući će odobrenje iz stavka 1. ovoga članka ako utvrdi da osoba kojoj je ono dano neredovito preuzima pismena ili pokušava zloupotrijebiti takav način dostave.

Članak 135.

Vojnim osobama, pripadnicima redarstvene službe i djelatnicima kopnenoga, riječnoga, pomorskoga i zračnog prometa poziv se dostavlja preko njihova zapovjedništva odnosno neposrednog zapovjednika, a prema potrebi mogu im se na taj način dostavljati i ostala pismena.

Članak 136.

Kad dostavu treba obaviti osobama ili ustanovama u inozemstvu ili strancima, koji uživaju pravo imuniteta, dostava će se obaviti diplomatskim putem, ako u međunarodnom ugovoru ili u ovom zakonu (Članak 146) nije što drugo određeno.

Ako se dostava pismena ima obaviti državljanima Republike Hrvatske u inozemstvu, to se može učiniti preko nadležnoga konzularnog predstavnika ili diplomatskog predstavnika Republike Hrvatske koji obavlja konzularne poslove u toj stranoj državi. Takva dostava pravovaljana je samo ako osoba kojoj se pismeno dostavlja pristane da ga primi.

Članak 137.

Osobama lišenim slobode dostava se obavlja preko uprave zatvora, kazнено-popravne ustanove ili odgojno-popravnog doma.

Članak 138.

Kad stranka ima zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika, dostava se obavlja zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku, ako u ovom zakonu nije što drugo određeno.

Ako stranka ima više zakonskih zastupnika odnosno punomoćnika, dovoljno je dostavu obaviti jednom od njih.

Članak 139.

Dostava odvjetniku kao punomoćniku može se obaviti i predajom pismena osobi koja radi u odvjetničkom uredu.

Članak 140.

Dostava se obavlja radnim danom, i to od sedam do dvadeset sati, u stanu ili na radnom mjestu osobe kojoj se dostava ima obaviti ili u sudu kad se ta osoba tamo zatekne. Dostava se može obaviti i u drugo vrijeme i na drugom mjestu, po pristanku osobe kojoj se dostava ima obaviti.

Ako ocijeni da je to potrebno, sud će odrediti da se dostava obavi na bilo kojem drugom mjestu ili u bilo koje drugo vrijeme. Prigodom takve dostave osobi kojoj se dostava obavlja predat će se primjerak rješenja suda kojim je ona određena. To rješenje ne mora biti obrazloženo.

Odredba da se dostava obavlja samo radnim danom u vrijeme određeno u stavku 1. ovoga članka ne važi za dostavu poštom ili putem javnoga bilježnika.

Članak 141.

Ako se fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost te fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost u sporovima koji se ne tiču te djelatnosti ne zatekne u svom stanu, dostava se obavlja predajom pismena nekome od njezinih poslovno sposobnih članova kućanstva, koji je dužan primiti pismo.

Ako se osoba kojoj se pismo ima dostaviti ne zatekne u svom stanu i ako se ono ne može predati nekome od njezinih poslovno sposobnih članova domaćinstva, pismo se može predati kućepazitelju ili susjedu, ako oni na to pristanu, na koji način je dostava obavljena. Ako se dostava obavlja na radnom mjestu osobe kojoj se pismo ima dostaviti, a ta se osoba tamo ne zatekne, dostava se može obaviti osobi koja na istom mjestu radi, ako ona pristane primiti pismo.

Predaja pismena drugoj osobi nije dopuštena ako ona sudjeluje u parnici kao protivnik osobe kojoj se dostava ima obaviti.

Osobe kojima se prema odredbama prethodnih stavaka dostava obavi umjesto osobi kojoj se pismo ima dostaviti, dužne su pismo predati toj osobi.

Članak 142.

Fizičkoj osobi koja ne obavlja registriranu djelatnost te fizičkoj osobi koja obavlja registriranu djelatnost u sporovima koji se ne tiču te djelatnosti, tužba, platni nalog, presuda i rješenje protiv kojeg je dopuštena posebna žalba te pravni lijek, dostavit će se osobno stranci odnosno njezinom zakonskom zastupniku odnosno opunomoćeniku. Ostala pismena dostavit će se osobno kada je to ovim Zakonom izričito predviđeno ili kada sud smatra da je zbog priloženih isprava u izvorniku ili zbog kojega drugog razloga potrebna veća opreznost.

Ako se osoba kojoj se pismo mora osobno dostaviti ne zatekne tamo gdje se dostava prema podacima iz tužbe, odnosno spisa ima obaviti, dostavljač će se obavijestiti kad bi i na kojem mjestu mogao tu osobu zateći i ostaviti joj kod jedne od osoba navedenih u članku 141. stavku 1., 2. ili 3. ovoga Zakona pisanu obavijest da radi primanja pismena bude u određeni dan i sat u svom stanu odnosno na svome radnom mjestu. Ako i nakon toga dostavljač ne zatekne osobu kojoj se pismo ima dostaviti, postupit će se prema odredbama članka 141. ovoga Zakona, na koji način je dostava obavljena.

Ako pismo iz stavka 1. ovoga članka treba dostaviti fizičkim osobama koje obavljaju

registriranu djelatnost u vezi s tom djelatnošću, dostava se obavlja prema odredbama članka 134. i 134.a ovoga Zakona, ako posebnim odredbama ovoga Zakona nije drukčije određeno.

Članak 143.

Ako se osobama iz članka 141. i 142. ovoga Zakona dostava ne uspije obaviti prema odredbama tih članaka, dostava će im se iznova pokušati obaviti na adresi njihova prebivališta u Republici Hrvatskoj prema podacima o njihovu prebivalištu koji će se pribaviti iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova.

Ako se osobama iz članka 141. i 142. ovoga Zakona ponovna dostava prema odredbama tih članaka ne uspije obaviti ni na adresi iz stavka 1. ovoga članka, dostava će se tim osobama pokušati još jednom obaviti prema odredbama tih članaka nakon isteka roka od trideset dana. Ako se ni ta ponovljena dostava ne uspije obaviti, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmog dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Ako prema podacima iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova proizlazi da je osoba iz stavka 1. ovoga članka prijavila boravište u kojem drugom mjestu u Republici Hrvatskoj ili da je prijavila koje drugo mjesto ili način na koji joj se dostava može obaviti (članak 143.a), dostava će se toj osobi prema odredbi stavka 1. ovoga članka pokušati obaviti na adresi njezina upisana boravišta, odnosno na drugom prijavljenom mjestu ili na drugi prijavljeni način (članak 143.a). Ako dostava ne uspije ni na adresi boravišta, odnosno na drugom prijavljenom mjestu ili na drugi prijavljeni način, postupit će se prema odredbi stavka 2. ovoga članka.

Ako se adresa navedena u tužbi prema podacima iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova ne razlikuje od adrese prebivališta, a osoba kojoj se dostava ima obaviti nije prijavila adresu boravišta u Republici Hrvatskoj, odnosno drugo mjesto ili način na koji joj se dostava može obaviti (članak 143.a), dostava će joj se još jednom pokušati obaviti na adresi iz tužbe nakon isteka roka od petnaest dana prema odredbama članka 141. ili 142. ovoga Zakona. Ako ni ta dostava ne uspije, dostava će se obaviti prema odredbi stavka 2. ovoga članka.

Članak 143.a

Svaka fizička osoba, neovisno o tome obavlja li ili ne obavlja registriranu djelatnost, ovlaštena je zatražiti od policijske uprave nadležne prema mjestu njena prijavljena prebivališta ili boravišta da u svojim evidencijama o prebivalištu i boravištu građana zabilježi njezinu izjavu da se dostave za nju u sudskim postupcima obavljaju na određenoj adresi ili određenim osobama na određenoj adresi u Republici Hrvatskoj.

Kao osoba kojoj se umjesto fizičkoj osobi iz stavka 1. ovoga članka može obavljati dostava, može se naznačiti određeni javni bilježnik, odvjetnik ili bilo koja poslovno sposobna fizička osoba, odnosno pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti primanja pismena za druge osobe. Takva pravna osoba može biti i pošta.

Fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je uz izjavu iz stavka 1. ovoga članka priložiti i izjavu s ovjerenim potpisom osobe iz stavka 2. ovoga članka o tome da pristaje obavljati poslove preuzimanja pismena u sudskim postupcima za tu fizičku osobu, osim ako takvu izjavu daje javni bilježnik, odvjetnik ili pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti primanja pismena za druge osobe.

Dostava osobi ovlaštenoj za preuzimanje pismena obavlja se po pravilima ovoga Zakona o dostavi onoj vrsti fizičkih ili pravnih osoba kojoj pripadaju. Dostava javnom bilježniku ili odvjetniku kao osobi ovlaštenoj za preuzimanje pismena, obavlja se po pravilima o dostavi fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost.

Ako osoba iz stavka 5. ovoga članka odbije primiti pismo, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je pismo dostavljeno istekom roka od

osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Ministar nadležan za unutarnje poslove posebnim će pravilnikom propisati način zaprimanja izjava iz ovoga članka, te načine davanja podataka o prebivalištu, boravištu, odnosno drugom mjestu ili načinu dostave fizičkih osoba protiv kojih se namjerava pokrenuti sudski postupak iz članka 143.b ovoga Zakona.

Članak 143.b

Od policijske uprave se, uz predočenje dokaza o postojanju pravnog interesa, može zatražiti podatak o prebivalištu ili boravištu osobe kojoj je potrebno izvršiti dostavu u parničnom postupku.

Policijska uprava će zaprimljeni pisani zahtjev riješiti prema odredbama posebnog propisa.

Odbijanje primitka

Članak 144.

Kad osoba kojoj je pismeno upućeno, odnosno poslovno sposobni član njezina kućanstva, odnosno ovlaštena osoba ili radnik državnog tijela, fizičke ili pravne osobe bez zakonitog razloga odbije primiti pismeno, dostavljač će to naznačiti na pismenu i vratiti ga sudu, a u stanu ili prostorijama gdje ta osoba radi, odnosno u sandučiću će ostaviti obavijest o pokušanoj dostavi s upozorenjem da će se dostava obaviti preko oglasne ploče suda. U slučaju iz stavka 1. ovoga članka dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljanja istekom roka od osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Promjena adrese

Članak 145.

Stranka ili njezin zastupnik dužni su tijekom postupka do isteka roka od šest mjeseci nakon pravomoćnosti prvostupanjske odluke protiv koje žalba nije izjavljena, odnosno nakon dostave drugostupanjske odluke kojom se postupak pravomoćno završava odmah obavijestiti sud o svakoj promjeni svoje adrese.

Ako protiv pravomoćne odluke unutar roka iz stavka 1. ovoga članka bude izjavljena revizija, taj se rok produžava sve dok ne istekne šest mjeseci od dostave stranci odluke kojom se revizija odbacuje ili odbija ili pobijana odluka preinačuje.

Ako je protiv pravomoćne odluke unutar roka iz stavka 1. ovoga članka podnesen prijedlog za ponavljanje postupka, taj se rok produžava do isteka roka od šest mjeseci nakon pravomoćnosti prvostupanjske odluke u tom postupku protiv koje nije izjavljena žalba, odnosno do isteka roka od šest mjeseci od dostave stranci drugostupanjske odluke kojom se postupak za ponavljanje postupka pravomoćno završava.

Ako u povodu izvanrednoga pravnoga lijeka pravomoćna odluka bude ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje, smatrat će se da rok iz stavka 1. ovoga članka nije ni počeo teći. Ako stranka ili njezin zastupnik ne obavijeste odmah sud o promjeni adrese, pa se zbog toga dostava nije mogla uredno obaviti, sud će odrediti da se daljnje dostave u parnici obavljaju stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, sve dok stranka ili njezin zastupnik ne priopće sudu svoju novu adresu.

Dostava iz stavka 5. ovoga članka smatra se obavljenom istekom osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Kad zastupnik za primanje pismena do isteka rokova iz stavka 1. do 3. ovoga članka promijeni svoju adresu, a o tome ne obavijesti sud, sud će imenovati drugoga zastupnika za primanje pismena kojemu će dostavu obaviti.

U slučaju iz stavka 7. ovoga članka sud može novčano kazniti ranijeg zastupnika za primanje pismena zbog povrede svoje dužnosti obavještanja suda o promjeni adrese.

Zastupnik za primanje pismena

Članak 146.

Tužitelj ili njegov zastupnik koji se nalaze u inozemstvu, a tužitelj nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj, dužni su već prigodom podnošenja tužbe imenovati punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj. Ako oni tako ne postupe, sud će tužbu odbaciti. Tuženika ili njegova zastupnika koji se nalaze u inozemstvu, a tuženik nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj, sud će već prigodom dostave prvoga pismena pozvati da u primjerenom roku postave punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj, uz upozorenje da će u suprotnom sud tuženiku na njegov trošak postaviti zastupnika za primanje pismena iz reda odvjetnika ili javnih bilježnika i preko toga zastupnika obavijestiti tuženika odnosno njegova zastupnika o tom postavljenju.

Stranci koja opozove punomoć punomoćniku za primanje pismena i istodobno ne postavi drugog takvog punomoćnika, sud će dostavu obavljati stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, sve dok ta stranka ne postavi drugoga punomoćnika za primanje pismena.

Punomoćnik za primanje pismena koji je obavijestio sud o tome da je stranci otkazao punomoć i priložio nesumnjiv dokaz o tome da je stranka uredno primila taj otkaz, dužan je za stranku i dalje primati pismena sve dok ne protekne trideset dana od dana kojega je sudu priložio taj dokaz. Ako stranka u roku od trideset dana od dana primitka otkaza punomoći ne obavijesti sud o imenovanju novoga punomoćnika za primanje pismena, sud će postupiti u smislu odredbe stavka 3. ovoga članka.

Sredstva za pokriće troškova postavljanja i rada zastupnika tuženika za primanje pismena dužan je predujmiti tužitelj na temelju rješenja suda protiv kojega nije dopuštena posebna žalba. Ako tužitelj ne predujmi ta sredstva u roku koji je sud odredio u svom rješenju, sud će tužbu odbaciti.

Pravila o postavljanju zastupnika tužitelju za primanje pismena na odgovarajući se način primjenjuju na umješake.

Članak 147.

Ako više osoba zajednički tuže, a nemaju zajedničkoga zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika, sud ih može pozvati da u određenom roku imenuju zajedničkog punomoćnika za primanje pismena. Istovremeno sud će obavijestiti tužitelje koga će od njih smatrati zajedničkim punomoćnikom za primanje pismena ako oni sami ne imenuju takva punomoćnika.

Odredbe stavka 1. ovog članka primjenjivat će se i kad je više osoba tuženo kao jedinstveni suparničari.

Utvrđivanje adrese

Članak 148.

Ako stranka ne može sama saznati adresu osobe kojoj pismeno treba dostaviti, sud će nastojati od nadležnog tijela uprave ili na drugi način dobiti potrebne podatke.

Dostavnica

Članak 149.

Potvrdu o obavljenoj dostavi (dostavnicu) potpisuje primatelj, koji će na njoj napisati datum primitka. Ako se dostava obavlja državnome tijelu, pravnoj osobi ili fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost, primatelj je dužan uz potpis otisnuti i pečat ili štambilj tog tijela odnosno osobe. Dostavljač je dužan naznačiti na dostavnici zašto prigodom dostave tom tijelu ili osobama pečat ili štambilj nije otisnut.

Ako je primalac nepismen ili nije u stanju potpisati se, dostavljač će ispisati njegovo ime i prezime i slovima dan primitka te staviti napomenu zašto primalac nije stavio svoj potpis. Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i ispisati slovima dan predaje, i time se smatra da je dostava obavljena.

Ako je dostava obavljena prema odredbi članka 142. stavka 2. ovog zakona, na dostavnici će se pored potvrde o primitku pismena naznačiti da je prethodila pismena obavijest.

Kad je prema odredbama ovog zakona pismeno predano drugoj osobi, a ne onoj kojoj se pismeno imalo dostaviti, na dostavnici će dostavljač naznačiti odnos tih dviju osoba.

Ako dostavu ne obavlja državnom tijelu ili pravnoj osobi, dostavljač će od osobe kojoj pismeno predaje, a koju osobno ne poznaje, zatražiti da dokaže svoju istovjetnost.

Dostavljač će na dostavnici upisati ime i prezime osobe kojoj je pismeno predao te naznačiti da osobu kojoj je pismeno predao osobno poznaje, odnosno broj isprave na temelju koje je utvrdio njenu istovjetnost i tko ju je izdao.

Dostavljač koji nije javni bilježnik dužan je čitljivo označiti na dostavnici svoje ime i prezime te svojstvo, a zatim je osobno potpisati.

Ako je to potrebno, dostavljač će o dostavi sastaviti poseban zapisnik i priložiti ga uz dostavnicu.

Ako je na dostavnici netočno naznačen datum dostave, smatrat će se da je dostava obavljena onog dana kad je pismeno predano.

Ako je dostavnica nestala, dostava se može dokazivati i na drugi način.

Članak 149.a

Osobu koja neopravdano, u slučajevima predviđenim u ovoj Glavi, odbije dokazati svoju istovjetnost ili primiti pismeno te osobu koja na neki drugi način ometa dostavu svjesno onemogućavajući ili otežavajući primjenu odredaba ove Glave sud može novčano kazniti uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 110. ovoga Zakona.

Stranka kojoj je osoba iz stavka 1. ovoga članka ponašanjem opisanim u toj odredbi prouzročila dodatne troškove u postupku, može u tom postupku zatražiti od suda da je osudi da joj te troškove naknadi, neovisno o tome je li je novčano kaznio ili nije. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja dopuštena je posebna žalba, ali se ovrha na temelju njega može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Članak 149.b

Dostavljača koji nesavjesno obavi koju radnju dostave i zbog toga dođe do znatnijeg odugovlačenja postupka sud može novčano kazniti, primjenjujući na odgovarajući način odredbe članka 110. ovoga Zakona.

Stranka kojoj je dostavljač iz stavka 1. ovoga članka nesavjesnim obavljanjem svoje dužnosti prouzročio dodatne troškove u postupku, može u tom postupku zatražiti od suda da dostavljača odnosno pravnu osobu koja za njega odgovara po općim pravilima za naknadu štete osudi da joj te troškove naknadi. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja dopuštena je žalba, ali se ovrha na temelju njega može tražiti i prije njegove pravomoćnosti.

Zahtjev za naknadu troškova iz stavka 2. ovoga članka stranka može postaviti u roku od petnaest dana od saznanja za razloge koji opravdavaju njegovo postavljanje, a najkasnije do pravomoćnosti, odnosno okončanja postupka u povodu izvanrednog pravnog lijeka.

Razmatranje i prepisivanje spisa

Članak 150.

Stranke imaju pravo da razmatraju i prepisuju spise parnice u kojoj sudjeluju. Ostalim osobama koje imaju opravdan interes može se dopustiti razmatranje i prepisivanje pojedinih spisa. Kad je postupak u tijeku, dozvolu daje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća; a kad je postupak završen - predsjednik suda ili sudac koga on odredi.

Glava dvanaesta

TROŠKOVI POSTUPKA

Parnični troškovi

Članak 151.

Parnične troškove čine izdaci učinjeni u tijeku u ili u povodu postupka. Parnični troškovi obuhvaćaju i nagradu za rad odvjetnika i drugih osoba kojima zakon priznaje pravo na nagradu.

Članak 152.

Svaka stranka prethodno sama podmiruje troškove koje je uzrokovala svojim radnjama.

Članak 153.

Kad stranka predloži izvođenje dokaza, dužna je po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati u povodu izvođenja dokaza. Kad izvođenje dokaza predlože obje stranke, ili kad ga sud odredi po službenoj dužnosti, sud će odrediti da iznos potreban za podmirenje troškova polože obje stranke na jednake dijelove. Ako je sud odredio izvođenje dokaza po službenoj dužnosti, može odrediti da iznos položi samo jedna stranka.

Sud će odustati od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku što ga sud odredi. U tom će slučaju sud, s obzirom na sve okolnosti po svojem uvjerenju ocijeniti od kakve je važnosti što stranka nije u roku položila iznos potreban za podmirenje troškova.

Ako sud izvede dokaz iako predujam za njegovo izvođenje nije položen, rješenjem će naložiti stranci da u roku od osam dana određenu svotu plati svjedoku ili vještaku. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa ovrhu.

Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, ako sud po službenoj dužnosti odredi izvođenje dokaza radi utvrđivanja činjenica u vezi s primjenom članka 3. stavka 3. ovoga zakona, a stranke ne polože određeni iznos, troškovi za izvođenje isplatit će se iz sredstava suda.

Članak 154.

Stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna je protivnoj stranci i njezinu umješaču nadoknaditi troškove.

Ako stranka djelomično uspije u parnici, sud može, s obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka nadoknadi drugoj i umješaču razmjeran dio troškova.

Sud može odlučiti da jedna stranka nadoknadi sve troškove koje su protivna stranka i njezin umješač imali ako protivna stranka nije uspjela samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog tog dijela nisu nastali posebni troškovi.

Prema rezultatu dokazivanja sud će odlučiti hoće li troškove iz članka 153. stavka 5. ovog zakona podmirivati jedna ili obje stranke ili će ti troškovi pasti na teret sredstava suda.

Članak 154.a

U postupcima u kojima državni odvjetnik ili koje drugo državno tijelo nastupa kao stranka, odluka o troškovima postupka donosi se u korist, odnosno protiv Republike Hrvatske.

Članak 155.

Sud će prilikom odlučivanja o troškovima postupka stranci odrediti naknadu samo onih troškova koji su bili potrebni za vođenje parnice. O tome koji su troškovi bili potrebni te o visini troškova odlučuje sud ocjenjujući brižljivo sve okolnosti, osobito vodeći računa o pravilima ovoga Zakona koja za pripremanje glavne rasprave određuju upućivanje podnesaka i jedno pripremno ročište te jedno ročište za glavnu raspravu.

Ako je propisana tarifa za nagrade odvjetnika ili za druge troškove, odmjerit će se takvi troškovi prema toj tarifi.

Članak 156.

Stranka je dužna neovisno o ishodu parnice nadoknaditi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio.

Sud može odlučiti da zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke nadoknadi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovao svojom krivnjom.

O zahtjevima za naknadu troškova iz stavka 1. i 2. ovoga članka sud je dužan rješenjem odlučiti najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za naknadu troškova, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se na temelju toga rješenja može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Članak 157.

Ako tuženik nije dao povod za tužbu i ako je prije nego što se upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, priznao tužbeni zahtjev, tužitelj će nadoknaditi tuženiku parnične troškove.

Članak 158.

Tužitelj koji povuče tužbu dužan je protivnoj stranci nadoknaditi parnične troškove. Ali, ako je tužba povučena odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja, troškove postupka dužan je tužitelju nadoknaditi tuženik.

Stranka koja odustane od pravnog lijeka dužna je protivnoj stranci nadoknaditi troškove nastale u povodu pravnog lijeka.

Članak 159.

Svaka stranka snosi svoje troškove ako je parnica završena sudskom nagodbom, a u nagodbi nije drugačije ugovoreno.

Troškovi nagodbe koja je pokušana (Članak 324), ali nije uspjela ulaze u parnične troškove.

Članak 160.

Ako u izlučnoj parnici bude prihvaćen tužbeni zahtjev za izlučenje stvari, a sud utvrdi da je tuženik kao vjerovnik u ovršnom postupku imao opravdanih razloga da smatra da ne postoje prava trećih osoba na tim stvarima, odredit će da svaka stranka snosi svoje troškove.

Članak 161.

Suparničari podmiruju troškove na jednake dijelove.

Ako postoji znatna razlika u pogledu njihova udjela u predmetu spora, sud će prema razmjeru tog udjela odrediti kolik će dio troškova nadoknaditi svaki od suparničara.

Suparničari koji su solidarno odgovorni u glavnoj stvari odgovaraju solidarno i za troškove dosuđene protivnoj strani.

Za troškove uzrokovane posebnim parničnim radnjama pojedinih suparničara ostali suparničari ne odgovaraju.

Članak 162.

Kad državni odvjetnik sudjeluje u postupku kao stranka, on ima pravo na naknadu troškova prema odredbama ovog zakona, ali ne i pravo na nagradu.

Članak 163.

Odredbe o troškovima primjenjuju se i na stranke što ih zastupa državno odvjetništvo. U tom slučaju troškovi postupka obuhvaćaju i iznos koji bi se stranci priznao na ime nagrade odvjetniku.

Članak 164.

O naknadi troškova odlučuje sud na određen zahtjev stranke, bez raspravljanja

Stranka je dužna u zahtjevu određeno navesti troškove za koje traži naknadu.

Zahtjev za naknadu troškova stranka je dužna staviti najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima; a ako je riječ o donošenju odluke bez prethodnog raspravljanja, stranka je dužna zahtjev za naknadu troškova staviti u prijedlog o kojem sud treba da odluči.

O zahtjevu za naknadu troškova sud će odlučiti u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom.

U odluci kojom se postupak završava za nekog suparničara, sud će odlučiti i o zahtjevu za naknadu troškova stranaka između kojih se tom odlukom postupak pred tim sudom završava.

U slučaju usmene objave presude ili rješenja kojim se naređuje naknada troškova sud može odlučiti da će iznos troškova odmjeriti u pismeno izrađenoj presudi odnosno rješenju ako se rješenje ima dostaviti strankama.

U tijek u postupka sud će posebnim rješenjem odlučiti o naknadi troškova. samo kad pravo na naknadu troškova ne ovisi o odluci o glavnoj stvari.

U slučaju iz članka 158. ovog zakona, ako povlačenje tužbe ili odustanak od pravnog lijeka nisu obavljani na raspravi, zahtjev za naknadu troškova može se staviti u roku od petnaest dana nakon što primi obavijest o odustanku.

U slučaju iz članka 158. ovoga Zakona, kao i u slučaju presude na temelju priznanja i presude na temelju odricanja, ako povlačenje tužbe, odricanje ili odustanak od pravnog lijeka, priznanje ili odricanje nisu obavljani na raspravi, zahtjev za naknadu troškova može se staviti u roku od 15 dana nakon dostave obavijesti ili odluke.

Članak 165.

U međupresudi ili djelomičnoj presudi sud može izreći da se odluka o troškovima ostavlja za kasniju presudu, osim ako se kod djelomične presude ne radi o slučaju iz članka 164. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 166.

Kad sud odbaci ili odbije pravni lijek, odlučit će i o troškovima nastalim u postupku u povodu toga pravnog lijeka.

Kad sud, preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek ili ukine tu odluku i odbaci tužbu, odlučit će o troškovima cijelog postupka **jednom odlukom**.

Kad se ukine odluka protiv koje je podnesen pravni lijek i predmet vrati na ponovno suđenje, ostavit će se da se o troškovima postupka u povodu pravnog lijeka odluči u konačnoj odluci. Sud može postupiti prema odredbi stavka 3. ovog članka i kad odluku protiv koje je podnesen pravni lijek samo djelomično ukine.

Članak 167.

Odluka o troškovima sadržana u presudi može se napadati samo žalbom na rješenje ako se istovremeno ne napada i odluka o glavnoj stvari.

Ako jedna stranka napada presudu samo u pogledu troškova, a druga u pogledu glavne stvari, viši će sud jednom odlukom odlučiti o oba pravna lijeka.

Troškovi u postupku za osiguranje dokaza

Članak 168.

Troškove postupka za osiguranje dokaza podmiruje stranka koja je podnijela prijedlog za osiguranje dokaza. Ona je dužna nadoknaditi i troškove protivnoj stranci odnosno postavljenom privremenom zastupniku.

Te troškove stranka može naknadno ostvarivati kao dio parničnih troškova, prema uspjehu u parnici.

Osiguranje parničnih troškova

Članak 169.

Kad strani državljanin ili osoba bez državljanstva tuži u Republici Hrvatskoj, dužan je tuženiku na njegov zahtjev osigurati parnične troškove.

Tuženik je dužan taj zahtjev staviti najkasnije na pripremnom ročištu; a ako ono nije održano, onda na prvom ročištu za glavnu raspravu prije nego što se upusti u raspravljanje o glavnoj stvari odnosno čim je saznao da postoje pretpostavke za traženje osiguranja.

Osiguranje se daje u gotovom novcu, ali sud može odobriti davanje osiguranja i u drugom obliku.

Članak 170.

Tuženik nema pravo na osiguranje parničnih troškova:

- 1) ako u državi kojoj pripada tužitelj državljani Republike Hrvatske nisu obavezni da daju osiguranje;
- 2) ako tužitelj uživa u Republici Hrvatskoj pravo azila;
- 3) ako se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje tužitelja iz njegova radnog odnosa u Republici Hrvatskoj;
- 4) ako se vodi spor o postojanju ili nepostojanju braka. o poništaju braka ili o rastavi braka ili spor o utvrđivanju ili osporavanju očinstva odnosno materinstva;
- 5) ako je riječ o mjeničnoj ili čekovnoj tužbi, o protutužbi ili o izdavanju platnog naloga.

U slučaju sumnje o tome jesu li državljani Republike Hrvatske obavezni dati osiguranje u državi kojoj pripada tužitelj objašnjenje daje savezni tijelo uprave nadležan za poslove pravosuđa.

Članak 171.

Sud će u rješenju kojim se prihvaća zahtjev za osiguranje parničnih troškova odrediti iznos osiguranja i rok u kojem se osiguranje mora dati, a upozorit će tužitelja na posljedice koje zakon predviđa ako ne bude dokazano da je osiguranje dano u određenom roku.

Ako tužitelj u određenom roku ne dokaže da je dao osiguranje za parnične troškove, smatrat će se da je tužba povučena odnosno da je tužitelj odustao od pravnog lijeka ako je zahtjev za osiguranje stavljen tek u postupku u povodu pravnog lijeka.

Tuženik koji je pravovremeno stavio zahtjev da mu tužitelj osigura troškove nije dužan nastaviti postupak u glavnoj stvari sve dok se pravomoćno ne odluči o njegovu zahtjevu; a ako zahtjev bude prihvaćen dok tužitelj ne položi osiguranje. Ali ako sud odbije zahtjev za osiguranje, može odlučiti da se postupak nastavi i prije nego što rješenje o odbijanju postane pravomoćno,

Oslobođenje od plaćanja troškova postupka

Članak 172.

Pravo na oslobođenje od plaćanja troškova postupka i pravo na stručnu pravnu pomoć stranka ostvaruje na način i uz uvjete propisane posebnim propisom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć.

Članak 173.

(Brisan.)

Članak 174.

(Brisan.)

Članak 175.

(Brisan.)

Članak 176.

Kada je stranka ostvarila pravo na oslobođenje od plaćanja troškova postupka na temelju posebnog propisa kojim se uređuje besplatna pravna pomoć, a sud u postupku utvrdi da je stranka u stanju podmirivati troškove postupka odnosno pristojbe, sud će bez odgode o tome obavijestiti nadležno upravno tijelo.

Članak 177.

(Brisan.)

Članak 178.

Strani državljani oslobodit će se plaćanja troškova postupka samo uz uvjet uzajamnosti. U slučaju sumnje o postojanju uzajamnosti objašnjenje daje savezni tijelo uprave nadležan za poslove pravosuđa.

Članak 178a.

(Brisan.)

Glava trinaesta

PRAVNA POMOĆ

Članak 179.

Sudovi su jedan drugome dužni ukazivati pravnu pomoć u parničnom postupku. Ako zamoljeni sud nije nadležan da obavi radnju za koju je zamoljen, ustupit će molbu nadležnom sudu odnosno drugome državnom tijelu i o tome obavijestiti sud od koga je primio molbu; a ako mu nadležni sud odnosno državni tijelo nije poznat, vratit će molbu. Ako u jednom mjestu postoji više sudova stvarno nadležnih za davanje pravne pomoći, molba za davanje pravne pomoći može se podnijeti bilo kojem od tih sudova, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Članak 180.

(Brisan.)

Članak 181.

Sudovi će ukazivati pravnu pomoć inozemnim sudovima u slučajevima predviđenim međunarodnim ugovorom i kad postoji uzajamnost u ukazivanju pravne pomoći. U slučaju sumnje o postojanju uzajamnosti objašnjenje daje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa. Sud će uskratiti pravnu pomoć inozemnom sudu ako se traži izvršenje radnje koja je protivna javnom poretku Republike Hrvatske. U takvu će slučaju sud nadležan za davanje pravne pomoći, po službenoj dužnosti, dostaviti predmet Vrhovnom sudu Republike Hrvatske radi donošenja konačne odluke. Odredbe članka 179. st. 2. i 3. ovog zakona važe i za postupanje s molbom inozemnog suda.

Članak 182.

Sudovi kazuju pravnu pomoć inozemnim sudovima na način predviđen u domaćem zakonu. Radnja koja je predmet molbe inozemnog suda može se obaviti i na način koji zahtijeva inozemni sud, ako takav postupak nije protivan javnom poretku Republike Hrvatske.

Članak 183.

Ako međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno, sudovi će uzimati u postupak molbe za pravnu pomoć inozemnih sudova samo ako su dostavljene diplomatskim putem i ako su molba i prilozi sastavljeni na jednom od jezika koji je u službenoj uporabi u sudu ili ako je priložen ovjereni prijevod na tom jeziku.

Članak 184.

Ako međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno, molbe domaćih sudova za pravnu pomoć dostavljaju se inozemnim sudovima diplomatskim putem. Molbe i prilozi moraju biti sastavljeni na jeziku zamoljene države ili uz njih mora biti priložen njihov ovjereni prijevod na tom jeziku.

Članak 184.a

Ako je udovoljeno uvjetima za donošenje presude zbog izostanka ili presude zbog ogluhe, a sud ne raspolaže podatkom o osobnom identifikacijskom broju tuženika, sud će pribaviti taj podatak po službenoj dužnosti od Ministarstva financija, Porezne uprave.

Sud će postupiti prema odredbi stavka 1. ovoga članka i kad ne raspolaže podatkom o osobnom identifikacijskom broju fizičke, odnosno pravne osobe, a udovoljeno je uvjetima za donošenje odluke o izricanju novčane kazne toj fizičkoj, odnosno pravnoj osobi.

U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka Ministarstvo financija, Porezna uprava dužna je u roku od osam dana, na zahtjev suda, uz dostavu podataka o imenu, prezimenu i datumu rođenja ili broju osobne iskaznice za fizičke osobe, odnosno nazivu i matičnom broju pravne osobe, dati podatak o osobnom identifikacijskom broju.

Dio drugi

TOK POSTUPKA

A. Postupak pred prvostupanjskim sudom

Glava četrnaesta

TUŽBA

Članak 185.

Parnični postupak pokreće se tužbom.

Sadržaj tužbe

Članak 186.

Tužba treba sadržavati određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja, činjenice na kojima tužitelj temelji zahtjev, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, a i druge podatke koje mora imati svaki podnesak (Članak 106).

Kad stvarna nadležnost, sastav suda, vrsta postupka, pravo na izjavljivanje revizije, ovlaštenje na zastupanje ili pravo na naknadu troškova postupka ovisi o vrijednosti predmeta spora, a predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, tužitelj je dužan u tužbi naznačiti vrijednost predmeta spora.

Sud će po tužbi postupiti i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva; a ako je tužitelj pravnu osnovu naveo, sud nije za nju vezan.

Članak 186.a

Osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna se je prije podnošenja tužbe obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, osim u slučajevima u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe. Zahtjev za mirno rješenje spora mora sadržavati sve ono što mora sadržavati tužba.

Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka se podnosi nadležnom državnom odvjetništvu, sukladno odredbama Zakona o državnom odvjetništvu. Ako je zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnesen nenadležnom državnom odvjetništvu, ono će zahtjev dostaviti nadležnom državnom odvjetništvu uz obavijest stranci.

Podnošenjem zahtjeva iz stavka 1. zastarijevanje zastaje.

Nagodba postignuta između podnositelja zahtjeva i Državnog odvjetništva, po zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, ima svojstvo ovršnosti.

Ako zahtjev iz stavka 1. ovoga članka ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od njegova podnošenja, podnositelj zahtjeva može podnijeti tužbu nadležnom sudu.

Sud će odbaciti tužbu protiv Republike Hrvatske podnesenu prije donošenja odluke o zahtjevu za mirno rješenje spora, odnosno prije isteka roka iz stavka 5. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka ne primjenjuju se u slučajevima kada je posebnim zakonom propisan postupak podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu ili nekom drugom tijelu.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka na odgovarajući način će se primjenjivati i u slučajevima u kojima Republika Hrvatska namjerava tužiti neku osobu s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Kad osoba iz stavka 8. ovoga članka nagodbom preuzima obvezu prema Republici Hrvatskoj, takva nagodba je ovršna isprava kada dužnik ovjeri svoj potpis. Kada Republika Hrvatska nagodbom preuzima obvezu prema drugoj stranci, takva je nagodba ovršna isprava kada je potpiše ovlaštena osoba u nadležnom državnom odvjetništvu i kada se njezin potpis ovjeri pečatom toga državnog odvjetništva.

Republika Hrvatska i podnositelj zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka mogu nakon podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora zatražiti od suda da, primjenjujući na odgovarajući način odredbe ovog Zakona za osiguranje dokaza, izvede dokaze za koje smatra da su nužni radi utvrđivanja činjenica o kojima će ovisiti zauzimanje stava o osnovanosti zahtjeva protivne stranke za mirno rješenje spora. Te dokaze može izvesti i sudski savjetnik, a imaju isto značenje kao dokazi izvedeni u postupku osiguranja dokaza.

Članak 186.b

Tužitelj koji za to ima imovinskopравни interes može tužbom zatražiti od suda da naloži tuženiku koji je prema sadržaju pravnoga odnosa dužan položiti račun ili dati pregled neke imovine i obveza, odnosno tuženiku za koga je vjerojatno da nešto zna o utajenoj ili prikrivenoj imovini – da, pod prisegom ili bez prisege, položi račun ili preda potpuni pregled imovine ili obveza, odnosno priopćiti što mu je o utajenoj ili prikrivenoj imovini poznato, te izjavi da su položeni račun, predani pregled imovine i obveza, odnosno dani podaci o utajenoj ili prikrivenoj imovini potpuni i točni.

U sporovima u kojima ne može postaviti tužbeni zahtjev za isplatu određenog iznosa novca, isporuku određene količine zamjenjivih stvari, predaju određenih stvari ili prijenos određenih prava prije nego što tuženik ispuni svoju obvezu polaganja računa ili predaje pregleda imovine i obveza, tužitelj može u tužbi istaknuti, pored zahtjeva za polaganje računa ili predaju pregleda imovine i obveza iz stavka 1. ovoga članka, i zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa novca, isporuku ili predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što tuženik položi račun ili preda pregled imovine i obveza, odnosno tek nakon što se provede vještačenje ili izvedu drugi dokazi u povodu položenog računa ili predanog pregleda imovine i obveza ili u povodu uskrate polaganja računa ili predaje pregleda imovine i obveza.

U sporovima u kojima ne može postaviti određeni zahtjev prije nego što dođe do podataka koje mu tuženik ne želi dati premda njima raspolaže, a koje mu je prema sadržaju građanskopravnoga odnosa dužan dati odnosno koji se mogu smatrati zajedničkim za obje stranke, tužitelj može u tužbi istaknuti zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa, predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu, odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što mu tuženik dade potrebne podatke, odnosno tek nakon što se provede vještačenje ili izvedu drugi dokazi o podacima koje tuženik izbjegava dati.

U slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka tužitelj je dužan određeni tužbeni zahtjev postaviti u roku koji mu za to sud odredi tijekom postupka rješanjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba.

U tužbi iz stavka 1. ovoga članka tužitelj je dužan naznačiti vrijednost predmeta spora u skladu s odredbom članka 40. stavka 2. ovoga Zakona; prigodom postavljanja tužbenoga zahtjeva iz stavka 4. ovoga članka tužitelj je dužan iznova naznačiti vrijednost predmeta spora u skladu s odredbama članka 35. do 37. i članka 39. ovoga Zakona.

Članak 186.c

Tužitelj koji učini vjerojatnim da tuženik ozbiljno dovodi u pitanje postojanje njegove još uvijek nedospjele tražbine, ili da će morati sudskim putem ostvarivati svoju tražbinu nakon što ona dospije, ili da iz drugih razloga ima za to pravni interes, može i prije dospelosti tražbine zatražiti od suda da tuženiku naloži da mu ispuni dužnu činidbu u vrijeme njezine dospelosti. Vrijeme dospelosti tražbine treba biti određeno naznačeno u tužbenom zahtjevu. Sud će odbaciti tužbu ako utvrdi da tužitelj nema pravnoga interesa tražiti donošenje presude iz stavka 1. ovoga članka prije dospelosti tražbine.

Ovrha na temelju presude kojom je prihvaćen zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može se tražiti tek nakon dospelosti tražbine.

Članak 186.d

Sud može tijekom cijeloga parničnog postupka strankama predložiti da spor riješe u postupku mirenja pri sudu ili izvan suda.

Ako stranke suglasno predlože ili prihvate spor riješiti mirnim putem pred sudom, bez odgode će se odrediti ročište radi pokušaja mirenja na koje se pozivaju stranke, njihovi zastupnici i opunomoćenici ukoliko ih imaju.

Postupak mirenja pred sudom vodi izmiritelj određen s liste izmiritelja koju utvrđuje predsjednik suda.

Nagodba sklopljena u postupku mirenja provedenom u sudu ima značaj sudske nagodbe.

Članak 186.e

Stranke mogu nakon podnošenja pravnog lijeka suglasno podnijeti prijedlog za postupak mirenja pred izmiriteljem suda nadležnog za odlučivanje o pravnom lijeku.

Ako mirenje ne uspije izmiritelj koji je sudac toga suda ne smije sudjelovati u donošenju odluke o pravnom lijeku u toj pravnoj stvari.

Na postupke mirenja koji se provode u sudovima na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje postupak mirenja, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 186.f

Ako su stranke u parničnom postupku priložile sporazum kojim predlažu mirenje pri nekom od centara za mirenje, sud će stranke uputiti da se u roku od osam dana obrate predloženom centru za mirenje i zastat će s postupkom do okončanja postupka mirenja pred izabranim centrom za mirenje.

Stranke su dužne obavijestiti sud o obraćanju izabranom centru za mirenje u daljnjem roku od osam dana.

Ako mirenje pred izabranim centrom za mirenje uspije, stranke će pred sudom koji je stranke uputio na mirenje zaključiti sudsku nagodbu.

Ako mirenje pred izabranim centrom za mirenje ne uspije, bez odgode će se o tome obavijestiti sud koji je stranke uputio na mirenje radi nastavka parničnog postupka.

Članak 186.g

Stranke mogu tijekom cijelog prvostupanjskog i drugostupanjskog postupka suglasno zatražiti od suda zastoj postupka radi pokušaja mirnog rješenja spora, bez obzira na način i forum rješavanja.

Zastoj iz stavka 1. ovoga članka može trajati godinu dana, s tim da na suglasni obrazloženi prijedlog stranaka sud može ovaj rok produžiti jednom.

Protekom roka iz stavka 2. ovoga članka sud će nastaviti postupak po službenoj dužnosti.

Tužba za utvrđenje

Članak 187.

Tužitelj može u tužbi tražiti da sud samo utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost odnosno neistinitost kakve isprave.

Takva se tužba može podići kad je to posebnim propisima predviđeno, kad tužitelj ima pravni interes da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost odnosno neistinitost kakve isprave prije dospelosti zahtjeva za činidbu iz istog odnosa ili kad tužitelj ima kakav drugi pravni interes za podizanje takve tužbe.

Ako odluka o sporu ovisi o tome postoji li ili ne postoji kakav pravni odnos koji je prije ili tijekom parnice postao sporan, tužitelj može, istaknuti i tužbeni zahtjev da sud utvrdi da takav odnos postoji odnosno da ne postoji, ako je sud pred kojim parnica teče nadležan za takav zahtjev.

Isticanje zahtjeva prema odredbi stavka 3. ovog članka nakon podnošenja tužbe neće se smatrati preinakom tužbe.

Isticanje više tužbenih zahtjeva u jednoj tužbi

Članak 188.

U jednoj tužbi tužitelj može istaknuti više zahtjeva protiv istog tuženika kad su svi zahtjevi povezani istom činjeničnom i pravnom osnovom. Ako zahtjevi nisu povezani istom činjeničnom i pravnom osnovom, oni se mogu istaknuti u jednoj tužbi protiv istog tuženika samo kad je isti sud stvarno nadležan za svaki od tih zahtjeva i kad je za sve zahtjeve određena ista vrsta postupka.

Tužitelj može dva ili više tužbenih zahtjeva u međusobnoj vezi istaknuti u jednoj tužbi i tako da sud slijedeći od tih zahtjeva prihvati ako nađe da onaj koji je ispred njega istaknut nije osnovan.

Zahtjevi se mogu, prema stavku 2. ovog člana, istaknuti u jednoj tužbi samo ako je sud stvarno nadležan za svaki od istaknutih zahtjeva i ako je za sve zahtjeve određena ista vrsta postupka.

Ako o nekim od zahtjeva istaknutih u istoj tužbi treba da sudi vijeće, a o drugima sudac pojedinac istog suda, o svim zahtjevima sudit će vijeće.

Protutužba

Članak 189.

Tuženik može do zaključenja prethodnog postupka pred sudom podnijeti kod istog suda protutužbu, ako je zahtjev protutužbe u vezi s tužbenim zahtjevom, ili ako sa ti zahtjevi mogu prebiti, ili ako se protutužbom traži utvrđenje kakva prava ili pravnog odnosa o čijem postojanju ili nepostojanju ovisi u cijelosti ili djelomično odluka o tužbenom zahtjevu.

Protutužba se ne može podnijeti ako je za zahtjev iz protutužbe stvarno nadležan viši sud ili sud druge vrste.

Protutužba se može podnijeti i kad o zahtjevu iz protutužbe treba da sudi isti sud u drugom sastavu.

Preinaka tužbe

Članak 190.

Tužitelj može do zaključenja prethodnog postupka preinačiti tužbu.

Nakon dostave tužbe tuženiku za preinaku tužbe potreban je pristanak tuženika; ali i kad se tuženik protivi, sud može dopustiti preinaku ako smatra da bi to bilo svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama.

Smatrat će se da postoji pristanak tuženika na preinaku tužbe ako se on upusti u raspravljanje o glavnoj stvari po preinačenoj tužbi, a nije se prije toga protivio preinaci.

Ako je parnični sud za preinačenu tužbu stvarno nenadležan, dostavit će predmet nadležnom sudu, koji će, ako se tuženik protivi preinaci, riješiti je li preinaka dopuštena.

Na način predviđen u stavku 4. ovog članka postupit će se i kad po preinačenoj tužbi treba da sudi isti sud u drugom sastavu (Članak 18).

Kad sud dopusti preinaku tužbe, dužan je ostaviti tuženiku vrijeme potrebno da se može pripremiti za raspravljanje po preinačenoj tužbi, ako za to nije imao dovoljno vremena. Na isti način sud će postupiti ako tuženik koji se ne protivi preinaci zatraži da mu se ostavi potrebno vrijeme radi pripremanja.

Ako je tužba preinačena na ročištu na kojemu tuženik nije prisutan, sud će odgoditi ročište i dostaviti tuženiku prijepis zapisnika s tog ročišta.

Ako je tužba preinačena na ročištu na kojem tuženik koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, sud neće odgoditi ročište, već će o preinaci odlučiti neovisno o tome što se tuženik nije izjasnio o preinaci.

Članak 191.

Preinaka tužbe jest promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili. isticanje drugog zahtjeva uz postojeći.

Ako tužitelj preinačuje tužbu tako da, zbog okolnosti koje su nastale nakon podnošenja tužbe, zahtijeva iz iste činjenične osnove drugi predmet ili novčanu svotu, tuženik se takvoj preinaci ne može protiviti.

Tužba nije preinačena ako je tužitelj promijenio pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, ako je smanjio tužbeni zahtjev ili ako je promijenio, dopunio ili ispravio pojedine navode, tako da zbog toga tužbeni zahtjev nije promijenjen.

Članak 192.

Tužitelj može sve do zaključenja prethodnog postupka svoju tužbu preinačiti i tako da umjesto prvobitnog tuženika tuži drugu osobu.

Za preinaku tužbe prema stavku 1. ovog članka potreban je pristanak osobe koja treba da stupa u parnicu umjesto tuženika; a ako se tuženik već upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, potreban je i pristanak tuženika.

Nakon što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, umjesto tužitelja može u parnicu stupiti novi tužitelj samo ako tuženik na to pristane.

Osoba koja stupa u parnicu umjesto stranke mora primiti parnicu u onom stanju u kakvu se ona nalazi u trenutku kad u nju stupa.

Povlačenje tužbe

Članak 193.

Tužitelj može povući tužbu bez pristanka tuženika prije nego što se tuženik upusti u raspravljanje o glavnoj stvari.

Tužba se može povući i kasnije, sve do zaključenja glavne rasprave, ako tuženik na to pristane. Ako se tuženik u roku od 15 dana od dana obavijesti o povlačenju tužbe ne izjasni o tome, smatrat će se da je pristao na povlačenje. Tužba se uz izričiti pristanak tuženika može povući i nakon zaključenja glavne rasprave do pravomoćnosti odluke kojom se postupak pred sudom prvog stupnja dovršava. U tom slučaju tuženik svoj zahtjev za naknadu troškova postupka mora postaviti najkasnije u svojoj suglasnosti za povlačenje tužbe.

Ako u slučaju iz stavka 3. ovoga članka dođe do povlačenja tužbe prije nego što je prvostupanjski sud donio svoju odluku, odnosno prije nego što je ona u povodu žalbe otprilike drugostupanjskom sudu, prvostupanjski će sud rješenjem utvrditi da je tužba povučena, odnosno rješenjem će ukinuti svoju odluku i utvrditi da je tužba povučena. Tim će rješenjem odlučiti i o zahtjevu tuženika za naknadu troškova postupka.

Ako dođe do povlačenja tužbe pred prvostupanjskim sudom nakon donošenja prvostupanjske odluke dok je postupak u povodu žalbe u tijeku pred drugostupanjskim sudom, prvostupanjski će sud bez odgode zatražiti – telefonom, telefaksom ili elektroničkom poštom – od drugostupanjskog suda da ga se obavijesti o tome je li već odlučeno u povodu žalbe te obavijestiti taj sud da je došlo do povlačenja tužbe.

Ako u slučaju iz stavka 3. ovoga članka dođe do povlačenja tužbe nakon što je predmet dostavljen drugostupanjskom sudu, drugostupanjski će sud, ako prije toga nije odlučio u povodu žalbe, rješenjem ukinuti prvostupanjsku odluku i utvrditi da je tužba povučena. Tim će se rješenjem odlučiti i o zahtjevu tuženika za naknadu troškova postupka.

Podnesak kojim se u slučaju iz stavka 3. ovoga članka povlači tužba podnosi se putem prvostupanjskog suda koji može, ako ocijeni da je to potrebno, održati ročište sa strankama radi provjere jesu li ispunjeni uvjeti za povlačenje tužbe.

Ako se pred drugostupanjskim sudom održava sjednica vijeća uz sudjelovanje stranaka (članak 362. stavak 2.) ili rasprava (članak 373.b stavak 2.), tužitelj može svoju tužbu povući i na ročištu pred tim sudom.

Povučena tužba smatra se kao da nije ni bila podnesena i može se ponovno podnijeti.

Postojanje parnice

Članak 194.

Parnica počinje teći dostavom tužbe tuženiku.

U pogledu zahtjeva koji je stranka postavila u tijek u postupka parnica počinje teći od časa kad je o tom zahtjevu obaviještena protivna stranka.

Dok parnica teče, ne može se u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta, sud će tužbu odbaciti.

Sud će u tijek u cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti teče li već druga parnica o istom zahtjevu među istim strankama.

Članak 195.

Ako koja od stranaka otuđi stvar ili pravo o kojem teče parnica, to ne sprečava da se parnica među istim strankama dovrši.

Osoba koja je pribavila stvar ili pravo o kojem teče parnica može stupiti u parnicu umjesto tužitelja odnosno tuženika samo ako na to pristanu obje stranke.

Glava petnaesta

SUPARNIČARI

Članak 196.

Više osoba mogu jednom tužbom tužiti odnosno biti tužene (suparničari):

- 1) ako su u pogledu predmeta spora u pravnoj zajednici ili ako njihova prava odnosno obveze proistječu iz iste činjenične i pravne osnove;
- 2) ako su predmet spora zahtjevi odnosno obveze iste vrste koji se temelje na bitno istovrsnoj činjeničnoj i pravnoj osnovi te ako postoji stvarna i mjesna nadležnost istog suda za svaki zahtjev i za svakog tuženika;
- 3) ako je to drugim zakonom određeno.

Do zaključenja glavne rasprave može, uz uvjete iz stavka 1. ovog člana, uz tužitelja pristupiti novi tužitelj ili tužba može biti proširena na novog tuženika s njegovim pristankom.

Nakon što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, bez njegova pristanka ne može uz tužitelja pristupiti novi tužitelj.

Osoba koja pristupa tužbi odnosno na koju se tužba proširuje mora primiti parnicu u onom stanju u kojem se ona nalazi kad ona u nju stupa.

Članak 197.

Tužitelj može tužbom obuhvatiti dva ili više tuženika i tako što će tražiti da tužbeni zahtjev bude prihvaćen prema slijedećem tuženiku u slučaju da bude pravomoćno odbijen prema onome koji je u tužbi naveden prije njega.

Na način predviđen u stavku 1. ovog članka može tužitelj tužbom obuhvatiti dva ili više tuženika samo ako prema svakom od njih ističe isti zahtjev ili ako prema pojedinim od njih ističe različite zahtjeve koji su u međusobnoj vezi te ako je isti sud stvarno i mjesno nadležan za svaki od zahtjeva.

Članak 198.

Osoba koja u cijelosti ili djelomično traži stvar ili pravo o kojem između drugih osoba već teče parnica može pred sudom pred kojim ta parnica teče tužiti obje stranke jednom tužbom, sve dok se postupak pravomoćno ne završi.

Članak 199.

Glavni dužnik i jamac mogu biti zajednički tuženi ako to nije u protivnosti sa sadržajem ugovora o jamstvo.

Članak 200.

Svaki je suparničar u parnici samostalna stranka i njegove radnje ili propuštanja niti koriste niti štete drugim suparničarima.

Članak 201.

Ako se prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima (jedinstveni suparničari), smatraju se oni kao jedna parnična stranka, tako da se u slučaju ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji što su ih poduzeli drugi suparničari proteže i na one koji te radnje nisu poduzeli.

Članak 202.

Ako rokovi za izvršenje određene parnične radnje za pojedine jedinstvene suparničare ističu u razno vrijeme, tu parničnu radnju može svaki suparničar poduzeti sve dok ma i za jednog od njih još teče rok za poduzimanje te radnje.

Članak 203.

Svaki suparničar ima pravo podnositi prijedloge koji se tiču tijek a parnice.

Glava šesnaesta

SUDJELOVANJE TREĆIH OSOBA U PARNICI

Članak 204.

(Brisan.)

Članak 205.

(Brisan.)

Sudjelovanje umješaća

Članak 206.

Osoba koja ima pravni interes da u parnici koja teče među drugim osobama jedna od stranaka uspije može se pridružiti toj stranci.

Umješać može stupiti u parnicu u tijek u cijelog postupka sve do pravomoćnosti odluke o tužbenom zahtjevu te u tijek u postupka nastavljenog podnošenjem izvanrednoga pravnog lijeka.

Izjavu o stupanju u parnicu umješać može dati na ročištu ili pismenim podneskom.

Podnesak umješaća dostavlja se objema parničnim strankama; a ako je izjava umješaća dana na ročištu, prijepis tog dijela zapisnika dostavit će se samo onoj stranci koja je s ročišta izostala.

Članak 207.

Svaka stranka može osporiti umješaću pravo da sudjeluje u postupku i predložiti da se umješać odbije, a sud može i bez izjašnjenja stranaka odbiti sudjelovanje umješaća ako utvrdi da ne postoji pravni interes umješaća.

Do pravomoćnosti rješenja kojim se odbija sudjelovanje umješaća umješać može sudjelovati u postupku i njegove parnične radnje ne mogu se isključiti

Protiv odluke suda kojom prihvaća sudjelovanje umješaća nije dopuštena posebna žalba.

Članak 208.

Umješać mora primiti parnicu u onom stanju u kakvu se nalazi u trenutku kad se umiješa u parnicu. U daljnjem tijek u parnice on je ovlašten stavljati prijedloge i poduzimati sve ostale parnične radnje u rokovima u kojima bi te radnje mogla poduzimati stranka kojoj se pridružio. Ako je umješać stupio u parnicu do pravomoćnosti odluke o tužbenom zahtjevu, ovlašten je podnijeti i izvanredni pravni lijek.

Ako umješać podnese pravni lijek, primjerak njegova podneska dostavit će se i stranci kojoj se pridružio.

Parnične radnje umješaća imaju za stranku kojoj se pridružio pravni učinak ako nisu u suprotnosti njezinim radnjama.

Nakon pristanka obiju parničnih stranaka umješać može stupiti u parnicu kao stranka umjesto stranke kojoj se pridružio.

Članak 208.a

Umješać ne može u odnosu na stranku kojoj se bio pridružio u prethodnom postupku tvrditi da spor, onako kako je tijekom toga postupka izložen sudu, nije pravilno riješen. Njegov

prigovor istaknut u novoj parnici, da je stranka kojoj se bio pridružio pogrešno vodila spor, može biti prihvaćen samo utoliko ukoliko je on s obzirom na stanje spora u vrijeme svoga stupanja u prethodnu parnicu ili izjavama i radnjama te stranke bio spriječen poduzeti radnje koje bi dovele do povoljnijeg ishoda spora, odnosno ako takve radnje, za mogućnost čijega poduzimanja on nije znao, sama stranka nije poduzela namjerno ili iz grube nepažnje. Odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuje i na imenovanog prethodnika (članak 210.) te na treću osobu obaviještenu o parnici (članak 211.).

Članak 209.

Ako pravni učinak presude treba da se odnosi i na umješaća, on ima položaj jedinstvenog suparničara (Članak 201).

Umješać s položajem jedinstvenog suparničara može podnijeti izvanredni pravni lijek i u parnici u kojoj do nastupanja pravomoćnosti odluke o tužbenom zahtjevu nije sudjelovao kao umješać.

Članak 209.a

Odredbe ovoga Zakona o stranačkoj i parničnoj sposobnosti te zastupanju stranaka, kao i o podnescima stranaka i dostavi strankama na odgovarajući se način primjenjuju i na umješaća.

Imenovanje prethodnika

Članak 210.

Osoba koja je tužena kao držatelj kakve stvari ili korisnik kakva prava, a tvrdi da stvar drži ili pravo vrši u ime treće osobe, može najkasnije do upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari, pozvati preko suda tu treću osobu (prethodnika) da umjesto nje stupi kao stranka u parnicu. Pristanak tužitelja da umjesto tuženika u parnicu stupi prethodnik potreban je samo ako tužitelj protiv tuženika ističe i takve zahtjeve koji ne ovise o tome ima li tuženik u ime prethodnika stvar ili vrši pravo. Ako prethodnik koji je uredno pozvan ne dođe na ročište ili odbije da stupi u parnicu, tuženik se ne može protiviti da se upusti u parnicu.

Obavijest treće osobe o parnici

Članak 211.

Ako tužitelj ili tuženik treba da treću osobu obavijesti o otpočetoj parnici, da bi se time zasnovao stanoviti građanskopravni učinak oni mogu, sve dok se parnica pravomoćno ne dovrši, to učiniti podneskom preko parničnog suda, u kojem će navesti razlog obavijesti i u kakvu se stanju nalazi, parnica

Stranka koja je treću osobu obavijestila o parnici ne može zbog toga tražiti prekid otpočete parnice, produljenje rokova ili odgodu ročišta.

Glava sedamnaesta

PREKID I OBUSTAVA POSTUPKA

Članak 212.

Postupak se prekida:

- 1) kad stranka umre,
- 2) kad stranka izgubi parničnu sposobnost a nema punomoćnika u toj parnici,
- 3) kad zakonski zastupnik stranke umre ili prestane njegovo ovlaštenje za zastupanje, a stranka nema punomoćnika u toj parnici,

- 4) kad stranka koja je pravna osoba prestane postojati odnosno kad nadležno tijelo pravomoćno odluči o zabrani rada,
- 5) kad nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka,
- 6) kad se stranka nađe na području koje je zbog izvanrednih događaja (poplava i sl.) odsječeno od suda,
- 7) kad zbog rata ili drugih uzroka prestane rad u sudu,
- 8) kad je to drugim zakonom određeno.

Članak 213.

Sud će prekid postupka odrediti i ako je:

- 1) odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju (članak 12.),
- 2) odlučio podnijeti zahtjev Europskom sudu o tumačenju prava Europske unije ili o valjanosti akta koje su donijele institucije Europske unije.

Sud može odrediti prekid postupka ako odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o tome je li učinjen trgovački prijestup ili je li učinjeno kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, tko je učinilac i je li on odgovoran, a osobito kad se pojavi sumnja da je svjedok ili vještak dao lažan iskaz ili da je isprava upotrijebljena kao dokaz lažna.

Članak 214.

Prekid postupka uzrokuje to da prestaju teći svi rokovi određeni za obavljanje parničnih radnji.

Za trajanja prekida postupka sud ne može poduzimati nikakve radnje u postupku; ali ako je prekid nastupio poslije zaključenja glavne rasprave. sud može na temelju te rasprave donijeti odluku.

Parnične radnje što ih je jedna stranka poduzela dok traje prekid postupka nemaju prema drugoj stranci nikakav pravni učinak. Njihov učinak počinje tek nakon što postupak bude - nastavljen.

Članak 215.

Postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članku 212. toč. 1. do 5. ovog zakona nastaviti će se kad nasljednik ili staratelj ostavštine, novi zakonski zastupnik, stečajni upravitelj ili pravni sljedbenici pravne osobe preuzmu postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učine.

Postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članku 212. točki 6. ovoga Zakona nastaviti će se kad stranka koja se nalazila na području koje je zbog izvanrednih događaja odsječeno od suda preuzme postupak ili kad je sud na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti pozove da to učini.

Ako je sud prekinuo postupak iz razloga navedenih u članku 213. ovog zakona, postupak će se nastaviti kad se pravomoćno završi postupak pred sudom ili drugim nadležnim tijelom ili kad sud ustanovi da više ne postoje razlozi da se čeka na njegov završetak.

U svim ostalim slučajevima prekinuti postupak nastaviti će se na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti čim prestanu razlozi prekida.

Rokovi koji su zbog prekida postupka prestali teći počinju za zainteresiranu stranku teći u cijelosti iznova od dana kad joj sud dostavi rješenje o nastavljanju postupka.

Stranci koja nije stavila prijedlog za nastavljanje postupka rješenje o nastavljanju postupka dostavlja se prema odredbama članka 142. ovog zakona.

Članak 215.a

U slučajevima u kojima po ovom Zakonu dolazi do zastoja postupka primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe ovoga Zakona o prekidu postupka.

Članak 215.b

Postupak se obustavlja kad umre ili prestane postojati stranka u postupku o pravima koja ne prelaze na njezine nasljednike, odnosno pravne sljednike.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud će rješenje o obustavi postupka dostaviti protivnoj stranci te nasljednicima, odnosno pravnim sljednicima stranke nakon što oni budu utvrđeni.

Sud će nasljednicima umrle stranke, na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti, postaviti privremenog zastupnika kojemu će dostaviti rješenje o obustavi postupka, ako ocijeni da bi ostavinski postupak mogao duže trajati.

Rješenje o obustavi postupka zbog toga što je pravna osoba prestala postojati dostavit će se protivnoj stranci i njezinom pravnom sljedniku nakon što on bude utvrđen, a ako pravna osoba nema pravnoga sljednika, sud će, na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti, rješenje o obustavi postupka dostaviti državnom odvjetništvu.

Dok se postupak u povodu rješenja o obustavi pravomoćno ne završi, glede rokova za poduzimanje pravnih radnji te prava stranaka i suda da poduzimaju te radnje primijenit će se na odgovarajući način pravila o prekidu postupka, ako prethodnim odredbama ovoga članka nije drugačije propisano.

U rješenju o obustavi postupka sud će odlučiti da svaka stranka snosi svoje troškove u postupku koji je prethodio donošenju rješenja o obustavi. Troškove postupka u povodu rješenja o obustavi snosi ona stranka koja je dala povoda za provedbu tog postupka.

Članak 216.

(Brisan.)

Članak 217.

(Brisan.)

Članak 218.

Žalba protiv rješenja kojim se utvrđuje (članak 212.) ili određuje (članak 213.) prekid postupka ne zadržava nastupanje pravnih učinaka rješenja.

Ako je sud na ročištu odbio prijedlog za prekid postupka i odlučio da se postupak odmah nastavi, protiv tog rješenja nije dopuštena posebna žalba.

Glava osamnaesta

DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA

Članak 219

Svaka stranka dužna je iznijeti činjenice i predložiti dokaze na kojima temelji svoj zahtjev ili kojim pobija navode i dokaze protivnika.

Sud može do zaključenja prethodnog postupka, kad ocijeni da je to svrsishodno za pravilno rješenje spora, upozoriti stranke na njihovu dužnost iz stavka 1. ovoga članka, a osobito na potrebu iznošenja odlučnih činjenica i predlaganja određenih dokaza te iznijeti razloge zbog kojih smatra da je to potrebno.

Članak 220.

Dokazivanje obuhvaća sve činjenice koje su važne za donošenje odluke.

Sud odlučuje o tome koje će od predloženih dokaza izvesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica.

Članak 221.

Ne treba dokazivati činjenice koje je stranka priznala pred sudom u tijek u parnice, ali sud može narediti da se dokazuju i takve činjenice ako smatra da stranka njihovim priznanjem ide za tim da raspoláže zahtjevom kojim ne može raspolagati (Članak 3. stavak 3).

Sud će, uzimajući u obzir sve okolnosti, prema svom uvjerenju ocijeniti hoće li uzeti za priznatu ili osporenu činjenicu koju je stranka najprije priznala, a onda potpuno ili djelomično porekla ili ograničila priznanje dodavanjem drugih činjenica.

Činjenice čije postojanje zakon pretpostavlja ne treba dokazivati, ali se može dokazivati da te činjenice ne postoje, ako zakonom nije što drugo određeno.

Ne treba dokazivati činjenice koje su općepoznate.

Članak 221 a.

Ako sud na temelju izvedenih dokaza (Članak 8) ne može sa sigurnošću utvrditi neku činjenicu; o postojanju činjenice zaključit će primjenom pravila o teretu dokazivanja.

Članak 221.b

Ako tužitelj dokaže da je tuženik za tražbinu koju je tužitelj utužio na temelju vjerodostojne isprave koristio pravo na odbitak pretporeza, smatrat će se da tražbina postoji, osim ako tuženik ne dokaže protivno.

Sud može po službenoj dužnosti zatražiti od Ministarstva financija, Porezne uprave podatak o tome je li tuženik koristio pravo na odbitak pretporeza za tražbinu iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 222.

Ako sudu nije poznato pravo koje važi u stranoj državi, zatražit će obavijest od saveznog tijela uprave nadležnog za poslove pravosuđa.

Sud može i od stranke zatražiti da podnese javnu ispravu izdanu od nadležnoga inozemnog tijela kojom se potvrđuje koje pravo važi u stranoj državi.

Članak 223.

Ako se utvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčanu svotu ili na zamjenjive stvari, ali se visina svote odnosno količina stvari ne može utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo s nerazmjernim teškoćama, sad će o tome odlučiti prema slobodnoj ocjeni.

Ako je potpuno razjašnjenje okolnosti o kojima ovisi odluka o nekim od više u istoj tužbi istaknutih zahtjeva koji su beznačajni u odnosu prema ukupnom iznosu svih istaknutih zahtjeva povezano s teškoćama koje su nerazmjerne s važnošću tih zahtjeva, sud može o njima odlučiti po slobodnoj ocjeni uzimajući u obzir već razjašnjene okolnosti slučaja i prikupljene dokaze, a osobito isprave koje su stranke priložile te njihove iskaze ako ih je sud saslušao (članak 264.).

Članak 223.a

U sporovima čija vrijednost predmeta spora u postupku pred općinskim sudovima ne prelazi 10.000,00 kuna, a u postupku pred trgovačkim sudovima 50.000,00 kuna sud može, ako ocijeni da bi utvrđivanje činjenica važnih za rješenje spora moglo biti povezano s nerazmjernim teškoćama i troškovima, o postojanju tih činjenica zaključiti po slobodnoj ocjeni uzimajući u obzir isprave koje su stranke priložile te njihove iskaze ako je sud izveo dokaz saslušanjem stranaka (članak 264.).

Članak 224.

U sporovima koje sudi vijeće dokazi na glavnoj raspravi izvode se pred vijećem, ali vijeće može iz važnih razloga odlučiti da se određeni dokazi izvedu pred predsjednikom vijeća ili sućem zamoljenog suda (zamoljeni sudac). U tom slučaju zapisnici o izvedenim dokazima pročitati će se na glavnoj raspravi.

Kad vijeće odluči da se kakav dokaz izvede pred zamoljenim sućem, u zamolnici za izvođenje dokaza opisat će se stanje stvari prema tijeku u glavne rasprave i posebno će se naznačiti o kojim okolnostima treba osobito voditi računa pri izvođenju dokaza.

O ročištu za izvođenje dokaza, pred predsjednikom vijeća ili pred zamoljenim sućem obavijestit će se i stranke, ako nisu izjavile da neće prisustvovati ročištu.

Predsjednik vijeća ili zamoljeni sudac ima pri izvođenju dokaza sva ovlaštenja koja ima vijeće odnosno predsjednik vijeća kad se dokazi izvode na glavnoj raspravi.

Protiv rješenja suda kojim se izvođenje dokaza povjerava predsjedniku vijeća ili zamoljenom suću nije dopuštena posebna žalba.

Članak 225.

Predsjednik vijeća ili zamoljeni sudac kome je povjereno izvođenje kakva dokaza ovlašten je, ako stranke to predlože izvesti i druge dokaze, ako smatra da je to svrsishodno.

Članak 226.

Ako se prema okolnostima može pretpostaviti da se kakav dokaz neće moći izvesti ili da se neće moći izvesti u primjerenom roku, ili ako dokaz treba izvesti u inozemstvu, sud će u rješenju o izvođenju dokaza odrediti rok do kojeg će se čekati izvođenje dokaza.

Kad određeni rok protekne, rasprava će se provesti bez obzira na to što određeni dokaz nije izveden.

Uviđaj

Članak 227.

Uviđaj se poduzima kad je za utvrđivanje kakve činjenice ili za razjašnjenje kakve okolnosti potrebno neposredno opažanje suda

Uviđaj se može obavljati i uz sudjelovanje vještaka.

Članak 228.

Vijeće će ovlastiti predsjednika vijeća da obavi uviđaj ako se stvar koju treba razgledati ne može donijeti u sud ili bi njezino donošenje uzrokovalo znatne troškove, a vijeće smatra da nije nužno neposredno opažanje svih članova vijeća.

Članak 229.

Ako treba razgledati stvar koja se nalazi kod jedne od stranaka, kod treće osobe, kod državnog tijela ili kod poduzeća ili druge pravne osobe kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja, na odgovarajući će se način primijeniti odredbe ovog zakona o pribavljanju isprava od tih poduzeća ili drugih pravnih osoba (Članak 232. do 234).

Isprave

Članak 230.

Isprava koju je u propisanom obliku izdalo državno tijelo u granicama svoje nadležnosti te isprava koju je u takvom obliku izdala pravna ili fizička osoba u obavljanju javnog ovlaštenja koje joj je povjereno zakonom ili propisom utemeljenim na zakonu (javna isprava), dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje.

Istu dokaznu snagu imaju i druge isprave koje su posebnim propisima u pogledu dokazne snage izjednačene s javnim ispravama.

Dopušteno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinite utvrđene činjenice ili da je isprava nepravilno sastavljena.

Ako sud posumnja u autentičnost isprave, može zatražiti da se o tome izjasni tijelo od kojega bi ona trebalo da potječe.

Članak 231.

Ako međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno, inozemne javne isprave koje su propisno ovjerene imaju, uz uvjet uzajamnosti, istu dokaznu snagu kao i domaće javne isprave.

Članak 232.

Stranka je dužna sama podnijeti ispravu na koju se poziva za dokaz svojih navoda.

Uz ispravu sastavljenu na stranom jeziku podnosi se i ovjereni prijevod.

Ako se isprava nalazi kod državnoga tijela ili koje pravne ili fizičke osobe koja ima javna ovlaštenja, a sama stranka ne može postići da se isprava preda ili pokaže, sud će na prijedlog stranke pribaviti tu ispravu.

Članak 233.

Kad se jedna stranka poziva na ispravu i tvrdi da se ona nalazi kod druge stranke, sud će tu stranku pozvati da podnese ispravu, ostavljajući joj za to određeni rok.

Stranka ne može uskratiti podnošenje isprave ako se ona sama u parnici pozvala na tu ispravu za dokaz svojih navoda, ili ako je riječ o ispravi koju je po zakonu dužna predati ili pokazati, ili ako se isprava s obzirom na njezin sadržaj smatra zajedničkom za obje stranke.

U pogledu prava stranke da uskrati podnošenje drugih isprava na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe čl. 237. i 238. ovog zakona.

Kad stranka koja je pozvana da podnese ispravu poriče da se isprava kod nje nalazi, sud može radi utvrđivanja te činjenice izvoditi dokaze.

Sud će, s obzirom na sve okolnosti, po svom uvjerenju cijeniti od kakva je značenja što stranka koja drži ispravu neće postupiti po rješenju suda kojim joj se nalaže da podnese ispravu ili protivno uvjerenju suda poriče da se isprava kod nje nalazi.

Protiv odluke suda iz stavka 1. ovog članka nije dopuštena posebna žalba.

Članak 234.

Treća osoba dužna je po nalogu suda podnijeti ispravu koju je po zakonu dužna pokazati ili podnijeti, odnosno ispravu koja je po svojem sadržaju zajednička za tu osobu i stranku koja se na ispravu poziva. U pogledu prava treće osobe da uskrati podnošenje drugih isprava na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 237. i 238. ovoga Zakona.

Prije nego što donese odluku kojom trećoj osobi naređuje da podnese ispravu sud će pozvati treću osobu da se o tome izjasni.

Kad treća osoba poriče svoju dužnost da podnese ispravu koja se kod nje nalazi, parnični će sud riješiti je li treća osoba dužna podnijeti ispravu.

Kad treća osoba poriče da se isprava nalazi kod nje, sud može radi utvrđivanja te činjenice izvoditi dokaze.

Na temelju rješenja kojim je trećoj osobi naloženo da preda određenu ispravu ovrha će se provesti po službenoj dužnosti po pravilima ovršnog postupka i prije pravomoćnosti toga rješenja.

Treća osoba ima pravo na naknadu troškova što ih je imala u vezi s podnošenjem isprava. Odredbe članka 249. ovog zakona na odgovarajući će se način primjenjivati i u tom slučaju.

Svjedoci

Članak 235.

Svaka osoba koja se poziva kao svjedok dužna je odazvati se pozivu; a ako ovim zakonom nije drugačije određeno, dužna je i svjedočiti.

Kao svjedoci mogu se saslušati samo osobe koje su sposobne dati obavijesti o činjenicama koje se dokazuju.

Članak 236.

Ne može se saslušati kao svjedok osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja službene ili vojne tajne, dok je nadležni tijelo ne oslobodi te dužnosti.

Članak 237.

Svjedok može uskratiti svjedočenje:

- 1) o onome što mu je stranka kao svom punomoćniku povjerila;
 - 2) o onome o čemu se stranka ili druga osoba svjedoku kao vjerskom ispovjedniku ispovijedila;
 - 3) o činjenicama što ih je svjedok saznao kao odvjetnik, liječnik, ili u obavljanju kakva drugog poziva ili kakve druge djelatnosti ako postoji obveza da se kao tajna čuva ono što se saznalo u obavljanju tog poziva ili djelatnosti.
- Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća upozorit će te osobe da mogu uskratiti davanje iskaza.

Članak 238.

Svjedok može uskratiti odgovor na pojedina pitanja ako za to postoje važni razlozi, a osobito ako bi svojim odgovorom na ta pitanja izložio teškoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili kaznenom gonjenju sebe ili svoje srodnike po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno, svoga bračnog druga ili srodnike po tazbini do drugog stupnja zaključno i onda kad je brak prestao te svog staratelja ili staranika; usvojitelja ili usvojenika.

Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća upozorit će svjedoka da može uskratiti davanje odgovora na postavljeno pitanje.

Članak 239.

Svjedok ne može zbog opasnosti od kakve imovinske štete uskratiti svjedočenje o pravnim poslovima pri kojima je bio prisutan kao pozvani svjedok, o radnjama što ih je u pogledu spornog odnosa poduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik jedne od stranaka, o činjenicama koje se tiču imovinskih odnosa uvjetovanih obiteljskom ili bračnom vezom, o činjenicama koje se tiču rođenja, sklapanja braka ili smrti te kad je na temelju posebnih propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.

Članak 240.

Opravdanost razloga za uskraćivanje svjedočenja ili odgovora na pojedina pitanja ocjenjuje sud pred kojim svjedok treba, da svjedoči. Ako je potrebno, prije toga će se o tome saslušati stranke.

Protiv rješenja suda iz stavka 1. ovog članka stranke nemaju pravo na posebnu žalbu, a svjedok može to rješenje pobijati u žalbi protiv rješenja o novčanoj kazni ili o zatvoru zbog toga što je uskratio svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje (Članak 248. stavak 2).

Članak 241.

Stranka koja predlaže da se određena osoba sasluša kao svjedok mora prije toga naznačiti o čemu ona treba da svjedoči i navesti njezino ime i prezime i boravište.

Članak 242.

Svjedoci se pozivaju dostavom pismenog poziva u kojem se navodi prezime i ime pozvanoga, vrijeme i mjesto dolaska, predmet u vezi s kojim se poziva i naznaka da se poziva kao svjedok. U pozivu će se svjedok upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka (Članak 248) i na pravo na naknadu troškova (Članak 249).

Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu saslušat će se u svom stanu.

Članak 243.

Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i bez prisutnosti svjedoka koji će se kasnije saslušavati. Svjedok je dužan odgovore davati usmeno.

Svjedok će se najprije opomenuti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a nakon toga će se upozoriti na posljedice davanja lažnog iskaza.

Zatim će se svjedok pitati za ime i prezime, osobni identifikacijski broj, ime oca, zanimanje, boravište, mjesto rođenja, godine života i njegov odnos sa strankama.

Članak 244.

Poslije općih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je poznato o činjenicama o kojima treba da svjedoči, a nakon toga mu se mogu postavljati pitanja radi provjere, dopune ili razjašnjenja. Nije dopušteno postavljati pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

Svjedok će se uvijek pitati odkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.

Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu o važnim činjenicama. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se ne slažu pojedinačno saslušati i njihov odgovor unijet će se u zapisnik.

Članak 245.

Svjedok koji ne zna jezik na kojem se vodi postupak saslušat će se preko tumača.

Ako je svjedok gluhi, postavljat će mu se pitanja pismeno; a ako je nijem, pozvat će se da pismeno odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na taj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se sa svjedokom može sporazumjeti.

Sud će tumača upozoriti na dužnost vjernog prenošenja pitanja koja se svjedoku postavljaju i izjava koje svjedok bude davao.

Članak 246.

Sud može odlučiti da svjedok prisegne na iskaz koji je dao.

Prisega se daje usmeno izgovaranjem ovih riječi: »Prisežem čašću da sam o svemu što me je sud pitao istinu govorio i da ništa što sam o ovoj stvari znao nisam prešutio.«

Sud može odlučiti da svjedok prisegne i prije nego što bude saslušan.

Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati prisežu tako da potpisuju tekst prisege, a gluhi će svjedoci pročitati tekst prisege. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju ni čitati ni pisati, prisegnut će preko tumača.

Ako se svjedok ponovno saslušava, neće po drugi put dati prisegu, nego će se samo opomenuti na već danu prisegu.

Članak 247.

Neće se tražiti prisega od svjedoka koji u vrijeme saslušanja nisu punoljetni ili ne mogu shvatiti njezino značenje.

Protiv odluke suda kojom se svjedoku naređuje da prisegne ili se određuje da svjedok ne prisegne, stranke i svjedok nemaju pravo na žalbu.

Članak 248.

Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji s mjesta gdje treba da bude saslušan, sud može narediti da se prisilno dovede i podmiruje troškove dovodenja, a može ga i kazniti novčano od 500,00 do 10.000,00 kuna.

Ako svjedok dođe i nakon što je upozoren na posljedice uskrati svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje, a sud ocijeni da su razlozi uskraćivanja neopravdani, može ga kazniti novčano do od 500,00 do 10.000,00 kuna; a ako i poslije toga odbije da svjedoči, može ga zatvoriti. Zatvor traje sve dok svjedok ne pristane da svjedoči ili dok njegovo saslušanje ne postane nepotrebno, ali najdulje mjesec dana.

Žalba protiv rješenja o novčanoj kazni ili o za tvorbu ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako se u toj žalbi pobija i odluka suda kojom nisu prihvaćeni razlozi svjedoka za uskraćivanje svjedočenja ili odgovora na pojedino pitanje.

U slučajevima iz stavka 1. do 3. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 10. ovoga Zakona.

Sud će na zahtjev stranke odlučiti da je svjedok dužan nadoknaditi troškove što ih je uzrokovao svojim neopravdanim izostankom odnosno neopravdanim odbijanjem da svjedoči. Ako svjedok naknadno opravda svoj izostanak sud će opozvati svoje rješenje o kazni, a može svjedoka sasvim ili djelomično osloboditi naknade troškova. Sud može opozvati svoje rješenje o kazni i kad svjedok naknadno pristane da svjedoči.

Članak 249.

Svjedok ima pravo na naknadu putnih troškova i troškova za prehranu i prenoćište te na naknadu iz makle zarade.

Svjedok treba zatražiti naknadu odmah nakon saslušanja; inače gubi pravo na nju. Sud je dužan na to upozoriti svjedoka.

U rješenju kojim se odmjeravaju troškovi svjedoka sud će odrediti da se određena svota isplati iz položenog predujma; a ako predujam nije položen, naredit će stranci da određenu svotu plati svjedoku u roku od osam dana. Žalba protiv tog rješenja ne zadržava ovrhu rješenja.

Članak 250.

Sud će izvesti dokaz vještačenjem kad je radi utvrđivanja ili razjašnjenja kakve činjenice potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže.

Članak 251.

Stranka koja predlaže izvođenje dokaza vještačenjem može predložiti osobu vještaka.

Sud će omogućiti protivnoj stranci da se izjasni o predloženom vještaku.

Sud će odrediti predloženog vještaka ako se protivna stranka ne usprotivi predloženom vještaku.

Ako se protivna stranka usprotivi predloženom vještaku, vještaka će odrediti sud. Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, sud može odrediti drugog vještaka ako ocijeni da složenost vještačenja to zahtijeva, odnosno ako ocijeni da je to potrebno radi sprečavanja stranaka da raspolažu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati

(članak 3. stavak 3.).

U slučajevima iz stavka 4. i 5. ovoga članka parnični sud može ovlastiti predsjednika vijeća ili zamoljenog suca da oni odrede vještake ako je njima povjereno izvođenje dokaza vještačenjem.

Članak 252.

Vještačenje, u pravilu, obavlja jedan vještak; a kad sud ocijeni da je vještačenje složeno, može odrediti dva ili više vještaka.

Vještaci se određuju u prvom redu iz reda stalnih sudskih vještaka za određenu vrstu vještačenja. Vještačenje se može povjeriti i stručnoj ustanovi (bolnici, kemijskom laboratoriju, fakultetu i sl.). Ako postoje posebne ustanove za određene vrste vještačenja (vještačenje lažnog novca, rukopisa, daktiloskopsko vještačenje i sl.), takva vještačenja; a osobito složenija, povjeravat će se, u prvom redu, tim ustanovama.

Članak 253.

Određeni vještaci dužni su odazvati se pozivu suda i iznijeti svoj nalaz i mišljenje. Sud će vještaka, na njegov zahtjev, osloboditi dužnosti vještačenja iz razloga iz kojih svjedok može uskratiti svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje. Sud može vještaka, na njegov zahtjev, osloboditi dužnosti vještačenja i iz drugih opravdanih razloga. Oslobođenje od dužnosti vještačenja može tražiti i ovlaštena osoba tijela ili pravne osobe u kojoj vještak radi.

Članak 254.

Vještak može biti izuzet iz istih razloga iz kojih može biti izuzet sudac, ali se za vještaka može uzeti i osoba koja je već bila saslušana kao svjedok. Stranka je dužna podnijeti zahtjev za izuzeće vještaka čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije prije početka izvođenja dokaza vještačenjem. U zahtjevu za izuzeće vještaka stranka je dužna navesti okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev za izuzeće. O zahtjevu za izuzeće odlučuje parnični sud. Sudac zamoljenog suda i predsjednik vijeća odlučuju o izuzeću ako im je povjereno izvođenje dokaza vještačenjem. Protiv rješenja kojim se prihvaća zahtjev za izuzeće nije dopuštena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbija nije dopuštena posebna žalba. Ako je stranka saznala za razlog izuzeća poslije obavljenog vještačenja i prigovara vještačenju iz tog razloga, sud će postupiti kao da je zahtjev za izuzeće stavljen prije obavljenog vještačenja.

Članak 255.

Sud će kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna vještaka koji ne dođe na ročište iako je uredno pozvan, a izostanak ne opravda, vještaka koji bez opravdanog razloga odbije vještačiti te vještaka koji svoj nalaz i mišljenje bez opravdanog razloga ne podnese u roku koji mu je odredio sud. Rješenje o kazni sud može opozvati uz uvjete iz članka 248. stavka 6. ovog zakona. U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe članka 10. ovoga Zakona. Na zahtjev stranke sud može rješenjem narediti vještaku da nadoknadi troškove koje je uzrokovao svojim neopravdanim nedolaskom ili neopravdanim odbijanjem da vještači. O takvom zahtjevu sud je dužan odlučiti bez odgođene žalbe. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa ovrhu.

Članak 256.

Vještak ima pravo na naknadu putnih troškova i troškova za prehranu i prenoćište, na naknadu izmakle zarade i troškova vještačenja te pravo na nagradu za obavljeno vještačenje. U pogledu naknade troškova i nagrade vještaka na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe članka 249. st. 2. i 3. ovog zakona.

Članak 257.

Vještaci se pozivaju dostavom pismenog poziva u kojem se navodi ime i prezime pozvanoga, vrijeme i mjesto dolaska, predmet u vezi s kojim se poziva i naznaka da se poziva kao vještak. U pozivu će se vještak upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka (članak 255) i na pravo na naknadu troškova (članak 256).

Članak 258.

Prije početka vještačenja pozvat će se vještak da predmet vještačenja brižljivo razmotri, da točno navede sve-što opazi i nađe i da svoje mišljenje iznese savjesno i u skladu s pravilima znanosti i vještine, a upozorit će se i na posljedice davanja lažnog iskaza. Nakon toga će se vještak pitati za ime i prezime, osobni identifikacijski broj, ime oca, zanimanje, boravište, mjesto rođenja, godine života i njegov odnos sa strankom.

Članak 259.

Sud rukovodi vještačenjem, označuje vještaku predmet koji će se razgledati, postavlja mu pitanja i, prema potrebi, traži objašnjenja u vezi s danim nalazom i mišljenjem. Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i razmatranje spisa. Na zahtjev vještaka mogu se izvoditi i novi dokazi da bi se utvrdile okolnosti koje su važne za stvaranje mišljenja vještaka.

Članak 260.

Sud će odrediti hoće li vještak iznijeti svoj nalaz i mišljenje samo usmeno na raspravi ili će ih podnijeti i pismeno prije rasprave. Sud će odrediti rok za pismeno podnošenje nalaza i mišljenja koji ne može biti duži od 60 dana. Vještak mora uvijek obrazložiti svoje mišljenje. Sud će, po mogućnosti, dostaviti strankama pismeni nalaz i mišljenje prije ročišta na kojem će se o njima raspravljati. Sud će dostaviti strankama pismeni nalaz i mišljenje najkasnije 15 dana prije ročišta na kojem će se o njima raspravljati.

Članak 261.

Ako je određeno više vještaka, oni mogu podnijeti zajednički nalaz i mišljenje kad se u nalazu i mišljenju slažu. Ako se u nalazu i mišljenju ne slažu, svaki vještak posebno iznosi svoj nalaz i mišljenje. Ako se podaci vještaka o njihovu nalazu bitno razilaze, ili ako je nalaz jednog ili više vještaka nejasan, nepotpun ili u proturječnosti sam sa sobom ili s izviđenim okolnostima, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, obnovit će se vještačenje s istim ili drugim vještacima. Ako u mišljenju jednog ili više vještaka ima proturječnosti ili nedostataka, ili se pojavi osnovana sumnja u pravilnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ili sumnja ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, zatražit će se mišljenje drugih vještaka.

Članak 262.

Protiv rješenja suda iz čl. 251, 252. i 261. ovog zakona nije dopuštena žalba.

Članak 263.

Određbe članka 251, članka 252. stavka 2, čl. 253. do 257, članka 258. stavka 2, i članka 262. ovog zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na tumače.

Saslušanje stranaka

Članak 264.

Sporne činjenice važne za odluku sud može utvrđivati i saslušavanjem stranaka. Sud može odlučiti da se izvede dokaz saslušanjem stranaka kad nema drugih dokaza ili kad unatoč izvedenim drugim dokazima ustanovi da je to potrebno za utvrđivanje važnih činjenica.

Članak 265.

Ako se uvjerio da stranci odnosno osobi koja se ima saslušati za stranku nisu poznate sporne činjenice, ili ako saslušanje te stranke nije moguće, sud može odlučiti da se sasluša samo druga stranka.

Neće se saslušati stranka koja uskrati davanje iskaza ili se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu suda.

Članak 266.

Izvođenje dokaza saslušanjem stranaka preko predsjednika vijeća ili zamoljenog suca dopušteno je samo ako stranka zbog neotklonjivih smetnji ne može osobno doći ili ako bi njezin dolazak uzrokovao nerazmjerne troškove.

Članak 267.

Za stranku koja nema parničnu sposobnost saslušati će se njezin zakonski zastupnik. Sud može odlučiti da se umjesto ili pored zakonskog zastupnika sasluša sama stranka, ako je njezino saslušanje moguće.

Za pravnu osobu saslušati će se osoba koja je zakonom ili pravilima određena da je zastupa. Ako kao stranka u sporu sudjeluje na jednoj strani više osoba, sud će odlučiti hoće li se saslušati sve te osobe ili samo neke od njih.

Članak 268.

Poziv na ročište na kojem će se izvoditi dokaz saslušanjem stranaka dostavit će se osobno strankama odnosno osobi koja će se za stranku saslušati.

Ako stranka ima punomoćnika, poziv na ročište na kojemu će se izvesti dokaz saslušanjem stranaka stranci ili osobi koja se treba saslušati za stranku uputit će se preko punomoćnika. U pozivu će se naznačiti da će se na ročištu izvoditi dokaz saslušanjem stranaka i da stranka koja dođe na ročište može biti saslušana u odsutnosti druge stranke.

Članak 269.

Ne mogu se primijeniti nikakve prisilne mjere prema stranci koja se nije odazvala pozivu suda radi saslušanja niti se stranka može prisiliti na davanje iskaza.

Sud će, s obzirom na sve okolnosti, ocijeniti od kakva je značenja što stranka nije došla na saslušanje ili što je uskratila iskaz.

Članak 270.

Dokaz saslušanjem stranaka izvodi se bez davanja prisege.

Članak 271.

Odredbe o izvođenju dokaza svjedocima primjenjivat će se i pri izvođenju dokaza saslušanjem stranaka, ako za saslušanje stranaka nije što drugo propisano.

Glava devetnaesta

OSIGURANJE DOKAZA

Članak 272.

Ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći izvesti ili da će njegovo kasnije izvođenje biti otežano, može se u tijeku, a i prije pokretanja parnice predložiti da se taj dokaz izvede.

Osiguranje dokaza može se tražiti i nakon što odluka kojom se postupak završava postane pravomoćna, ako je to potrebno prije ili u tijek u postupka po izvanrednim pravnim lijekovima

Članak 273.

Ako je prijedlog za osiguranje dokaza stavljen u tijek u parničnog postupka, za postupanje je nadležan sud pred kojim je postupak u tijek u.

Kad se traži osiguranje dokaza prije pokretanja postupka te u hitnim slučajevima ako je postupak već u tijek u, nadležan je niži sud prvog stupnja na čijem se području nalaze stvari koje treba razgledati odnosno sud na čijem području boravi osoba koju treba saslušati.

O prijedlogu iz stavka 1. ovog članka odlučuje predsjednik vijeća ili sudac pojedinac koji vodi postupak, a u slučajevima iz stavka 2. ovog članka sudac pojedinac nadležnog suda.

Članak 274.

U podnesku kojim traži osiguranje dokaza predlagatelj je dužan naznačiti prava čija zaštita ovisi o činjenicama koje se imaju utvrditi predloženim dokazom, razloge iz kojih smatra da je izvođenje toga dokaza nužno radi utvrđenja tih činjenica, te zašto se kasnije on neće moći izvesti ili će njegovo izvođenje biti otežano. U podnesku treba navesti ime i prezime protivnika, osim ako iz okolnosti proistječe da on nije poznat.

Članak 275.

Podnesak u kojem je stavljen prijedlog za osiguranje dokaza dostavit će-se protivniku, ako je poznat. Ako postoji opasnost od odgode, sud će o prijedlogu odlučiti i bez prethodnog izjašnjenja protivnika.

U rješenju kojim se prihvaća prijedlog sud će odrediti ročište za izvođenje dokaza, navest će činjenice o kojima će se izvoditi dokazi te dokaze koji će se izvesti; a ako je potrebno, imenovat će i vještake.

Ako protivniku nije prije bio dostavljen podnesak u kojem je stavljen prijedlog za osiguranje dokaza, on će mu se dostaviti zajedno s rješenjem suda kojim se prihvaća prijedlog za osiguranje dokaza.

Protivniku koji je nepoznat ili je nepoznato njegovo boravište sud može radi sudjelovanja na ročištu za izvođenje dokaza postaviti privremenog zastupnika (Članak 84). O tom postavljanju nije potrebno izdati oglas.

Sud može u hitnim slučajevima odrediti da izvođenje dokaza započne i prije nego što se rješenje kojim se prihvaća prijedlog za osiguranje dokaza dostavi protivniku.

Protiv rješenja suda kojim se prihvaća prijedlog za osiguranje dokaza te protiv rješenja kojim se -odlučuje da izvođenje dokaza započne prije nego što se rješenje dostavi protivniku nije dopuštena žalba.

Članak 276.

Ako su dokazi izvedeni prije nego što je postupak pokrenut, zapisnik o izvođenju dokaza čuvat će se kod suda pred kojim su dokazi izvedeni. Ako je postupak u tijeku, a osiguranje dokaza nije izveo parnični sud, zapisnik će se dostaviti parničnom sudu.

Glava dvadeseta

PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE

Članak 277.

Nakon primitka tužbe obavljaju se pripreme za glavnu raspravu.

Te pripreme obuhvaćaju prethodno ispitivanje tužbe, dostavu tužbe tuženiku na odgovor, održavanje pripremnog ročišta, zaključenje prethodnog postupka i zakazivanje glavne rasprave.

U sporovima koje sud vijeće glavnu raspravu priprema predsjednik vijeća, koji je ovlašten donositi sve odluke i poduzimati sve radnje koje je tijekom pripremanja glavne rasprave ovlašten donositi, odnosno poduzimati sudac pojedinac.

U tijeku pripremanja glavne rasprave stranke mogu upućivati podneske u kojima će navesti činjenice koje treba utvrditi te dokaze čije izvođenje predlažu u skladu s ovim Zakonom.

Članak 278.

U tijeku pripremanja glavne rasprave do ročišta za glavnu raspravu sud je ovlašten odlučivati: o stupanju prethodnika u parnicu, o sudjelovanju umješača, o osiguranju dokaza, o preinaci tužbe, o troškovima postupka u slučaju povlačenja tužbe, o prekidu postupka, o mjerama osiguranja, o spajanju parnica, o razdvajanju postupka, o određivanju sudskih rokova ili njihovu produljenju, o zakazivanju ročišta ili njihovoj odgodi, o povratu u prijašnje stanje zbog propuštanja roka ili ročišta, o oslobođenju stranke od plaćanja troškova postupka, o osiguranju parničnih troškova, o polaganju predujma na ime troškova za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, o postavljanju privremenog zastupnika, o dostavi sudskih pismena, o mjerama za ispravljanje podnesaka, o urednosti punomoći te o svim pitanjima koja se tiču upravljanja postupkom.

Protiv odluka koje donosi sud u tijeku pripremanja glavne rasprave, a koje se odnose na upravljanje postupkom, nije dopuštena žalba.

Članak 279.

Sud može u tijeku pripremanja glavne rasprave donijeti presudu na temelju priznanja, presudu na temelju odricanja, presudu zbog ogluhe i presudu zbog izostanka presudu bez održavanja rasprave i primiti na zapisnik nagodbu stranaka.

Prethodno ispitivanje tužbe

Članak 280.

Nakon prethodnog ispitivanja tužbe sud je ovlašten donositi rješenja iz članka 278. ovog zakona, ako nije riječ o pitanjima o kojima se po prirodi stvari ili prema odredbama ovog zakona odluka može donijeti tek u daljnjem tijeku postupka.

Članak 281.

Kad utvrdi da je tužba nerazumljiva ili nepotpuna, ili da postoje nedostaci koji se tiču sposobnosti tužitelja ili tuženika da budu stranke u parnici, ili nedostaci u pogledu zakonskog zastupanja stranke, ili nedostaci koji se odnose na ovlaštenje zastupnika da pokrene parnicu kad je takvo ovlaštenje potrebno, sud će radi otklanjanja tih nedostataka poduzeti potrebne mjere predviđene u ovom zakonu (čl. 83. i 109).

Članak 282.

Nakon prethodnog ispitivanja tužbe sud donosi rješenje kojim se tužba odbacuje ako utvrdi da rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost (Članak 16) ili da je tužba podnesena nepravovremeno, ako je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe ili ako prije podnošenja tužbe nije proveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drukčijeg ostvarivanja prava, a zakonom je propisano da će se u tom slučaju tužba odbaciti. Sud donosi i rješenje kojim se sud oglašava nenadležnim (čl. 16 i 21) i predmet ustupa drugome redovnom sudu.

Članak 283.

Ako smatra da nema dovoljno osnova za donošenje odluke o pitanju koje se postavilo u tijek u prethodnog ispitivanja tužbe, sud će ostaviti da o tom pitanju donese odluku nakon primitka odgovora na tužbu ili na pripremnom ročištu.

Odgovor na tužbu

Članak 284.

Ako sud smatra da se na temelju tužbe može dalje postupati, naredit će da se primjerak tužbe dostavi tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu. Sud je dužan u pozivu upozoriti tuženika na pravne posljedice nedavanja odgovora na tužbu (članak 331.b).

Sud može iznimno, ako to zahtijevaju posebne okolnosti pojedinog slučaja, a osobito ako je to potrebno radi odlučivanja o prijedlogu za određivanje mjera osiguranja, odmah zakazati pripremno ročište i narediti da se primjerak tužbe dostavi tuženiku.

U pozivu iz stavka 1. ovoga članka sud će pozvati tuženika da već u odgovoru na tužbu iznese sve bitne činjenice i predloži sve dokaze kojima pobija navode i dokaze protivnika te će upozoriti stranke da nakon zaključenja prethodnog postupka ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, osim u slučaju iz članka 299. stavka 2. ovoga Zakona.

U pozivu iz stavka 1. ovoga članka sud će uvijek odrediti i pripremno ročište, te upozoriti stranke da će se na tom ročištu ako za to budu ispunjeni uvjeti, zaključiti prethodni postupak i provesti glavna rasprava. Taj će se poziv dostaviti i tužitelju.

Ako je udovoljeno uvjetima za donošenje presude bez održavanja rasprave iz članka 332.a ovoga Zakona ili presude zbog ogluhe iz članka 331.b ovoga Zakona, sud neće održati pripremno ročište, nego će strankama dostaviti pisani opravak presude.

Članak 285.

U odgovoru na tužbu tuženik se može očitovati o zahtjevima i navodima tužbe te predložiti dokaze kojima potkrepljuje te navode. Uz odgovor na tužbu tuženik je dužan priložiti isprave na koje se poziva ako je to moguće.

Odgovor na tužbu podnosi se u roku koji odredi sud, ali taj rok ne može biti kraći od trideset niti duži od četrdesetpet dana.

Tuženik može u pisanom obliku odgovoriti na tužbu iako mu to sud nije naredio.

Nakon što primi odgovor na tužbu, sud može donositi sva rješenja koja može donositi u tijeku prethodnog ispitivanja tužbe.

Članak 286.

Pripremno ročište treba odrediti tako da strankama ostane dovoljno vremena za pripremu, a najmanje osam dana od primitka poziva.

U pozivu za pripremno ročište naložit će se strankama da na ročište donesu sve isprave koje im služe za dokaz, a i sve predmete koje treba razgledati u sudu.

Ako je potrebno da se za pripremno ročište pribave spisi, isprave ili predmeti koji se nalaze kod suda ili kod kojega drugog državnog tijela ili pravne, odnosno fizičke osobe kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja, sud će narediti, ako su stranke to predložile, da se ti predmeti, odnosno isprave pravodobno pribave.

Članak 287.

Pripremno ročište počinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik iznosi svoj odgovor na tužbu.

Kad bude potrebno, sud će zatražiti od stranaka razjašnjenje u vezi s njihovim navodima ili prijedlozima.

Članak 288.

Na pripremnom ročištu najprije se raspravlja o pitanjima koja se odnose na smetnje za daljnji tijek postupka, bilo da je sud nakon ispitivanja tužbe odgodio rješavanje tih pitanja bilo da su ona pokrenuta u odgovoru na tužbu ili na pripremnom ročištu. O tim se pitanjima mogu na pripremnom ročištu izvoditi dokazi kad je to potrebno.

Osim rješenja koja je ovlašten donositi nakon prethodnog ispitivanja tužbe na pripremnom ročištu sud donosi i rješenje o odbacivanju tužbe, ako utvrdi da o tužbenom zahtjevu već teče parnica, da je stvar pravomoćno presuđena, da je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba ili da ne postoji pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe za utvrđenje.

Ako sud ne prihvati prigovor da postoji koja od smetnji za vođenje postupka iz stavka 2. ovog člana, nastavit će se s raspravljanjem, a odluku o prigovoru donijet će posebno ili zajedno s odlukom o glavnoj stvari.

Na pripremnom ročištu sud ima u pogledu upravljanja postupkom sva ovlaštenja koja ima na ročištu za glavnu raspravu.

Članak 288.a

Sud će tijekom pripremnog ročišta strankama predložiti da spor riješe u postupku mirenja, odnosno upozoriti stranke na mogućnost sudske nagodbe.

Sud će postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način nastojati da se tijekom pripremnog ročišta iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i, uopće, da se daju sva razjašnjenja potrebna za utvrđenje činjeničnog stanja važnog za odluku. U mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarivanja toga cilja, sud će sa strankama razmotriti i pravna pitanja spora.

Ako stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju jasno i određeno izjasniti se o predmetu o kojem se raspravlja, a nema punomoćnika, sud će je upozoriti na potrebu da uzme punomoćnika.

Ako stranka ne može odmah uzeti punomoćnika, sud će na njezin prijedlog odgoditi ročište. Kad je u ovom Zakonu predviđeno da stranka može staviti određeni prigovor ili prijedlog ili poduzeti kakvu drugu parničnu radnju dok se tuženik ne upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, takav prigovor, odnosno prijedlog stranka može staviti, odnosno poduzeti drugu parničnu radnju sve dok tuženik nije podnio odgovor na tužbu, a ako tužba nije dostavljena tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu, sve dok tuženik na pripremnom ročištu ne iznese svoj odgovor na tužbu, osim ako ovim Zakonom nije drukčije predviđeno.

Na pripremnom ročištu prigovor radi prebijanja može se istaknuti do donošenja rješenja o zaključenju prethodnog postupka. Materijalnopravni prigovori mogu se isticati i nakon toga, ali se radi njihova opravdanja ne mogu iznositi nove činjenice niti se mogu predlagati novi dokazi, osim u slučaju iz članka 299. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 289.

Kad utvrdi da ne postoje smetnje za daljnje vođenje postupka, sud će, prema rezultatima raspravljanja na pripremnom ročištu, odlučiti koji će se od predloženih svjedoka i vještaka pozvati na glavnu raspravu i koji će se od drugih predloženih dokaza pribaviti.

Članak 290.

Ako je koja od stranaka predložila da se neke sporne činjenice utvrde vještačenjem, sud će imenovati vještaka, odlučiti o zahtjevima za njihovo izuzeće i pozvati jednu ili obje stranke da polože svotu potrebnu za troškove vještaka.

Imenovane vještaka sud će obavijestiti o predmetu koji treba razgledati i pozvati ih da pripreme svoj nalaz i mišljenje (članak 280. stavak 1i).

Na prijedlog koje od stranaka, ako ocijeni da je to potrebno, sud može obaviti uviđaj izvan suda. Ako se taj uviđaj obavlja uz sudjelovanje vještaka, primijenit će se pri tome odredbe st. 1. 1 2. ovog člana.

Članak 291.

Ako na pripremno ročište ne dođe tužitelj ili ne dođe tuženik, a nema uvjeta za donošenje presude zbog izostanka, sud će raspravljati s prisutnom strankom.

Ako ocijeni da je to potrebno, sud može odgoditi pripremno ročište.

U rješenju o odgodi pripremnog ročišta sud će odmah zakazati novo pripremno ročište.

Pripremno ročište može se odgoditi samo jednom.

Članak 292.

Pripremno ročište počinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik odgovara na navode tužbe. U daljnjem tijeku pripremnog ročišta raspravljat će se o prijedlozima stranaka i činjeničnim navodima kojima stranke obrazlažu svoje prijedloge, odnosno pobijaju prijedloge protivnika, a i o dokazima predloženim s njihove strane.

Izvođenje dokaza određuje sud rješenjem u kojemu će se naznačiti sporna činjenica o kojoj treba izvesti dokaz i dokazno sredstvo.

Predložene dokaze koje ne smatra važnim za odluku sud će odbiti i u rješenju naznačiti razlog odbijanja.

Protiv rješenja kojim se određuje ili odbija izvođenje dokaza nije dopuštena posebna žalba.

Sud nije u daljnjem tijeku parnice vezan za svoje prijašnje rješenje o izvođenju dokaza.

Po okončanju pripremnog ročišta, sud će rješenjem zaključiti prethodni postupak.

Ako ocijeni da je to s obzirom na okolnosti slučaja moguće, sud može na pripremnom ročištu zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati glavnu raspravu.

Zakazivanje ročišta za glavnu raspravu

Članak 293.

Ročište za glavnu raspravu sud zakazuje u rješenju o zaključenju prethodnog postupka.

Sud u pravilu zakazuje jedno ročište za glavnu raspravu radi izvođenja svih dokaza koje je odlučio izvesti.

Sud će na ročište pozvati stranke, svjedoke i vještake koje je odlučio pozvati na glavnu raspravu.

Odredbе članka 286. ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način i pri zakazivanju ročišta za glavnu raspravu.

Glava dvadeset prva

GLAVNA RASPRAVA

Tok glavne rasprave

Članak 294.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća otvara glavnu raspravu i objavljuje predmet raspravljanja. Nakon toga utvrđuje jesu li došle sve pozvane osobe; pa ako nisu, provjerava jesu li ujedno pozvane i jesu li opravdale svoj izostanak.

Članak 295.

Ako s ročišta za glavnu raspravu izostane tužitelj, ili ako na to ročište ne dođe tuženik, a uredno su pozvani, rasprava će se održati s prisutnom strankom.

Ako s ročišta za glavnu raspravu neopravdano izostanu obje stranke ili ako dođu na ročište, ali se neće upustiti u raspravljanje, ili se udalje s ročišta, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Članak 296.

(Brisan.)

Članak 297.

Na prvom ročištu za glavnu raspravu sud će upoznati stranke s tijekom i rezultatima pripremnog ročišta.

U daljnjem tijeku rasprave izvodit će se dokazi i raspravljati o rezultatima njihova izvođenja.

Stranke mogu iznositi i svoja pravna shvaćanja koja se odnose na predmet spora.

Članak 298.

(Brisan.)

Članak 299.

Stranke su dužne već u tužbi i odgovoru na tužbu, a najkasnije na pripremnom ročištu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve, predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica te se izjasniti o činjeničnim navodima i dokaznim prijedlozima protivne stranke.

Stranke mogu tijekom glavne rasprave iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako ih bez svoje krivnje nisu mogle iznijeti, odnosno predložiti prije zaključenja prethodnog postupka.

Nove činjenice i nove dokaze koje su stranke iznijele, odnosno predložile tijekom glavne rasprave protivno stavku 2. ovoga članka sud neće uzeti u obzir.

Članak 300.

(Brisan.)

Članak 301.

Ako stranka prigovori, da rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost, da sud nije stvarno ili mjesno nadležan, da o istom zahtjevu već teče parnica; da je stvar pravomoćno presuđena ili da je o predmetu spora, sklopljena sudska nagodba, sud će riješiti hoće li o tim prigovorima raspravljati i odlučivati odvojeno od glavne stvari ili zajedno s njom.

Protiv rješenja kojim se odbijaju prigovori stranaka nije dopuštena posebna žalba ako je sud odlučio da se odmah nastavi raspravljanje o glavnoj stvari.

Odredbe st. 1. do 2. ovog članka primijenit će se i kad sud po službenoj dužnosti odluči da odvojeno od glavne stvari raspravi o tome da li stvar ide u sudsku nadležnost, da li je sud stvarno nadležan, da li već teče parnica, da li je stvar već pravomoćno presuđena te da li je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba.

Članak 302.

U sporovima koje sudi vijeće, kad predsjednik vijeća završi saslušanje pojedinog svjedoka, vještaka ili stranke, članovi vijeća mogu toj osobi neposredno postavljati pitanja.

Stranka i njezin zastupnik ili punomoćnik mogu po odobrenju suca pojedinca, odnosno predsjednika vijeća neposredno postavljati pitanja protivnoj stranci, svjedocima i vještacima. Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća zabranit će stranci postavljanje određenog pitanja ili će zabraniti odgovor na postavljenu pitanje ako je već u pitanju sadržano kako na nj treba odgovoriti ili ako se pitanje ne odnosi na predmet.

Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranka može zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Na zahtjev stranke u zapisnik će se unijeti pitanje koje je sud odbio, a i pitanje na koje je zabranjen odgovor.

Članak 303.

Saslušani svjedoci i vještaci ostaju u sudnici, ako ih sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, nakon izjašnjenja stranaka, sasvim ne otpusti ili ne odredi da se privremeno udalje iz sudnice.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se saslušani svjedoci kasnije ponovno pozovu i još jednom saslušaju u prisutnosti ili odsutnosti drugih svjedoka i vještaka.

Članak 304.

Kad sudac pojedinac ili vijeće zaključi da je predmet raspravljen tako da se može donijeti odluka, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća priopćit će da je glavna rasprava zaključena. U sporovima koje sudi, vijeće će se nakon toga povući na vijećanje i glasanje.

Članak 305.

Sudac pojedinac, odnosno vijeće tijekom vijećanja i glasanja može odlučiti da se glavna rasprava ponovno otvori ako je to potrebno radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih važnijih pitanja.

Javnost glavne rasprave

Članak 306

Glavna je rasprava javna.

Raspravi mogu prisustvovati samo punoljetne osobe.

Osobe koje prisustvuju raspravi ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe.

Odredba stavka 3, ovog članka ne odnosi se na čuvaru osoba koje sudjeluju u postupku.

Članak 307.

Sud može isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili jedan njezin dio ako to zahtijevaju interesi morala, javnog reda ili državne sigurnosti, ili radi čuvanja vojne, službene ili poslovne tajne, odnosno radi zaštite privatnog života stranaka, ali samo u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima u kojima bi javnost mogla biti štetna za interese pravde.

Sud može isključiti javnost i kada se mjerama za održavanje reda predviđenim u ovom zakonu ne bi moglo osigurati nesmetano održavanje rasprave.

Članak 308.

Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, njihove zakonske zastupnike, punomoćnike i umješake.

Sud može dopustiti da glavnoj raspravi na kojoj je javnost isključena prisustvuju pojedine službene osobe, a i znanstveni i javni radnici, ako je to od interesa za njihovu službu odnosno znanstvenu ili javnu djelatnost.

Na zahtjev stranke sud može dopustiti da raspravi prisustvuju najviše dvije osobe koje ona označi.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća upozorit će osobe koje prisustvuju raspravi na kojoj je javnost isključena da su dužne kao tajnu čuvati sve ono što su na raspravi saznale i upozoriti ih na posljedice odavanja tajne.

Članak 309.

O isključenju javnosti odlučuje sud rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno. Protiv rješenja o isključenju javnosti nije dopuštena posebna žalba.

Članak 310.

Odredbe o javnosti na glavnoj raspravi na odgovarajući će se način primjenjivati i na pripremnom ročištu, na ročištu izvan glavne rasprave pred predsjednikom vijeća te na ročištu pred zamoljenim sucem.

Rukovođenje glavnom raspravom

Članak 311.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnom raspravom, ispituje stranke i izvodi dokaze. U sporovima koje sudi vijeće predsjednik vijeća daje riječ članovima vijeća te objavljuje odluke vijeća.

Dužnost je suca pojedinca, odnosno predsjednika vijeća da se brine da se o predmetu spora svestrano raspravi, a da se zbog toga postupak ne odugovlači, tako da se rasprava po mogućnosti dovrši na jednom ročištu.

Ako se osoba koja sudjeluje na raspravi protivi kakvoj mjeri predsjednika vijeća koja se odnosi na rukovođenje raspravom ili kakvu pitanju koje je postavio predsjednik vijeća, član vijeća ili druga osoba koja sudjeluje u postupku, o takvu protivljenju odlučuje vijeće.

Sud nije vezan za svoje rješenje koje se odnosi na rukovođenje raspravom.

Protiv rješenja koja se odnose na rukovođenje raspravom nije dopuštena posebna žalba.

Članak 312.

Izvan ročišta za glavnu raspravu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća donosi rješenje o ispravljanju podneska, o postavljenju privremenog zastupnika, o urednosti punomoći, o

polaganju predujma na ime troškova za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, o oslobođenju od plaćanja troškova postupka, o osiguranju parničnih troškova, o dostavi sudskih pismena, o osiguranju dokaza, o mjerama osiguranja, o prekidu postupka, o troškovima postupka u slučaju povlačenja tužbe, o zakazivanju ročišta i njihovoj odgodi, o spajanju parnica te o određivanju rokova i njihovu produljivanju.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća isto je tako ovlašten da, nakon što primi zapisnik o izvođenju dokaza pred zamoljenim sucem, odredi da se obave potrebni ispravci ili dopune. Izvan ročišta za glavnu raspravu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća ovlašten je da u povodu izjave tuženika odnosno tužitelja, dane pismeno ili na zapisnik kod parničnog suda, donese presudu na temelju priznanja odnosno presudu na temelju odricanja te da primi na zapisnik sudsku nagodbu.

Članak 313.

Ako pred istim sudom teče više parnica između istih osoba ili u kojima je ista osoba protivnik raznih tužitelja ili raznih tuženika, a za koje je predviđena ista vrsta postupka i u kojima sudi sudac pojedinac, sve se te parnice mogu rješenjem suca pojedinca spojiti radi zajedničkoga raspravljanja ako bi se time ubrzalo raspravljanje ili smanjili troškovi. Spojeni se postupak nastavlja pred sucem koji je odlučio o spajanju. Za sve spojene parnice sud može donijeti zajedničku presudu.

Ako je za sve parnice iz stavka 1. ovoga članka nadležno vijeće, odnosno ako je za koju od tih parnica nadležno vijeće, a za druge sudac pojedinac, rješenje o spajanju može donijeti vijeće. U tom se slučaju odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju na odgovarajući način. Sud može odrediti da se odvojeno raspravlja o pojedinim zahtjevima u istoj tužbi i nakon završetka odvojenoga raspravljanja može donijeti posebne odluke o tim zahtjevima.

Članak 314.

Kad sud odluči da se odgodi ročište za glavnu raspravu, sudac pojedinac, odnosno brinut će se da se za iduće ročište pribave svi dokazi čije je izvođenje određeno za to ročište i da se obave druge pripreme kako bi se rasprava mogla završiti na tom ročištu. Protiv rješenja suda kojim se odgađa ročište ili se odbijaju prijedlozi stranaka o odgodi ročišta nije dopuštena žalba.

Članak 315.

Ako se ročište odgodi, novo ročište održat će se po mogućnosti pred sudom u istom sastavu. Ako se novo ročište drži pred sudom u istom sastavu, glavna će se rasprava nastaviti i sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća ukratko će izložiti tijek prijašnjih ročišta, ali i u tom slučaju sud može odlučiti da rasprava počne iznova.

Ako se ročište drži pred sudom u izmijenjenom sastavu, glavna rasprava mora početi iznova, ali sudac pojedinac, odnosno vijeće može, nakon što se strankama omogući da se o tome izjasne, odlučiti da se ponovno ne saslušavaju svjedoci i vještaci i da se ne obavlja novi uviđaj, već da se pročitaju zapisnici o izvođenju tih dokaza.

Članak 316.

(Brisan.)

Održavanje reda na glavnoj raspravi

Članak 317.

Dužnost je suca pojedinca, odnosno predsjednika vijeća da se u tijek u glavne rasprave brine o održavanju reda u sudnici i o dostojanstvu suda.

Članak 318.

Ako osoba koja sudjeluje u postupku u podnesku ili na ročištu vrijeđa sud ili druge sudionike u postupku, ometa rad ili se ne pokorava naredbama suda za održavanje reda, odnosno ako to učini osoba koja prisustvuje ročištu, sud će je opomenuti ili kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna, a može je i udaljiti i kazniti tom novčanom kaznom.

Ako stranka ili zastupnik stranke bude udaljen iz sudnice, ročište će se održati i bez njihove prisutnosti.

Ako iz sudnice bude udaljen zakonski zastupnik fizičke osobe sud će odgoditi ročište ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa zastupane stranke.

Kad sud novčano kazni ili udalji iz sudnice odvjetnika ili odvjetničkoga vježbenika kao punomoćnika, obavijestit će o tome Hrvatsku odvjetničku komoru.

Kad sud novčano kazni ili udalji iz sudnice državnog odvjetnika, obavijestit će o tome nadležnog državnog odvjetnika.

Odredbe članka 10. ovoga Zakona, na odgovarajući način se primjenjuju i u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 319.

(Brisan.)

Članak 320.

Ovlaštenja koja za održavanje reda na glavnoj raspravi ima sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća i vijeće pripadaju sucu pojedincu na pripremnom ročištu odnosno predsjedniku vijeća na pripremnom ročištu i na ročištu izvan glavne rasprave, a i zamoljenom sucu.

Glava dvadeset druga

SUDSKA NAGODBA

Članak 321.

Stranke mogu tijekom cijelog postupka pred parničnim sudom do njegovog pravomoćnog okončanja zaključiti nagodbu o predmetu spora (sudska nagodba), pa i tijekom postupka pred drugostupanjskim sudom do donošenja drugostupanjske odluke u povodu žalbe.

Nagodba se može odnositi na cijeli tužbeni zahtjev ili na jedan njegov dio.

Sud će u tijeku postupka upozoriti stranke na mogućnost sudske nagodbe i pomoći im da zaključe nagodbu.

Pred sudom se ne može zaključiti nagodba u pogledu zahtjeva kojima stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3).

Kad sud donese rješenje kojim ne dopušta nagodbu stranaka, zastat će se s postupkom dok to rješenje ne postane pravomoćno.

Nagodbu iz stavka 1. ovoga članka stranke mogu zaključiti pred sudom koji je proveo prvostupanjski postupak, odnosno pred drugostupanjskim sudom ako se održava sjednica vijeća uz sudjelovanje stranaka (članak 362. stavak 2.) ili rasprava (članak 373.b stavak 2.), kada se nagodba može zaključiti i pred tim sudom.

Ako stranke hoće zaključiti nagodbu pred prvostupanjskim sudom nakon donošenja prvostupanjske odluke dok je postupak u povodu žalbe u tijeku pred

drugostupanjskim sudom, prvostupanjski će sud bez odgode zatražiti – telefonom, telefaksom ili elektroničkom poštom – od drugostupanjskog suda da ga se obavijesti o tome je li već odlučeno u povodu žalbe te obavijestiti taj sud da stranke namjeravaju zaključiti sudsku nagodbu. Prvostupanjski sud će strankama dopustiti zaključenje nagodbe nakon što ga drugostupanjski sud obavijesti da još uvijek nije odlučeno u povodu žalbe i da je zastao s postupkom dok se postupak zaključenja nagodbe ne dovrši.

Ako stranke zaključe nagodbu nakon donošenja prvostupanjske odluke, a prije donošenja drugostupanjske odluke u povodu žalbe, sud pred kojim je nagodba zaključena rješenjem će ukinuti donesenu prvostupanjsku odluku i utvrditi da je tužba povučena, osim ako stranke nisu drukčije riješile to pitanje u zaključenoj nagodbi.

Članak 322.

Sporazum stranaka o nagodbi unosi se u zapisnik. Nagodba je zaključena kad stranke nakon pročitanoog zapisnika o nagodbi potpišu zapisnik. Strankama će se na njihov zahtjev izdati ovjeren prijepis zapisnika u koji je unesena nagodba.

Članak 323.

Sud će u tijek u cijeloga postupka po službenoj dužnosti paziti vodi li se parnica o predmetu o kojemu je ranije bila zaključena sudska nagodba; i ako utvrdi da se parnica vodi o predmetu o kojemu je već zaključena sudska nagodba, odbacit će tužbu.

Članak 324.

Osoba koja namjerava podići tužbu može preko nižeg suda prvoga stupnja na čijem području protivna strana ima prebivalište pokušati da postigne nagodbu. Sud kojemu je takav prijedlog upućen pozvat će protivnu stranu i upoznati je s prijedlogom o nagodbi. Troškove tog postupka podmiruje podnositelj prijedloga.

Glava dvadeset treća

PRESUDA

Članak 325.

Presudom sud odlučuje o zahtjevu koji se tiče glavne stvari i sporednih traženja. Ako postoji više zahtjeva, sud će o svim tim zahtjevima, u pravilu, odlučiti jednom presudom. Ako je više parnica spojeno radi zajedničkog raspravljanja, a za konačnu odluku sazrela je samo jedna parnica, može se donijeti presuda samo za tu parnicu.

Članak 325.a

U povodu tužbi iz članka 186.b stavka 1. i 2. ovoga Zakona sud će rješenjem prihvatiti zahtjev za polaganje računa, podnošenja pregleda imovine i obveza ili davanje podataka ako utvrdi da je osnovan. Protiv toga rješenja tuženik može izjaviti žalbu u roku od osam dana, koja ne odgađa ovrhu.

Ako utvrdi da zahtjevi iz stavka 1. ovoga članka nisu osnovani, sud će donijeti rješenje iz članka 186.b stavka 4. ovoga Zakona.

Nakon što tuženik položi račun, podnese pregled imovine i obveza ili se očituje o traženim podacima, odnosno nakon što utvrdi da je ovrha radi pribavljanja tih podataka ostala bez

uspjeha ili da njezina provedba ili nastavak nisu svrhoviti, sud može, na prijedlog tužitelja, prije nego što donese rješenje iz članka 186.b stavka 4. ovoga Zakona, odrediti vještačenje ili izvođenje drugih dokaza ako ocijeni da je to potrebno radi provjere i dopune predloženoga računa, podnjetoga pregleda imovine i obveza ili danih podataka.

Troškove izvođenja dokaza iz stavka 3. ovoga članka snosit će tuženik ako se pokaže da položeni račun, predani pregled imovine i obveza te dani podaci nisu bili točni i potpuni, odnosno ako odbije položiti račun, predati pregled imovine i obveza ili dati potrebne podatke. Tužitelj može u posebnoj parnici zatražiti naknadu štete koju je pretrpio zato što tuženik nije postupio u skladu s rješenjem iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 326.

Sud može naložiti tuženiku da izvrši određenu činidbu samo ako je ona dospjela do zaključenja glavne rasprave.

Ako sud prihvati zahtjev za uzdržavanje, može obavezati tuženika i na činidbe koje nisu dospjele. Presuda kojom se tuženik obavezuje da preda ili preuzme stvari dane u najam ili zakup može se donijeti i prije prestanka tih odnosa.

Članak 327.

Ako je tužitelj u tužbi tražio da se tuženiku naloži ispunjenje neke činidbe, a istodobno je u tužbi ili do zaključenja glavne rasprave izjavio da je voljan umjesto te činidbe primiti neku drugu činidbu, sud će ako prihvati tužbeni zahtjev, izreći u presudi da se tuženik može osloboditi činidbe čije mu je ispunjenje naloženo ako ispuni tu drugu činidbu.

Članak 328.

Kad se stranci u presudi nalaže izvršenje kakve činidbe, odredit će se i rok u kojemu je tu činidbu dužna izvršiti.

Ako posebnim propisima nije drugačije određeno, rok za izvršenje činidbe jest petnaest dana, ali za činidbe koje se ne sastoje u novčanom davanju sud može odrediti dulji rok. U mjeničnim i čekovnim sporovima taj je rok osam dana.

Rok za izvršenje činidbe počinje teći prvog dana nakon dostave prijepisa presude stranci kojoj je naloženo izvršenje.

Djelomična presuda

Članak 329.

Ako su na temelju raspravljanja sazreli za konačnu odluku samo neki od više tužbenih zahtjeva, ili ako je samo dio jednog zahtjeva sazrio za konačnu odluku, sud može u vezi sa sazrelim zahtjevima, odnosno dijelom zahtjeva zaključiti raspravu i donijeti presudu (djelomična presuda). Pri ocjeni hoće li donijeti djelomičnu presudu sud će osobito uzeti u obzir veličinu zahtjeva ili dijela zahtjeva koji je sazrio za odluku.

Sud je dužan bez odgode donijeti djelomičnu presudu ako su, na temelju priznanja ili odricanja od više istaknutih zahtjeva samo neki sazreli za konačnu odluku, ili ako je samo dio jednog zahtjeva sazrio za takvu odluku.

U slučaju iz članka 200. ovoga Zakona sud je dužan donijeti djelomičnu presudu ako je tužbeni zahtjev koji se tiče više suparničara sazrio za konačnu odluku na temelju priznanja ili odricanja samo prema kojem od suparničara, ili ako je neki od više tužbenih zahtjeva koji se tiču različitih suparničara sazrio na temelju priznanja ili odricanja za konačnu odluku samo prema suparničaru kojeg se tiče.

Djelomičnu presudu sud može (stavak 1.), odnosno dužan je (stavak 2. i 3.) donijeti, u skladu s prethodnim odredbama ovoga članka i kad je podnesena protutužba, ako je za odluku sazio zahtjev tužbe ili protutužbe.

U skladu s odredbama stavka 1. do 3. ovoga članka sud će postupiti i u slučaju spajanja dviju ili više parnica radi zajedničkog raspravljanja i odlučivanja.

Što se tiče pravnih lijekova i ovrhe, djelomična presuda smatra se samostalnom presudom. U slučaju žalbe protiv djelomične presude sud će umnožiti spis i prijepis spisa sa žalbom i odgovorom na žalbu dostaviti drugostupanjskom sudu, a postupak glede zahtjeva ili dijela zahtjeva o kojemu nije odlučio nastaviti.

Međupresuda

Članak 330.

Ako je tuženik osporio i osnovu tužbenog zahtjeva i iznos tužbenog zahtjeva, a u pogledu osnova stvar je sazrela za donošenje odluke, sud može iz razloga svrsishodnosti donijeti najprije presudu samo o osnovi tužbenog zahtjeva (međupresuda).

Do pravomoćnosti međupresude sud će zastati s raspravljanjem o iznosu tužbenog zahtjeva.

Presuda na temelju priznanja

Članak 331.

Ako tuženik do zaključenja glavne rasprave prizna tužbeni zahtjev, sud će bez daljnjeg raspravljanja donijeti presudu kojom prihvaća tužbeni zahtjev (presuda na temelju priznanja). Sud neće donijeti presudu na temelju priznanja i kad je udovoljeno potrebnim uvjetima, ako nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (Članak 3. stavak 3).

Donošenje presude na temelju priznanja odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovog članka prije toga pribave obavijesti.

Priznanje tužbenog zahtjeva, na ročištu ili u pismenom podnesku, tuženik može i bez pristanka tužitelja opozvati do donošenja presude.

Presuda na temelju odricanja

Članak 331a.

Ako se tužitelj do zaključenja glavne rasprave odrekne tužbenog zahtjeva, sud će bez daljnjega raspravljanja donijeti presudu kojom odbija tužbeni zahtjev (presuda na temelju odricanja).

Za odricanje od tužbenog zahtjeva nije potreban pristanak tuženika.

Sud neće donijeti presudu na temelju odricanja i kad je udovoljeno potrebnim uvjetima ako utvrdi da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (Članak 3. stavak 3).

Donošenje presude na temelju odricanja odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stava 3. ovog članka prethodno pribave obavijesti.

Odricanje od tužbenog zahtjeva, na ročištu ili u pisanom podnesku, tužitelj može i bez pristanka tuženika opozvati do donošenja presude.

Presuda zbog ogluhe

Članak 331.b

Ako tuženik ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku, donijet će se presuda kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog ogluhe), ako bude udovoljeno ovim uvjetima:

1) ako su tuženiku tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu uredno dostavljeni,

- 2) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi,
- 3) ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate,
- 4) ako ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da podnese odgovor na tužbu.

Neće se donijeti presuda zbog ogluhe i kad je udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovoga članka ako sud nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.).
Donošenje presude zbog ogluhe odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovoga članka prije toga pribave obavijesti.

Ako iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi osnovanost tužbenoga zahtjeva, sud će odrediti pripremno ročište i ako na tom ročištu tužitelj ne preinači tužbu, donijet će presudu kojom se tužbeni zahtjev odbija.

Donošenje presude zbog ogluhe može se odgoditi i ako nema dokaza da su tuženiku uredno dostavljeni tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu, a nesumnjivo je da su mu upućeni. U tom slučaju odredit će se rok, koji ne može biti dulji od trideset dana za dostavu u zemlji, odnosno dulji od šest mjeseci za dostavu u inozemstvu, da se izvidi jesu li tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu tuženiku uredno dostavljeni. Ako se u tom roku utvrdi da su ta pismena bila tuženiku uredno dostavljena, donijet će se presuda zbog ogluhe.

Protiv rješenja suda kojim odbija prijedlog tužitelja da se donese presuda zbog ogluhe žalba nije dopuštena.

U slučajevima iz stavka 3. i 5. ovoga članka presuda zbog ogluhe može se donijeti i bez saslušanja stranaka.

Presuda zbog izostanka

Članak 332.

Kad tuženik kojemu tužba nije dostavljena na odgovor, već mu je samo dostavljena zajedno s pozivom na ročište, ne dođe na pripremno ročište do njegova zaključenja ili ako dođe na pripremno ročište, ali se neće upustiti u raspravljanje ili se udalji s ročišta, a ne ospori tužbeni zahtjev sud će na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti donijeti presudu kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog izostanka) ako je udovoljeno ovim uvjetima:

- 1) ako je tuženik bio uredno pozvan,
- 2) ako tuženik nije podneskom osporio tužbeni zahtjev,
- 3) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi,
- 4) ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate,
- 5) ako ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da dođe na ročište.

Neće se donijeti presuda zbog izostanka i kad je udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovog članka ako sud nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (Članak 3. stavak 3.).
Donošenje presude zbog izostanka odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovog članka prije toga pribave obavijesti.

Ako iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi osnovanost tužbenog zahtjeva, a tužba na ročištu nije preinačena, sud će donijeti presudu kojom se tužbeni zahtjev odbija.

Donošenje presude zbog izostanka može se odgoditi i ako nema dokaza da je tuženik uredno pozvan, a nesumnjivo je da mu je poziv upućen. U tom slučaju sud će odrediti rok, koji ne može biti dulji od trideset dana za dostavu u zemlji odnosno dulji od šest mjeseci za dostavu u inozemstvu, da se izvidi je li tuženik uredno pozvan. Ako se u tom roku utvrdi da je tuženik bio uredno pozvan, predsjednik vijeća donijet će presudu zbog izostanka.

Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog tužitelja da se donese presuda zbog izostanka žalba nije dopuštena.

U slučajevima predviđenim u st. 3. i 5. ovog članka presudu zbog izostanka sud može donijeti bez saslušanja stranaka.

Presuda bez održavanja rasprave

Članak 332.a

Ako je tuženik u odgovoru na tužbu priznao odlučne činjenice, neovisno o tome što je osporio tužbeni zahtjev, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća može bez zakazivanja ročišta donijeti presudu (članak 325. i 329.), ako ne postoje druge smetnje za njeno donošenje.

Pravomoćnost presude

Članak 333.

Presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravomoćna ako je njome odlučeno o zahtjevu tužbe ili protutužbe.

Prvostupanjski sud tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi je li stvar pravomoćno presuđena; i ako utvrdi da je parnica među istim strankama pokrenuta o zahtjevu o kojemu je već pravomoćno odlučeno, odbacit će tužbu.

Ako je u presudi odlučeno o potraživanju koje je tuženik istakao prigovorom radi prebijanja, odluka o postojanju ili nepostojanju toga potraživanja postaje pravomoćna.

Članak 334.

Sud je vezan za svoju presudu čim je objavljena, a ako presuda nije objavljena, čim je otpravljena.

Prema strankama presuda ima učinak tek od dana kad im je dostavljena.

Donošenje, objava, pisana izrada i dostava presude

Članak 335.

Presuda se donosi i objavljuje u ime Republike Hrvatske.

Kad se glavna rasprava održava pred vijećem, presudu donose predsjednik vijeća i članovi vijeća koji su sudjelovali na ročištu na kojemu je glavna rasprava zaključena.

Presudu objavljuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Presuda se mora donijeti, objaviti, izraditi i uručiti ili otpremiti, najkasnije u roku od 45 dana od dana zaključenja glavne rasprave.

Izvornik presude potpisuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Ročište na kojem se presuda objavljuje sud je dužan zakazati na ročištu na kojem je glavna rasprava zaključena. Ako jedna od stranaka nije prisustvovala ročištu na kojem je glavna rasprava zaključena, sud će je pismeno obavijestiti o ročištu na kojem se presuda objavljuje. Ročište na kojem se presuda objavljuje održat će se neovisno o tome jesu li stranke o njemu uredno obaviještene, odnosno jesu li pristupile na to ročište.

Stranci koja je uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje, sud neće dostavljati presudu prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena.

Stranci koja je pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, sud će na

ročištu uručiti ovjereni prijepis presude.

Ako stranka nije pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, a uredno je obaviještena o ročištu, smatrat će se da joj je dostava presude obavljena onoga dana kada je održano ročište na kojem se presuda objavljuje. Ovjereni prijepis presude stranka može preuzeti u sudskoj zgradi.

U slučaju iz stavka 9. ovoga članka sud će istaknuti presudu na internetskoj stranici e-oglasna ploča sudova. Presuda mora biti istaknuta na internetskoj stranici e-oglasna ploča sudova osam dana, računajući od dana kada je održano ročište na kojem se presuda objavljuje.

Stranci koja nije bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje, sud će presudu dostaviti prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena.

Sud će na ročištu na kojem je glavna rasprava zaključena, odnosno u obavijesti o ročištu na kojem se presuda objavljuje osobito upozoriti na posljedice iz stavka 7., 9. i 10. ovoga članka.

Strankama se uručuje, odnosno dostavlja ovjereni prijepis presude s uputom o pravu na izjavljivanje pravnog lijeka protiv presude.

Članak 336.

Kad se presuda objavljuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća javno će pročitati izreku i saopćiti ukratko razloge presude.

Ako je javnost na glavnoj raspravi bila isključena izreka presude uvijek će se javno pročitati, a sud će odlučiti hoće li se i koliko isključiti javnost pri objavi razloga presude.

Svi prisutni saslušat će čitanje izreke presude stojeći.

Članak 337.

(Brisan.)

Članak 337.a

(Brisan.)

Članak 338.

Pismeno izrađena presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

Uvod presude sadrži: naznaku da se presuda izriče u ime Republike Hrvatske, naziv suda, ime i prezime suca pojedinca, odnosno predsjednika, vijeća, suca izvjestitelja i članova vijeća, ime i prezime ili naziv, **osobni identifikacijski broj** te prebivalište ili boravište, odnosno sjedište stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika, kratku oznaku predmeta spora, dan zaključenja glavne rasprave, naznaku stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika koji su toj raspravi prisustvovali te dan kad je presuda donesena.

Izreka presude sadrži odluku suda o prihvaćanju ili odbijanju pojedinih zahtjeva koji se tiču glavne stvari i sporednih traženja te odluku o postojanju ili nepostojanju potraživanja istaknutog radi prebijanja (Članak 333).

U obrazloženju sud će izložiti zahtjeve stranaka, činjenice koje su iznijele i dokaze koje su predložile, koje je od tih činjenica utvrđivao, zašto i kako ih je utvrdio, a ako ih je utvrdio dokazivanjem, koje je dokaze izvodio i zašto te kako ih je ocijenio; sud će posebno navesti koje je odredbe materijalnog prava primijenio odlučujući o zahtjevima stranaka, a izjasnit će se, ako je to potrebno, i o stavovima stranaka o pravnoj osnovi spora te o njihovim prijedlozima i prigovorima o kojima nije dao svoje razloge u odlukama koje je već donio tijekom postupka.

U obrazloženju presude zbog ogluhe, presude zbog izostanka, presude na temelju priznanja ili presude na temelju odricanja iznijet će se samo razlozi koji opravdavaju donošenje takvih presuda.

Dopunska presuda

Članak 339.

Ako je sud propustio da odluči o svim zahtjevima o kojima se mora odlučiti presudom, ili je propustio da odluči o dijelu zahtjeva, stranka može u roku od petnaest dana od primitka presude predložiti parničnom suda da se presuda dopuni.

Ako stranka ne podnese prijedlog za donošenje dopunske presude u roku iz stavka 1. ovoga članka, smatrat će se da je tužba u tom dijelu povučena.

Nepravovremeni ili neosnovani prijedlog za dopunu presude odbacit će odnosno odbiti sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Članak 340.

Kad sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća nađe da je prijedlog za dopunu presude osnovan, zakazat će glavna raspravu pred vijećem radi donošenja presude o zahtjevu koji nije riješen (dopunska presuda).

Dopunska presuda može se donijeti i bez ponovnog otvaranja glavne rasprave ako tu presudu donosi sud u sastavu u kojem je donio i prvobitnu presudu, a zahtjev u pogledu kojega se traži dopuna dovoljno je raspravljen.

Ako sudac pojedinac, odnosno vijeće na raspravi ustanovi da je prijedlog za donošenje dopunske presude nepravovremen ili neosnovan, odbacit će odnosno odbiti prijedlog rješenjem.

Ako se prijedlog za dopunu presude odnosi samo na troškove postupka, odluku o prijedlogu donosi sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Članak 341.

Ako je uz prijedlog za dopunsku presudu podnesena i žalba protiv presude, prvostupanjski sud može dostaviti prijepis spisa sa žalbom drugostupanjskom sudu i nastaviti postupak u povodu prijedloga za dopunsku presudu, ili zastati s dostavom te žalbe drugostupanjskom sudu dok se ne donese odluka o prijedlogu za dopunu presude i dok ne protekne rok za žalbu protiv te odluke, pa ako i protiv odluke o dopuni presude bude podnesena žalba, tu žalbu zajedno sa žalbom protiv prvobitne presude dostaviti drugostupanjskom sudu.

Ako se prvostupnja presuda pobija žalbom samo zato što prvostupanjski sud nije presudom odlučio o svim zahtjevima stranaka koji su predmet parnice, žalba će se smatrati prijedlogom stranke da se donese dopunska presuda.

Ispravljanje presude

Članak 342.

Pogreške u imenima i brojevima, i druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnost prijepisa presude s izvornikom ispraviti će sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća u svako doba.

Ispravljanje će se obaviti posebnim rješenjem i unijeti na kraju izvornika, a strankama će se dostaviti prijepis rješenja.

Ako između izvornika i prijepisa presude postoji nesuglasnost u pogledu kakve odluke sadržane u izreci presude, strankama će se dostaviti ispravljeni prijepis presude s naznakom da se tim prijepisom presude zamjenjuje prijašnji prijepis presude. U takvu slučaju rok za

izjavljivanje pravnog lijeka u pogledu ispravljenog dijela presude teče od dana dostave ispravljenog prijepisa presude.

O ispravljanju presude sud može odlučiti bez saslušanja stranaka.

Glava dvadeset četvrta

RJEŠENJE

Članak 343.

Sva rješenja koja se donose na ročištu objavljuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća. Rješenje koje je na ročištu objavljeno dostavit će se strankama u ovjerenom prijepisu samo ako je protiv toga rješenja dopuštena posebna žalba, ili ako se na temelju rješenja može odmah tražiti ovrhu, ili ako to zahtijeva upravljanje parnicom.

Sud je vezan za svoja rješenja ako se ona ne odnose na upravljanje parnicom ili ako ovim zakonom nije što drugo određeno.

Kad se rješenje ne dostavlja pismeno, ono prema strankama ima učinak čim je objavljeno.

Članak 344.

Rješenja koja sud donosi izvan ročišta saopćavaju se strankama dostavom ovjerenog prijepisa rješenja. Ako se rješenjem odbija prijedlog jedne stranke bez prethodnog saslušanja protivne stranke, toj se stranci rješenje neće dostaviti.

Članak 345.

Rješenje mora biti obrazloženo ako se njime odbija prijedlog stranke ili ako se njime rješava o prijedlozima stranaka koji su među sobom u opreci, a može biti obrazloženo i u drugim slučajevima kad je to potrebno.

Pismeni sastav rješenja treba da sadrži uvijek uvod i izreku, a obrazloženje samo ako prema stavku 1. ovog članka rješenje mora biti obrazloženo.

Članak 346.

Pravomoćna rješenja o kaznama izrečenim prema odredbama ovog zakona izvršavaju se po službenoj dužnosti.

Članak 347.

Odredbe čl. 328, 334, stavka 2, **članka 335.** do 342. ovog zakona na odgovarajući će se način primjenjivati i na rješenja.

B. Postupak po pravnim lijekovima

Glava dvadeset peta

REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Žalba protiv presude

Pravo na žalbu

Članak 348.

Protiv presude donesene u prvom stupnju stranke mogu podnijeti žalbu u roku od petnaest dana od dana dostave prijepisa presude, ako u ovom zakonu nije određen drugi rok. U mjeničnim i čekovnim sporovima taj je rok osam dana.

Pravovremeno podnesena žalba sprečava da presuda postane pravomoćna u dijelu koji se pobija žalbom.

O žalbi protiv presude odlučuje drugostupanjski sud.

Članak 348.a

(Brisan.)

Članak 349.

Stranka se može odreći prava na žalbu od časa kad je presuda objavljena; a ako presuda nije objavljena, onda od časa kad joj prijepis presude bude dostavljen.

Do donošenja odluke drugostupanjskog suda stranka može odustati od već podnesene žalbe. Odricanje ili odustanak od žalbe ne može se opozvati.

Sadržaj žalbe

Članak 350.

Pored podataka koje mora imati svaki podnesak (članak 106.), žalba treba sadržavati:

- 1) oznaku presude protiv koje se podnosi,
- 2) određenu izjavu o tome da se presuda pobija u cijelosti ili u nekom dijelu,
- 3) razloge zbog kojih se žalba podnosi,
- 4) potpis podnositelja žalbe.

Članak 351.

Ako se na temelju podataka iz žalbe ne može utvrditi koja se presuda pobija ili ako žalba nije potpisana (nepotpuna žalba), prvostupanji će sud rješenjem, protiv kojega nije dopuštena žalba, pozvati žalitelja da u određenom roku dopuni ili ispravi žalbu podneskom ili na zapisnik kod toga suda.

Ako žalitelj u određenom roku ne postupi po traženju suda, sud će rješenjem odbaciti žalbu kao nepotpunu.

Ako žalba po svojem sadržaju ima drugih nedostataka, prvostupanji će sud žalbu dostaviti drugostupanjskom sudu ne pozivajući žalitelja da je dopuni odnosno ispravi.

Članak 352.

U žalbi se ne mogu iznositi nove činjenice niti predlagati novi dokazi, osim ako se oni odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti.

Ako stranka nije tijekom prvostupanjskoga postupka istaknula prigovor zastare ili prigovor radi prebijanja, odnosno neki drugi materijalnopравни ili postupovnopравни prigovor o pitanju na koji prvostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti, ona taj prigovor ne može iznijeti u žalbi.

Razlozi zbog kojih se presuda može pobijati

Članak 353.

Presuda se može pobijati:

- 1) zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka;
- 2) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja;
- 3) zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Presuda zbog ogluhe i presuda zbog izostanka ne mogu se pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja.

Presuda na temelju priznanja i presuda na temelju odricanja mogu se pobijati zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona ili zbog toga što je izjava o priznanju, odnosno odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

Kada presudu na temelju priznanja i presudu na temelju odricanja pobija zbog toga što je izjava o priznanju ili odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare, stranka može u žalbi iznijeti i nove činjenice te predložiti nove dokaze koji se tiču tih mana u volji.

Članak 354.

Bitna povreda odredaba parničnog postupka postoji ako sud u tijek u postupka nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji:

- 1) ako je u donošenju presude sudjelovao sudac koji se po zakonu mora izuzeti (članak 71. stavak 1. točka 1. do 6.), odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju presude sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca,
- 2) ako je odlučeno o zahtjevu u sporu koji ne ide u sudsku nadležnost (članak 16.),
- 3) ako je sud u povodu prigovora stranaka pogrešno odlučio da je stvarno ili mjesno nadležan,
- 4) ako je protivno odredbama ovoga Zakona sud utemeljio svoju odluku na nedopuštenim raspolaganjima stranaka (članak 3. stavak 3.),
- 5) ako je protivno odredbama ovoga Zakona donio presudu na temelju priznanja, presudu na temelju odricanja, presudu zbog ogluhe, presudu zbog izostanka ili presudu bez održavanja rasprave,
- 6) ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom,
- 7) ako je protivno odredbama ovoga Zakona sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tijek postupka na svom jeziku, a stranka se zbog toga žali,
- 8) ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice, odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno,
- 9) ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica, ili o kojemu je već prije pravomoćno presuđeno, ili o kojemu je već zaključena sudska nagodba ili nagodba koja po posebnim propisima ima svojstvo sudske nagodbe,
- 10) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnoj raspravi,
- 11) ako presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, a osobito ako je izreka presude nerazumljiva, ako proturječi sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda nema uopće razloga, ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi nejasni ili proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji proturječnost između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika,
- 12) ako je presudom prekoračen tužbeni zahtjev,
- 13) ako je odlučeno u povodu nepravodobno podnesene tužbe, a zbog toga je tužbu trebalo odbaciti (članak 282. stavak 1.),

14) ako prije podnošenja tužbe nije proveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drukčijeg ostvarivanja prava, a zbog toga je tužbu trebalo odbaciti. Zato što stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili zato što parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili zato što zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku – žalbu može izjaviti samo stranka koje se ti nedostaci tiču.

Članak 355.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji kad je sud kakvu odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad je nije utvrdio.

Članak 356.

Pogrešna primjena materijalnog prava postoji kad sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je trebao primijeniti ili kad takvu odredbu nije pravilno primijenio.

Postupak po žalbi

Članak 357.

Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostupnju presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku.

Članak 358.

Nepravovremenu, nepotpunu (Članak 351. stavak 1) ili nedopuštenu žalbu odbacit će rješenjem sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda bez održavanja ročišta.

Žalba je nepravovremena ako je podnesena nakon proteka zakonskog roka za njezino podnošenje.

Žalba je nedopuštena ako je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili osoba koja se odrekla prava na žalbu, ili ako osoba koja je podnijela žalbu nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.

Članak 359.

Primjerak pravovremene, potpune i dopuštene žalbe dostavit će prvostupanjski sud protivnoj stranci koja može u roku od osam dana od primitka podnijeti tome sudu odgovor na žalbu. Primjerak odgovora na žalbu dostavit će prvostupanji sud žalitelju. Nepravovremeno podnesen odgovor na žalbu neće se odbaciti, već će se dostaviti drugostupanjskom sudu koji će ga uzeti u obzir ako je to još moguće.

Članak 360.

Nakon primitka odgovora na žalbu ili nakon proteka roka za odgovor na žalbu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća će žalbu i odgovor na žalbu, ako je podnesen, sa svim spisima dostaviti drugostupanjskom sudu.

Ako žalitelj tvrdi da su u prvostupanjskom postupku povrijeđene odredbe parničnog postupka, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda po potrebi će dati objašnjenje u povodu navoda žalbe koji se tiču tih povreda, odnosno provesti izviđaje da provjeri istinitost tih navoda u žalbi.

Primjerak objašnjenja, odnosno izvješća o obavljenom izviđaju sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će strankama, koje mogu dati svoje očitovanje u roku od osam dana.

Ako ocijeni da je to potrebno, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda može pozvati stranke da prisustvuju provedbi izviđaja iz stavka 2. ovoga članka. Očitovanja stranaka iz stavka 3. ovoga članka sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskoga suda dostavit će drugostupanjskom sudu zajedno sa svojim objašnjenjem odnosno izvješćem o obavljenom izviđaju samo ako budu podnesena u roku. Očitovanja podnesena nakon isteka roka proslijedit će se drugostupanjskom sudu, koji će ih uzeti u obzir, ako je to još moguće.

Članak 361.

Kad spisi po žalbi stignu drugostupanjskom sudu, odredit će se sudac izvjestitelj. Ako je predsjednik vijeća određen za suca izvjestitelja, dužnost predsjednika vijeća obavljat će drugi član vijeća.

Sudac izvjestitelj može, prema potrebi, od prvostupanjskog suda pribaviti izvještaj o povredama odredaba postupka i zatražiti da se radi utvrđivanja tih povreda provedu izviđaji. U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članka 360. stavka 3. do 5. ovoga Zakona.

Članak 362.

Drugostupanjski sud odlučuje o žalbi u sjednici vijeća.

Kad vijeće drugostupanjskog suda nađe da je to radi donošenja odluke o žalbi potrebno, može pozvati stranke ili njihove zastupnike na sjednicu vijeća.

Članak 363.

Sud će održati sjednicu vijeća i odlučiti o žalbi i ako u slučaju iz članka 362. stavka 2. ovoga Zakona izostanu jedna ili obje stranke.

Sjednica vijeća na kojoj prisustvuje barem jedna od stranaka počinje izvještajem suca izvjestitelja, koji izlaže stanje stvari ne dajući svoje mišljenje o osnovanosti žalbe.

Nakon toga pročitat će se presuda ili dio presude na koji se odnosi žalba, a prema potrebi i zapisnik o glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom. Zatim će žalitelj obrazložiti svoju žalbu, a protivna stranka odgovor na žalbu.

Članak 364.

(Brisan.)

Granice ispitivanja prvostupanje presude

Članak 365.

Drugostupanjski sud ispituje prvostupnju presudu u onom dijelu u kojemu se pobija žalbom; a ako se iz žalbe ne vidi u kojem se dijelu presuda pobija, drugostupanjski sud uzet će da se presuda pobija u dijelu u kojemu stranka nije uspjela u sporu.

Drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u granicama razloga navedenih u žalbi pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ovoga Zakona i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Odluke drugostupanjskog suda o žalbi

Članak 366.

Drugostupanjski sud može odbaciti žalbu kao nepravovremenu, nepotpunu ili kao nedopuštenu, odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu, ukinuti tu presudu i uputiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu ili preinačiti prvostupanjsku presudu. Drugostupanjski sud može ukinuti presudu i kad stranka traži njezinu preinaku, a može preinačiti presudu iako stranka traži da se ona ukine.

Članak 366.a

Prvostupanjska se odluka u povodu žalbe može ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje najviše jedanput.

Ako drugostupanjski sud nađe da bi prvostupanjsku presudu trebalo ukinuti i nakon što je ona bila već jedanput ukinuta u povodu žalbe i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, drugostupanjski će sud sam provesti postupak uz odgovarajuću primjenu odredaba o postupku pred prvostupanjskim sudom radi otklanjanja nedostataka zbog koji bi prvostupanjsku odluku trebalo ponovno ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka odredbe članka 373.a do 373.c ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.

Članak 367.

Nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu žalbu odbacit će drugostupanjski sud rješenjem, ako to nije učinio prvostupanjski sud (Članak 358).

Sudac pojedinac drugostupanjskog suda donijet će rješenje kojim se utvrđuje da je podnositelj žalbe odustao od podnesene žalbe, ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud.

Članak 368.

Drugostupanjski će sud presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kad ustanovi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija, a ni razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti.

Drugostupanjski sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu ako utvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, ali da je pravilnom primjenom materijalnog prava trebalo jednako odlučiti o tužbenom zahtjevu.

Članak 369.

Drugo stupanjski će sud rješenje m ukinuti prvostupanjsku presudu ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka (Članak 354) i vratiti predmet istome prvostupanjskom sudu ili će ga ustupiti nadležnome prvostupanjskom sudu radi održavanja nove glavne rasprave.

Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe članka 354. stavka 2. točke 2., 9., 13. i 14. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu.

Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe članka 354. stavka 2. točke 8. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud, s obzirom na prirodu povrede, ukinuti prvostupanjsku presudu i vratiti predmet nadležnome prvostupanjskom sudu ili će ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu.

Ako utvrdi da je prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je odlučeno o nečem drugom, a ne o onome što je traženo, drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje.

Ako utvrdi da je prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je dosuđeno više od onoga što je traženo, drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskoga suda u dijelu u kojem je prekoračen tužbeni zahtjev.

Članak 370.

Drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskog suda i vratiti predmet tom sudu na ponovno suđenje ako smatra da radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja treba održati novu glavnu raspravu pred prvostupanjskim sudom.

Članak 371.

Kad drugostepeni sud ukine presudu prvostepenog suda i vrati predmet istom sudu na ponovno suđenje, može narediti da se nova glavna rasprava održi pred drugim sucem pojedincem, odnosno pred drugim vijećem.

Članak 372.

(Brisan.)

Članak 373.

Drugostupanjski će sud presudom preinačiti prvostupnju presudu:

- 1) ako je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio isprave ili posredno izvedene dokaze, a odluka je prvostupanjskog suda utemeljena isključivo na tim dokazima;
- 2) ako je prvostupanjski sud iz činjenica što ih je utvrdio izveo nepravilan zaključak o postojanju drugih činjenica, a na tim je činjenicama utemeljena presuda;
- 3) ako smatra da je činjenično stanje u prvostupanjskoj presudi pravilno utvrđeno, ali da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo.

Članak 373.a

Drugostupanjski će sud presudom odbiti žalbu i potvrditi prvostupanjsku presudu, odnosno presudom će preinačiti prvostupanjsku presudu ako prema stanju spisa nađe:

- 1) da bitne činjenice među strankama nisu sporne, ili
- 2) da ih je moguće utvrditi i na temelju isprava i izvedenih dokaza koji se nalaze u spisu, neovisno o tome je li prvostupanjski sud prigodom donošenja svoje odluke uzeo u obzir i te isprave, odnosno posredno izvedene dokaze.

Prigodom donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka, drugostupanjski je sud ovlašten uzeti u obzir i činjenice o postojanju kojih je prvostupanjski sud izveo nepravilan zaključak na temelju drugih činjenica koje je po njegovoj ocjeni pravilno utvrdio.

U slučaju u kojem su ispunjeni uvjeti za donošenje presude iz stavka 1. ovoga članka, drugostupanjski sud **može** je donijeti i ako nađe da postoji bitna povreda odredaba parničnoga postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ovoga Zakona.

Članak 373.b

Drugostupanjski sud odlučuje o žalbi, u pravilu, bez rasprave.

Kad vijeće drugostupanjskog suda nađe da je radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja potrebno da se pred drugostupanjskim sudom ponove već izvedeni dokazi, zakazat će raspravu pred drugostupanjskim sudom.

Vijeće drugostupanjskog suda može odlučiti da se određeni dokazi izvedu u sudskoj zgradi prvostupanjskog suda pred sucem izvjestiteljem drugostupanjskog suda. Ako za to postoje važni razlozi, vijeće drugostupanjskog suda može odlučiti da se određeni dokazi izvedu pred sucem pojedincem ili predsjednikom vijeća prvostupanjskog suda.

Pravila o izvođenju dokaza pred predsjednikom vijeća na odgovarajući način se primjenjuju

na suca izvjestitelja drugostupanjskog suda, odnosno na suca pojedinca ili predsjednika vijeća prvostupanjskog suda u slučaju.

U slučaju iz stavka 3. ovoga članka vijeće drugostupanjskog suda odlučuje o žalbi bez rasprave, ali na sjednicu vijeća mora pozvati stranke. Odredba članka 363. ovoga Zakona primjenjuje se i u ovom slučaju.

Vijeće drugostupanjskog suda može odlučiti da se rasprava pred tim sudom provede i kad ocijeni da bi se tako mogle otkloniti bitne povrede odredaba parničnog postupka u prvostupanjskom postupku i da zbog toga ne bi bilo svrhovito presudu ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U slučaju iz stavka 6. ovoga članka sudac izvjestitelj drugostupanjskog suda može zatražiti od suca pojedinca ili predsjednika vijeća prvostupanjskog suda da dá objašnjenja o tim bitnim povredama ili da provede potrebne izviđaje radi provjere istinitosti navoda o tome jesu li počinjene.

Članak 373.c

Na raspravu se pozivaju stranke, odnosno njihovi zakonski zastupnici ili opunomoćenici, a i oni svjedoci i vještaci za koje sud odluči da se saslušaju.

Ako s rasprave izostane jedna stranka ili obje stranke, sud će raspravljati o žalbi i donijeti odluku uzimajući u obzir osobito ono što je izneseno u žalbi i u odgovoru na žalbu.

Rasprava pred drugostupanjskim sudom počinje izvještajem izvjestitelja, koji izlaže stanje stvari ne dajući svoje mišljenje o osnovanosti žalbe.

Nakon toga pročitat će se presuda ili dio presude na koji se odnosi žalba, a prema potrebi i zapisnik o glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom. Zatim će žalitelj obrazložiti svoju žalbu, a protivna stranka odgovor na žalbu.

Članak 374.

Drugostupanjski sud ne može preinačiti presudu na štetu stranke koja se žalila ako je samo ona podnijela žalbu.

Članak 375.

U obrazloženju presude odnosno rješenja drugostupanjski sud treba ocijeniti žalbene navode koji su od odlučnog značenja i označiti razloge koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti.

Kad se prvostupanjska presuda ukida zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, treba u obrazloženju navesti koje su odredbe povrijeđene i u čemu se povrede sastoje.

Ako se prvostupanjska presuda ukida i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, navest će se u čemu se sastoje nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja odnosno zašto su određene činjenice i dokazi važni i od utjecaja za donošenje pravilne odluke.

U slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka drugostupanjski sud će u rješenju određeno navesti koje radnje prvostupanjski sud treba izvesti u ponovnom postupku i za to dati razloge, a pod pretpostavkama iz članka 7. ovoga Zakona. Drugostupanjski će sud, ovisno o žalbenim razlozima, određeno naznačiti i shvaćanje o primjeni materijalnog prava.

Ako se presudom žalba odbija, u obrazloženju presude drugostupanjski sud neće posebno obrazlagati presudu u slučaju da prihvaća činjenično stanje utvrđeno prvostupanjskom presudom, kao i primjenu materijalnog prava.

Članak 376.

Drugostupanjski sud vratit će sve spise sudu prvog stupnja s dovoljnim brojem ovjerenih prijepisa svoje odluke, radi predaje strankama i drugim zainteresiranim osobama.

Članak 377.

Prvostupanjski sud je dužan provesti novi prethodni postupak i, ako za to budu ispunjeni uvjeti, glavnu raspravu.

Prvostupanjski sud je dužan izvesti sve parnične radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svom rješenju.

Ako presuda bude ukinuta zato što je presudu donio nenadležni sud, nova rasprava pred prvostupanjskim sudom održat će se prema odredbama koje važe za održavanje glavne rasprave u slučaju kad se izmijeni sastav suda (članak 315. stavak 3).

Dopunska drugostupanjska odluka

Članak 377.a

Ako je drugostupanjski sud propustio odlučiti glede svih dijelova presude koji se pobijaju žalbom ili ako je propustio donijeti sve odluke koje je odbacujući, odnosno odbijajući ili prihvaćajući žalbu trebalo donijeti ili ako je propustio odlučiti u pogledu jedne ili više žalbi, žalitelj može u roku od petnaest dana od dostave drugostupanjske odluke predložiti drugostupanjskom sudu da svoju odluku dopuni.

Prijedlog za donošenje drugostupanjske odluke ne može se podnijeti radi toga što drugostupanjski sud nije odlučio o svim razlozima zbog kojih je žalba izjavljena ili na koje je bio dužan paziti po službenoj dužnosti.

Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka podnosi se prvostupanjskom sudu, koji ga je dužan bez odgode zajedno sa spisom proslijediti drugostupanjskom sudu.

Ako je u povodu drugostupanjske odluke iz stavka 1. ovoga članka potrebno iznova provesti postupak pred prvostupanjskim sudom, prvostupanjski sud će drugostupanjskom sudu prijedlog za donošenje dopunske odluke dostaviti zajedno s prijepisom spisa.

Na postupak u povodu prijedloga iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članaka 339. do 341. ovoga Zakona

2. Žalba protiv rješenja

Članak 378.

Protiv rješenja prvostupanjskog suda dopuštena je žalba ako u ovom zakonu nije određeno da žalba nije dopuštena.

Ako ovaj zakon izričito određuje da posebna žalba nije dopuštena, rješenje prvostupanjskog suda može se pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke.

U slučajevima u kojima je po ovom Zakonu posebna žalba dopuštena protiv rješenja kojima se postupak pred prvostupanjskim sudom ne završava, prvostupanjski sud umnožit će spis i prijepis spisa zajedno sa žalbom dostaviti drugostupanjskom sudu te će nastaviti postupak radi rješavanja pitanja na koja se žalba ne odnosi.

Članak 379.

Pravovremeno podnesena žalba zadržava ovrhu rješenja, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Rješenje protiv kojega nije dopuštena posebna žalba može se odmah ovršiti.

Članak 380.

Rješavajući o žalbi drugostupanjski sud može:

- 1) odbaciti žalbu kao nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu (Članak 358. st. 1. do 3. i Članak 378. stavak 1);
- 2) odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi rješenje prvostupanjskog suda;
- 3) uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti te prema potrebi predmet vratiti na ponovan postupak

Članak 381.

U postupku po žalbi protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe koje važe za žalbu protiv presude. Odredbe o odgovoru na žalbu primjenjivat će se samo na žalbe izjavljene protiv rješenja kojima je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan.

Glava dvadeset šesta

IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Revizija

Članak 382.

Stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude:

- 1) ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 200.000,00 kuna,
- 2) ako je presuda donesena u sporu o postojanju ugovora o radu, odnosno prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa,
- 3) ako je drugostupanjska presuda donesena prema odredbama članka 373.a i 373.b ovoga Zakona.

U slučajevima u kojima je ne mogu podnijeti prema odredbi stavka 1. ovoga članka, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, primjerice:

- 1) ako o tom pitanju revizijski sud još uvijek nije zauzeo shvaćanje odlučujući u pojedinim predmetima na odjelnoj sjednici, a riječ je o pitanju o kojemu postoji različita praksa drugostupanjskih sudova,
- 2) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje, ali je odluka drugostupanjskoga suda utemeljena na shvaćanju koje nije podudarno s tim shvaćanjem,
- 3) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostupanjskoga suda temelji na tom shvaćanju, ali bi – osobito uvažavajući razloge iznesene tijekom prethodnoga prvostupanjskoga i žalbenoga postupka, zbog promjene u pravnom sustavu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima te odlukom Ustavnoga suda Republike Hrvatske, Europskoga suda za ljudska prava ili Europskog suda – trebalo preispitati sudsku praksu.

U reviziji iz stavka 2. ovoga članka stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg ju je podnijela uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Revizija se podnosi u roku od trideset dana od dana dostave drugostupanjske presude.

Članak 382.a

U slučajevima u kojima o žalbi protiv prvostupanjske odluke odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske, revizija nije dopuštena.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka odredba članka 394. ovoga Zakona primjenjuje se na odgovarajući način.

Članak 383.

(Brisan.)

Članak 384.

Revizija ne zadržava ovrhu presude protiv koje je izjavljena.

Članak 385.

Protiv drugostupanjske presude protiv koje se može podnijeti revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona revizija se može podnijeti:

1) zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona, osim ako se povreda odnosi na stvarnu i mjesnu nadležnost (članak 354. stavak 2. točka 3.), ako je prvostupanjski sud protivno odredbama ovoga Zakona donio presudu bez održavanja rasprave (članak 354. stavak 2. točka 5.) ili ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica (članak 354. stavak 2. točka 9.),

2) zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 1. ovoga Zakona koja je učinjena u postupku pred drugostupanjskim sudom,

3) zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Protiv drugostupanjske presude protiv koje se može podnijeti revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda revizija se zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6., 7., 8., 10., 11. i 12. ovoga Zakona može podnijeti samo ako je podnositelj revizije zbog tih povreda žalbom pobijao prvostupanjsku presudu, ili ako su te povrede učinjene tek u drugostupanjskom postupku.

Protiv drugostupanjske presude protiv koje se može podnijeti revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona kojom se potvrđuje presuda na temelju priznanja ili presuda na temelju odricanja revizija se može izjaviti samo iz razloga iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka.

Članak 385.a

Protiv drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona revizija se može podnijeti samo zbog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Članak 386.

U reviziji stranka treba određeno navesti i obrazložiti razloge zbog kojih je podnosi. Razlozi koji nisu tako obrazloženi neće se uzeti u obzir.

Članak 387.

Stranke mogu u reviziji iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona iznijeti nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako se oni odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se revizija može podnijeti.

Članak 388.

Revizija se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za sudove i protivnu stranku.

Prvostupanjski sud kome je revizija podnesena ispitat će samo je li pravodobna i ako utvrdi da nije, rješenjem će je odbaciti.

Članak 389.

Revizija je nepravodobna ako nije podnesena u roku koji je određen za njezino podnošenje (članak 382. stavak 4.).

Revizija je nepotpuna ako se na temelju nje ne može utvrditi koja se presuda pobija i ako nije potpisana.

Članak 390.

Primjerak pravodobne, potpune i dopuštene revizije sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će protivnoj stranci, koja može u roku od petnaest dana od dostave revizije podnijeti tom sudu odgovor na reviziju.

Nepravodobno podnesen odgovor na reviziju neće se odbaciti, već će se dostaviti revizijskom sudu, koji će ga uzeti u obzir ako je to još moguće.

Nakon primitka odgovora na reviziju, odnosno nakon proteka roka za odgovor na reviziju sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda uputit će reviziju i odgovor na reviziju, ako je podnesen, sa svim spisima izravno revizijskom sudu.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će primjerak revizije i odgovora na reviziju ako je podnesen i drugostupanjskom sudu koji će svoje izvješće o mogućim povredama postupka pred tim sudom izravno uputiti revizijskom sudu.

Članak 391.

O reviziji bez rasprave odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Vijeće sastavljeno od pet sudaca revizijskog suda odbacit će nepotpunu i nedopuštenu reviziju iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona, a i nepravodobna ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud.

Članak 392.

Revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona je nedopuštena ako ju je podnijela osoba koja nije ovlaštena na podnošenje revizije ili osoba koja se odrekla prava na reviziju ili ako osoba koja je podnijela reviziju nema pravni interes za podnošenje revizije, odnosno ako postoje drugi razlozi zbog kojih podnesci stranaka općenito ili revizija nisu dopušteni.

Revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona je nedopuštena i ako je podnesena iz razloga zbog kojih se ne može podnijeti.

Rješenje o odbacivanju revizije iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona treba biti obrazloženo.

Sudac pojedinac revizijskog suda donijet će rješenje kojim se utvrđuje da je podnositelj revizije odustao od podnesene revizije, ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud.

Članak 392.a

U povodu revizije iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji.

U povodu revizije iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni zbog kojega je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose.

Članak 392.b

Vijeće sastavljeno od pet sudaca revizijskog suda odbacit će nepotpunu i nedopuštenu reviziju iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona, a i nepravodobnu ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud. Takvo rješenje treba biti obrazloženo.

Vijeće iz stavka 1. ovoga članka će reviziju iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona rješenjem odbaciti kao nedopuštenu i ako u reviziji ne bude određeno naznačeno pravno pitanje zbog kojega se podnosi uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose kao i zato što u njoj nisu određeno izloženi razlozi zbog kojih podnositelj smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Vijeće iz stavka 1. ovoga članka će reviziju iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona odbaciti i ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojega je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

U obrazloženju rješenja iz stavka 2. i 3. ovoga članka treba se samo pozvati na odredbe stavka 2., odnosno 3. ovoga članka koje predviđaju odbacivanje takve revizije zbog tamo navedenih razloga. Ako ocijeni da bi to bilo svrhovito, vijeće može odlučiti i da se posebno obrazlože razlozi zbog kojih je donijelo takvo rješenje.

Ako vijeće u slučaju iz stavka 3. ovoga članka nađe da samo neko od više istaknutih pravnih pitanja nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, revizija će se odbaciti samo glede toga pitanja.

Napomena: sukladno Odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: u-i-885/2013 od 11. srpnja 2014. (Nar. Nov., br. 89/14), pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom te se ukida članak 392.b stavak 4. Zakona o parničnom postupku (Nar. nov., br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11 i 148/11 – pročišćeni tekst).

Članak 393.

Revizijski će sud presudom odbiti reviziju kao neosnovanu ako utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena.

Članak 394.

Ako u povodu revizije iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona utvrdi da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 1. i 2. ovoga Zakona zbog koje se revizija može podnijeti, osim povreda određenih u stavku 2. i 3. ovoga članka, revizijski će sud rješenjem ukinuti u cijelosti ili djelomično presudu drugostupanjskog i prvostupanjskog suda ili samo presudu drugostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću prvostupanjskog ili drugostupanjskog suda, odnosno drugome nadležnom sudu.

Ako u povodu revizije iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona utvrdi da je u postupku pred prvostupanjskim ili drugostupanjskim sudom učinjena povreda iz članka 354. stavka 2. točke 2., 9., 13. i 14. ovoga Zakona, osim ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica, revizijski će sud ukinuti rješenjem donesene odluke i odbaciti tužbu.

Ako u povodu revizije iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona utvrdi da je u postupku pred prvostupanjskim ili drugostupanjskim sudom učinjena povreda iz članka 354. stavka 2. točke 8. ovoga Zakona, revizijski će sud, s obzirom na prirodu povrede, postupiti prema odredbama stavka 1. ili 2. ovoga članka.

Ako u povodu revizije iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona utvrdi da je u postupku pred prvostupanjskim ili drugostupanjskim sudom počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 385. stavka 1. ovoga Zakona na koju se odnosi postupovnopravno pitanje

zbog kojega je dopuštena, revizijski će sud, ovisno o vrsti te bitne povrede, odlučiti primjenjujući na odgovarajući način odredbe stavka 1. do 3. ovoga članka.

Članak 394.a

Sud kome je predmet vraćen na ponovno suđenje vezan je u tom predmetu pravnim shvaćanjem na kojemu se temelji rješenje revizijskoga suda kojim je ukinuta pobijana drugostupanjska, odnosno kojim su ukinute drugostupanjska i prvostupanjska presuda.

Članak 395.

Ako revizijski sud utvrdi da je materijalno pravo pogrešno primijenjeno, presudom će prihvatiti reviziju i preinačiti pobijanu presudu.
Ako revizijski sud ustanovi da je zbog pogrešne primjene materijalnog prava činjenično stanje nepotpuno utvrđeno i da zbog toga nema uvjeta za preinaku pobijane presude, rješenjem će prihvatiti reviziju, ukinuti u cijelosti ili djelomično presudu prvostupanjskog i drugostupanjskog suda ili samo presudu drugostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću prvostupanjskog odnosno drugostupanjskog suda.

Članak 396.

Ako utvrdi da je drugostupanjskom, odnosno i prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je odlučeno o nečem drugom, a ne o onome što je traženo, revizijski će sud rješenjem ukinuti samo presudu drugostupanjskog suda ili i presudu prvostupanjskog suda i predmet vratiti drugostupanjskom, odnosno prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Ako utvrdi da je drugostupanjskom presudom, odnosno i prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je dosuđeno više od onoga što je traženo, revizijski će sud rješenjem ukinuti presudu drugostupanjskog suda, odnosno i presudu prvostupanjskog suda u dijelu u kojem je prekoračen tužbeni zahtjev.

Članak 396.a

Kad odbije reviziju iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona, revizijski se sud može, umjesto posebnog obrazloženja, pozvati na razloge iz prvostupanjske, odnosno drugostupanjske presude, ako ih prihvaća ili na razloge iz neke ranije odluke revizijskog suda.
U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, revizijski sud je dužan uz svoju presudu na internetskim stranicama objaviti razloge nižestupanjske odluke ili odluka na koje se poziva.
Ako odbije reviziju zbog toga što smatra da ne postoje u njoj istaknute povrede odredaba parničnog postupka, revizijski sud će glede toga obrazložiti svoju odluku samo onda ako se na tu povredu stranka nije pozvala već u žalbi ili ako se u reviziji tvrdi da je povreda učinjena u postupku pred drugostupanjskim sudom.

Članak 397.

(Brisan.)

Članak 398.

Odluka revizijskog suda izravno se dostavlja prvostupanjskom sudu.
Primjerak odluke revizijskog suda revizijski sud dostavlja i drugostupanjskom sudu.

Članak 399.

Ako odredbama članka 382. do 398. ovoga Zakona nije što drugo određeno, u postupku u povodu revizije na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovoga Zakona o žalbi protiv presude iz članka 349. stavka 2. i 3., članka 350., 351. i 356., članka 360. stavka 2. do

5., članka 361., 366., 371. i članka 374. do 377.a ovoga Zakona.

Revizija propisana posebnim zakonom smatra se revizijom iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona, ako tim posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Članak 400.

Stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen u sporovima u kojima bi revizija bila dopuštena protiv drugostupanjske presude (članak 382.).

Protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim se podnesena žalba odbacuje, odnosno potvrđuje rješenje prvostupanjskog suda o odbacivanju revizije uvijek je dopuštena revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona, neovisno o tome je li riječ o sporu u kojem bi revizija bila dopuštena protiv drugostupanjske presude po odredbi članka 382. stavka 1. ili članka 382. stavka 2. ovoga Zakona.

U postupku u povodu revizije protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovog zakona o reviziji protiv presude.

Protiv rješenja iz članka 325.a stavka 1. ovoga Zakona revizija je dopuštena prema uvjetima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 401.

(Brisan.)

Članak 402.

(Brisan.)

Članak 403.

(Brisan.)

Članak 404.

(Brisan.)

Članak 405.

(Brisan.)

Članak 406.

(Brisan.)

Članak 407.

(Brisan.)

Članak 408.

(Brisan.)

Članak 409.

(Brisan.)

Članak 410.

(Brisan.)

Članak 411.

(Brisan.)

(Brisan.) Članak 412.

(Brisan.) Članak 413.

(Brisan.) Članak 414.

(Brisan.) Članak 415.

(Brisan.) Članak 416.

(Brisan.) Članak 417.

(Brisan.) Članak 418.

(Brisan.) Članak 419.

(Brisan.) Članak 420.

5. Ponavljanje postupka

Članak 421.

Postupak koji je odlukom suda pravomoćno završen može se na prijedlog stranke ponoviti:

1) ako je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je po zakonu morao biti izuzet (članak 71. stavak 1. točke 1. do 6.) odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca;

2) ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije bila dana mogućnost da raspravlja pred sudom;

3) ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno;

4) ako se odluka suda temelji na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka;

5) ako se odluka suda temelji na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj;

6) ako je do odluke suda došlo zbog kaznenog djela suca, zakonskog zastupnika ili punomoćnika stranke, protivne stranke ili koje treće osobe;

7) ako stranka stekne mogućnost da upotrijebi pravomoćnu odluku suda koja je ranije među istim strankama donesena o istom zahtjevu;

8) ako se odluka suda temelji na drugoj odluci suda ili na odluci kakva drugog organa, a ta odluka bude pravomoćno preinačena, ukinuta odnosno poništena;

9) ako je nadležno tijelo naknadno pravomoćno riješilo prethodno pitanje (članak 12. stavci 1. i 2.) na kojemu se temelji odluka suda,

10) ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih je za stranku mogla biti donesena povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku.

Postupak pravomoćno završen presudom na temelju priznanja, presudom na temelju odricanja, presudom zbog ogluhe i presudom zbog izostanka ne može se ponoviti zbog razloga iz stavka 1. točke 8., 9. i 10. ovoga članka.

Postupak pravomoćno završen presudom na temelju priznanja i presudom na temelju odricanja može se ponoviti zato što je izjava o priznanju, odnosno odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

Članak 422.

Iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točki 1. do 3. i stavku 3. ovoga Zakona ne može se zahtijevati ponavljanje postupka ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u prijašnjem postupku.

Iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točki 1., 7., 8., 9. i 10. te stavku 3. ovoga Zakona ponavljanje postupka može se dopustiti samo ako stranka bez svoje krivnje nije mogla te razloge iznijeti prije nego što je prijašnji postupak završen pravomoćnom sudskom odlukom.

Članak 423.

Prijedlog za ponavljanje postupka podnosi se u roku od trideset dana:

- 1) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 1. ovog zakona - od dana kad je stranka saznala za taj razlog;
- 2) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 2. ovog zakona od dana kad je odluka dostavljena stranci;
- 3) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 3. ovog zakona, ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku - od dana kad je odluka dostavljena toj osobi; ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik - od dana kad je odluka dostavljena stranci odnosno njezinu zakonskom zastupniku; a ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku - od dana kad je stranka saznala za taj razlog;
- 4) u slučajevima iz članka 421. stavka 1. toč. 4. do 6. ovog zakona - od dana kad je stranka saznala za pravomoćnu presudu u kaznenom postupku; a ako se kazneni postupak ne može provesti - onda od dana kad je saznala za obustavu tog postupka ili za okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti;
- 5) u slučajevima iz članka 421. stavka 1. točke 7., 8. i 9. ovoga Zakona – od dana kad je stranka mogla upotrijebiti pravomoćnu odluku koja je razlog za ponavljanje postupka,
- 6) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 10. ovoga Zakona – od dana kad je stranka mogla iznijeti sudu nove činjenice odnosno nova dokazna sredstva,
- 7) u slučajevima iz članka 421. stavka 3. ovoga Zakona – od dana kad je stranka mogla iznijeti pred sudom da je priznanje odnosno odricanje dala u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

Ako bi rok određen u stavku 1. ovog članka počeo teći prije nego što je odluka postala pravomoćna, taj će se rok računati od pravomoćnosti odluke ako protiv nje nije bio izjavljen pravni lijek odnosno od dostave pravomoćne odluke višeg suda izrečene u posljednjem stupnju.

Nakon što protekne rok od pet godina od dana kad je odluka postala pravomoćna, prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti, osim ako se ponavljanje traži zato što je u donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca (članak 421. stavak 1. točka 1.) ili iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točki 2. i 3. ovoga Zakona.

Članak 424.

Prijedlog za ponavljanje postupka podnosi se uvijek sudu koji je donio odluku u prvom stupnju.

U prijedlogu se osobito moraju navesti: zakonska osnova po kojoj se traži ponavljanje. okolnosti iz kojih proizlazi da je prijedlog podnesen u zakonskom roku i dokazi kojima se potkrepljuju navodi predlagача.

Članak 425.

Nepravovremene (Članak 423), nepotpune (Članak 424. stavak 2) ili nedopuštene (Članak 423) prijedloge za ponavljanje postupka odbacit će rješenjem sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Ako sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća ne odbaci prijedlog, dostavit će primjerak prijedloga protivnoj stranci prema odredbama članka 142: ovog zakona, koja ima pravo da u roku od petnaest dana odgovori na prijedlog. Kad sudu stigne odgovor na prijedlog ili kad protekne rok za davanje odgovora, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća odredit će ročište za raspravljanje o prijedlogu.

Ako se ponavljanje postupka zahtijeva iz razloga navedenog u članku 421. stavku 1. točki 10. i stavku 3. ovoga Zakona, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća može raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka spojiti s raspravljanjem o glavnoj stvari.

Članak 426.

Ročište za raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka drži se pred sucem pojedincem, odnosno predsjednikom vijeća prvostupanjskog suda, osim ako raspravljanje o prijedlogu nije spojeno s raspravljanjem o glavnoj stvari.

Članak 427.

Nakon održanog ročišta za raspravljanje o prijedlogu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda donosi odluku o prijedlogu, osim ako se razlog za ponavljanje postupka odnosi isključivo na postupak pred višim sudom (Članak 428).

U rješenju kojim se dopušta ponavljanje postupka izreći će se da se ukida odluka donesena u prijašnjem postupku.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća odredit će glavnu raspravu tek nakon pravomoćnosti rješenja kojim se dopušta ponavljanje postupka, ali u tom rješenju može odlučiti da se odmah otpočne raspravljanje o glavnoj stvari. Na novoj glavnoj raspravi stranke mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze.

Protiv rješenja kojim se dopušta ponavljanje postupka nije dopuštena posebna žalba ako je sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća odlučio da se odmah otpočne raspravljanje o glavnoj stvari.

Ako je sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća dopustio ponavljanje postupka i odlučio da se odmah raspravlja o glavnoj stvari, ili ako se o prijedlogu za ponavljanje postupka raspravljalo zajedno s glavnom stvari, rješenje kojim se dopušta ponavljanje postupka i ukida odluka donesena u prijašnjem postupku unosi se u odluku o glavnoj stvari.

Članak 428.

Ako se razlog za ponavljanje postupka odnosi isključivo na postupak pred višim sudom, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda nakon održanog ročišta za raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka dostavit će predmet tome višem sudu radi donošenja odluke.

Kad predmet stigne višem sudu, postupit će se prema odredbama članka 361. ovog zakona. O prijedlogu za ponavljanje postupka viši sud odlučuje bez rasprave.

Kad viši sud ustanovi da je opravdan prijedlog za ponavljanje postupka i da nije potrebno da se održi nova glavna rasprava, ukinut će svoju odluku, a i odluku višeg suda ako takva postoji, i donijeti novu odluku o glavnoj stvari.

5.a Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode

Članak 428.a

Kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.

6. Odnos između prijedloga za ponavljanje postupka i drugih izvanrednih pravnih lijekova

Članak 429.

Ako u roku za izjavljivanje revizije stranka podnese prijedlog za ponavljanje postupka samo iz razloga iz kojih se može izjaviti i revizija, smatrat će se da je stranka izjavila reviziju.

Ako stranka izjavi reviziju iz razloga iz članka 354. stavka 2. točke 9. ovog zakona i istovremeno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka iz bilo kojeg razloga iz članka 421. ovog zakona, sud će prekinuti postupak u povodu prijedloga za ponavljanje postupka do završetka postupka po reviziji.

Ako stranka izjavi reviziju iz bilo kojeg razloga, osim iz razloga iz članka 354. stavka 2. točke 9. ovog zakona, i istovremeno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka iz razloga iz članka 421. toč. 4. do 6. ovog zakona koji su potkrijepljeni pravomoćnom presudom donesenom u kaznenom postupku, sud će prekinuti postupak po reviziji do završetka postupka u povodu prijedloga za ponavljanje postupka.

U svima ostalim slučajevima u kojima stranka izjavi reviziju i istovremeno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka sud će odlučiti koji će postupak nastaviti, a koji prekinuti, uzimajući u obzir sve okolnosti, a osobito razloge zbog kojih su oba pravna lijeka podnesena i dokaze koje su stranke predložile.

Članak 430.

Odredbe članka 429. st. 1. i 3. ovog zakona primijenit će se i kad je stranka najprije podnijela prijedlog za ponavljanje postupka, a nakon toga izjavila reviziju.

U svima ostalim slučajevima u kojima stranka podnese prijedlog za ponavljanje postupka i nakon toga izjavi reviziju sud će, u pravilu, prekinuti postupak po reviziji do završetka postupka u povodu prijedloga za ponavljanje postupka, osim ako ustanovi da postoje ozbiljni razlozi da postupi drugačije.

Članak 431.

Rješenje iz članka 429. ovog zakona donosi sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda ako prijedlog za ponavljanje postupka stigne prvostupanjskom sudu prije nego što je predmet u povodu revizije upućen revizijskom sudu. Ako prijedlog za ponavljanje postupka stigne pošto je predmet u povodu revizije upućen revizijskom sudu, rješenje iz članka 429. ovog zakona donosi revizijski sud.

Rješenje iz članka 430. ovog zakona donosi sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda, osim ako je predmet, u vrijeme kad revizija stigne prvostupanjskom sudu, u povodu prijedloga za ponavljanje postupka upućen višem sudu radi donošenja odluke (Članak 428. stavak 1), u kojem slučaju rješenje donosi viši sud. Protiv rješenja suda iz st. 1. i 2. ovog članka nije dopuštena žalba.

Članak 432.

(Brisan.)

D i o t r e ć i

POSEBNI POSTUPCI

POSTUPAK U PARNICAMA IZ RADNIH ODNOSA

Članak 433.

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u parnicama iz radnih odnosa primjenjivat će se ostale odredbe ovog zakona.

Članak 433a.

Kad utužuje novčane tražbine po osnovi radnog odnosa koje se utvrđuju u bruto iznosu, radnik ih je dužan utužiti u tom iznosu. Ako utužuje novčane tražbine po osnovi radnog odnosa, ne navodeći da zahtijeva bruto iznos, smatra se da je utužio bruto iznos.

Primjerak pravomoćne presude kojom je odlučio o zahtjevu radnika iz stavka 1. ovoga članka sud će dostaviti i poreznoj upravi.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako su plaćeni porez, prirez i doprinosi, uključujući i doprinos za individualiziranu kapitaliziranu štednju, radnik je dužan izrijekom navesti da zahtijeva neto iznos.

Članak 434.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa, a osobito pri određivanju rokova i ročišta, sud će uvijek obraćati osobitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja radnih sporova.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa rok za odgovor na tužbu je osam dana.

U sporovima iz radnih odnosa koje pokreće radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i u kolektivnim radnim sporovima, ako zakonom nije određen kraći rok, ročište za glavnu raspravu mora se održati u roku od trideset dana od dana primitka odgovora na tužbu.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa postupak pred prvostupanjskim sudom mora se okončati u roku od šest mjeseci od dana podnošenja tužbe.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa drugostupanjski je sud dužan donijeti odluku o žalbi podnesenoj protiv odluke prvostupanjskog suda u roku od trideset dana od dana primitka žalbe.

Članak 434.a

Radnika može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u sindikatu čiji je on član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član.

Poslodavca može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u udruzi poslodavaca čiji je on član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena udruga poslodavaca čiji je on član.

Članak 435.

U tijek u postupka sud može i po službenoj dužnosti odrediti privremene mjere koje se primjenjuju u ovršnom postupku radi sprečavanja nasilnog postupanja ili radi otklanjanja nenadoknadive štete.

Članak 436.

Sud će u presudi kojom nalaže izvršenje kakve činidbe odrediti rok od osam dana za njezino izvršenje.

Članak 437.

Rok za podnošenje žalbe jest osam dana.

Iz važnih razloga sud može odlučiti da žalba ne zadržava ovrhu odluke.

Članak 437.a

(Brisan.)

Glava dvadeset osma

POSTUPAK U PARNICAMA ZBOG SMETANJA POSJEDA

Članak 438.

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u parnicama zbog smetanja posjeda primjenjivat će se ostale odredbe ovog zakona.

Članak 439.

Tužba kojom se traži zaštita ili povrat posljednjeg stanja posjeda stvari ili prava (tužba zbog smetanja posjeda) mora se podnijeti u roku od trideset dana od dana kad je tužitelj saznao za smetanje i učinioca. Nakon proteka jedne godine od dana kad je smetanje nastalo ta se tužba ne može podnijeti.

Članak 440.

Pri određivanju rokova i ročišta po tužbama zbog smetanja posjeda sud će uvijek obraćati osobitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja prema prirodi svakoga pojedinog slučaja.

Članak 441.

Raspravljanje o tužbi zbog smetanja posjeda ograničit će se samo na raspravljanje i dokazivanje činjenica posljednjeg stanja posjeda i nastalog smetanja. Isključeno je

raspravljanje o pravu na posjed, o pravnoj osnovi, savjesnosti ili nesavjesnosti posjeda ili o zahtjevima za naknadu štete.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovog člana, sud će raspravljati o prigovoru tuženika da mu je tužitelj oduzeo posjed silom, potajno ili prijevaram samo ako od dana kad je tuženik saznao da mu je tužitelj oduzeo posjed pa do dana kad je vratio posjed nije proteklo više od trideset dana.

Ako je od dana kad je tuženiku oduzet posjed proteklo više od jedne godine, ne može se raspravljati o tom prigovoru.

Članak 442.

U tijek u postupka sud može po službenoj dužnosti i bez saslušanja protivne stranke odrediti privremene mjere koje se primjenjuju u ovršnom postupku radi otklanjanja hitne opasnosti protupravnog oštećenja ili sprečavanja nasilja ili otklanjanja nenadoknadive štete.

Članak 443.

Rješenje kojim se uređuje faktično stanje posjeda ne sprečava kasnije ostvarivanje prava na posjed i zahtjeva koji o tom pravu ovise.

Rok za udovoljenje dužnostima koje su naložene strankama sud će odrediti prema okolnostima pojedinog slučaja. Rok za podnošenje žalbe jest osam dana.

Iz važnih razloga sud može odlučiti da žalba ne zadržava ovrhu rješenja.

Protiv rješenja donesenih u parnicama zbog smetanja posjeda dopuštena je samo revizija iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona ako su ispunjeni uvjeti iz članka 400. ovoga Zakona.

Članak 444.

Tužitelj gubi pravo da u ovršnom postupku zahtijeva ovrhu rješenja kojim se tuženiku po tužbi zbog smetanja posjeda nalaže izvršenje određene radnje, ako nije zahtijevao ovrhu u roku od trideset dana nakon proteka roka koji je rješenjem određen za izvršenje te radnje.

Članak 445.

Ponavljanje pravomoćno završenog postupka zbog smetanja posjeda dopušteno je samo iz razloga predviđenih u članku 421. stavku 1.toč. 2. i 3. ovog zakona, i to samo u roku od trideset dana od pravomoćnosti rješenja o smetanju posjeda.

Glava dvadeset deveta

IZDAVANJE PLATNOG NALOGA

Članak 445.a

Ako u ovoj Glavi ne postoje posebne odredbe, u postupku za izdavanje platnog naloga primjenjivat će se ostale odredbe ovoga Zakona.

Članak 446.

Kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelo potraživanje u novcu, a to se potraživanje dokazuje vjerodostojnom ispravom priloženom tužbi u izvorniku ili ovjerenom prijepisu, sud će izdati nalog tuženiku da udovolji tužbenom zahtjevu (platni nalog).

U tužbi kojom se predlaže izdavanje platnog naloga tužitelj treba posebno navesti razloge zbog kojih predlaže njegovo izdavanje umjesto da predlaže određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave. Ako sud ocijeni da razlozi koje je tužitelj naveo ne opravdavaju njegov pravni interes za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga, odbacit će tužbu kao nedopuštenu.

Smatrat će se da postoji pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga ako je tuženik osoba u inozemstvu ili ako je tuženik prethodno osporio tražbinu sadržanu u vjerodostojnoj ispravi.

Platni nalog izdat će sud iako tužitelj u tužbi nije predložio izdavanje platnog naloga, a udovoljeno je svim uvjetima za izdavanje platnog naloga.

Članak 447.

Kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelo glavno potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 5.000,00 kuna, sud će izdati platni nalog protiv tuženika iako tužbi nisu priložene vjerodostojne isprave, ali je u tužbi iznesena osnova i visina dugovanja i naznačeni dokazi na temelju kojih se može utvrditi istinitost tužbenih navoda.

U sporovima iz nadležnosti trgovačkih sudova platni nalog iz stavka 1. ovoga članka sud će izdati kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelu glavnu tražbinu u novcu koja ne prelazi svotu od 20.000,00 kuna.

Platni nalog iz stavka 1. ovog članka može se izdati samo protiv glavnog dužnika.

Članak 448.

Platni nalog izdaje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, bez održavanja ročišta. U platnom nalogu sud će izreći da je tuženik dužan u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri dana, nakon primitka platnog naloga udovoljiti zahtjevu tužbe zajedno s troškovima koje je sud odmjerio ili u istom roku podići prigovore protiv platnog naloga. U platnom nalogu sud će tuženika upozoriti da će odbaciti nepravovremeno podnesene prigovore.

Platni nalog dostavlja se objema strankama. Tuženiku se uz platni nalog dostavlja i primjerak tužbe s priložima.

Članak 449.

Ako sud ne prihvati prijedlog za izdavanje platnog naloga, nastavit će postupak po tužbi. Protiv rješenja suda kojim se ne prihvaća prijedlog za izdavanje platnog naloga nije dopuštena žalba.

Članak 450.

Platni nalog tuženik može pobijati samo prigovorom. Ako se platni nalog pobija jedino u pogledu odluke o troškovima, ta se odluka može pobijati samo žalbom protiv rješenja.

U dijelu u kojemu nije napadnut prigovorom platni nalog postaje pravomoćan.

Članak 451.

Nepravovremene, nepotpune ili nedopuštene prigovore odbacit će sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, bez održavanja ročišta.

Ako su potpuni i dopušteni prigovori podneseni pravodobno, sud će zakazati pripremno ročište.

U odluci o glavnoj stvari sud će odlučiti da li se platni nalog u cijelosti ili djelomično održava na snazi ili se ukida.

Članak 452.

Ako tuženik prigovori da nisu postojale zakonske osnove za izdavanje platnog naloga (čl. 446. i 447) ili da postoje smetnje za daljnji tijek postupka, sud će najprije odlučiti o tom prigovoru. Ako ustanovi da je takav prigovor osnovan, ukinut će rješenjem platni nalog i nakon pravomoćnosti rješenja otpočeti raspravljanje o glavnoj stvari, kad takvu raspravljanju ima mjesta.

Ako sud ne prihvati taj prigovor, prijeći će na raspravljanje o glavnoj stvari, a rješenje suda unijet će se u odluku o glavnoj stvari.

Ako u povodu prigovora nedospjelosti sud ustanovi da je zahtjev tužbe dospio nakon izdavanja platnog naloga, ali prije zaključenja prethodnog postupka, sud će presudom ukinuti platni nalog i odlučiti o tužbenom zahtjevu (članak 326. stavak 1).

Članak 453.

Sud se može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim najkasnije do izdavanja platnog naloga.

Tuženik može istaći prigovor stvarne i mjesne nenadležnosti samo u prigovoru protiv platnog naloga.

Članak 454.

Ako sud nakon izdavanja platnog naloga utvrdi da je stvarno ili mjesno nenadležan, neće ukinuti platni nalog, nego će nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim ustupiti predmet nadležnom sudu.

Članak 455.

Kad sud u slučajevima predviđenim ovim zakonom donese rješenje kojim se odbacuje tužba ukinut će i platni nalog.

Članak 456.

Tužitelj može povući tužbu bez pristanka tuženika samo do podnošenja prigovora. Ako se tužba povuče, sud će rješenjem ukinuti platni nalog.

Ako tuženik do zaključenja glavne rasprave odustane od svih podnesenih prigovora, platni nalog ostaje na snazi.

Glava trideseta

POSTUPAK U SPOROVIMA MALE VRIJEDNOSTI

Članak 457.

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u postupku u sporovima male vrijednosti primjenjivat će se ostale odredbe ovog zakona.

Članak 458.

Sporovi male vrijednosti, prema odredbama ove glave, jesu sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna.

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužitelj je u tužbi naveo da pristaje da umjesto udovoljenja određenom zahtjevu primi određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (Članak 40. stavak 1).

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, već predaja pokretne stvari čija vrijednost, koju je tužitelj u tužbi naveo, ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (Članak 40. stavak 2).

Članak 459.

Ne smatraju se sporovima male vrijednosti, prema odredbama ove glave, sporovi o nekretninama, sporovi iz radnih odnosa koje je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i sporovi zbog smetanja posjeda.

Članak 460.

Postupak u sporovima male vrijednosti provodit će se i u povodu prigovora protiv platnog naloga ako vrijednost osporenog dijela platnog naloga ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna.

Članak 461.

Postupak u sporovima male vrijednosti provodi se pred nižim sudovima prvog stupnja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 461.a

U postupku u sporovima male vrijednosti tužba se uvijek dostavlja tuženiku na odgovor.

U postupku u sporovima male vrijednosti stranke su dužne najkasnije u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznijetih činjenica.

Stranke mogu na pripremnom ročištu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako ih bez svoje krivnje nisu mogle iznijeti, odnosno predložiti u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu.

Nove činjenice i nove dokaze koje su stranke iznijele, odnosno predložile na pripremnom ročištu protivno stavku 3. ovoga članka sud neće uzeti u obzir.

Članak 461.b

U postupku u sporovima male vrijednosti sud se može, po službenoj dužnosti ili u povodu prijedloga stranke, oglasiti stvarno i mjesno nenadležnim najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.

Odredba članka 34.b točka 5. ovoga Zakona primjenjuje se i u slučaju iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 461.c

(Brisan.)

Članak 461.d

(Brisan.)

Članak 461.e

(Brisan.)

Članak 461.f

(Brisan.)

Članak 461.g

(Brisan.)

Članak 461.h

(Brisan.)

Članak 461.i

(Brisan.)

Članak 461.j

(Brisan.)

Članak 461.k.

(Brisan.)

Članak 461.l

(Brisan.)

Članak 461.m

(Brisan.)

Članak 462.

U postupku u sporovima male vrijednosti. dopuštena je posebna žalba samo protiv rješenja kojim se završava postupak.

Ostala rješenja protiv kojih je po ovom zakonu dopuštena žalba mogu se pobijati samo žalbom protiv odluke kojom se postupak završava.

Rješenja iz stavka 2. ovog članka ne dostavljaju se strankama, već se objavljuju na ročištu i unose u pismeni sastav odluke.

Članak 463.

U postupku u sporovima male vrijednosti zapisnik o ročištu, osim podataka iz članka 124. stavka 1. ovog zakona. sadrži:

- 1) izjave stranaka od bitnog značenja, a osobito one kojima se, u cijelosti ili djelomično, priznaje tužbeni zahtjev, ili se odriče od tužbenog zahtjeva ili od žalbe, ili se preinačava ili povlači tužba;
- 2) bitni sadržaj izvedenih dokaza;
- 3) odluke protiv kojih je dopuštena žalba i koje su objavljene na glavnoj raspravi;
- 4) jesu li stranke bile prisutne objavi presude i, ako su bile prisutne, da su poučene uz koje uvjete mogu podnijeti žalbu.

Članak 464.

Ako tužitelj preinači tužbeni zahtjev tako da vrijednost predmeta spora prelazi svotu od 5.000,00 kuna, postupak će se dovršiti prema odredbama ovog zakona o redovnom postupku. Ako tužitelj do zaključenja glavne rasprave koja se vodi prema odredbama ovog zakona o redovnom postupku smanji tužbeni zahtjev tako da više ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna, daljnji postupak provest će se prema odredbama ovog zakona o postupku u sporovima male vrijednosti.

Članak 465.

Ako tužitelj ne dođe na prvo ročište, a uredno je pozvan, smatrat će se da je povukao tužbu, osim ako se tuženik na tom ročištu ne upusti u raspravljanje.

Ako s kojeg kasnijeg ročišta izostanu obje stranke, sud će odgoditi ročište. Ako i na novo ročište ne dođu obje stranke, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Sud će u pozivu iz članka 284. stavka 1. ovoga Zakona, između ostalog, upozoriti stranke da će se smatrati da je tužitelj povukao tužbu ako ne dođe na prvo ročište, da u tom postupku stranke trebaju iznijeti sve činjenice i predložiti sve dokaze najkasnije u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu, da na pripremnom ročištu ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, osim u slučaju iz članka 461.a stavka 3. ovoga Zakona, te da se odluka može pobijati samo zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točka 1., 2., 4., 5., 6., 8., 9., 10. i 11. ovoga Zakona i zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Članak 466.

Presuda u postupku u sporovima male vrijednosti objavljuje se odmah nakon zaključenja glavne rasprave.

Pri objavi presude sud je dužan poučiti prisutne stranke o uvjetima uz koje mogu podnijeti žalbu (Članak 467).

Članak 467.

Presuda ili rješenje kojim se završava spor u postupku u sporovima male vrijednosti može se pobijati samo zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 1., 2., 4., 5., 6. 8., 9., 10. i 11. ovog zakona i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U postupku u povodu žalbe u sporovima male vrijednosti ne primjenjuju se odredbe članka 370. ovog zakona.

Protiv prvostupanjske presude odnosno rješenja iz stavka 1. ovog članka stranke mogu podnijeti žalbu u roku od osam dana.

Rok za žalbu računa se od dana objave presude odnosno rješenja; a ako je presuda odnosno rješenje dostavljeno stranci, rok se računa od dana dostave.

Žalba u kojoj su izneseni razlozi zbog kojih se žalba ne može podnijeti odbacit će se kao nedopuštena.

O žalbi protiv presude u sporovima male vrijednosti odlučuje sudac pojedinac drugostupanjskoga suda.

Članak 467.a

U postupku u sporovima male vrijednosti dopuštena je samo revizija iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona, i to samo ako je drugostupanjski sud u izreci svoje presude odredio da je revizija protiv nje dopuštena. Drugostupanjski sud može tako odlučiti ako ocijeni da odluka o sporu ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

U obrazloženju presude kojom dopušta reviziju iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona drugostupanjski će sud naznačiti zbog kojeg je pravnog pitanja dopušta i izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih.

Članak 497.a

Revizija iz članka 382. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona u postupku pred trgovačkim sudovima nije dopuštena ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne drugostupanjske presude ne prelazi 500.000,00 kuna.

Članak 497.b

U postupku pred trgovačkim sudovima prvostupanjska se odluka u povodu žalbe može ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje najviše jedanput.

Ako drugostupanjski sud nađe da bi prvostupanjsku presudu trebalo ukinuti i nakon što je ona bila već jedanput ukinuta u povodu žalbe i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, drugostupanjski će sud sam provesti postupak uz odgovarajuću primjenu odredaba o postupku pred prvostupanjskim sudom radi otklanjanja nedostataka zbog koji bi prvostupanjsku odluku trebalo ponovno ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka odredbe članka 373.a do 373.c ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona je uvijek dopuštena.

Članak 468.

(Brisan.)

POSTUPAK PRED IZBRANIM SUDOVIMA

<i>(Brisan.)</i>	Članak 468a.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 469.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 469a.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 470.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 471.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 472.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 473.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 474.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 475.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 476.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 477.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 478.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 479.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 479a.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 480.
<i>(Brisan.)</i>	Članak 481.

(Brisan.) Članak 482.

(Brisan.) Članak 483.

(Brisan.) Članak 484.

(Brisan.) Članak 485.

(Brisan.) Članak 486.

(Brisan.) Članak 487.

Glava trideset druga

POSTUPAK PRED TRGOVAČKIM SUDOVIMA

Područje primjene

Članak 488.

U postupku pred trgovačkim sudovima primjenjivat će se odredbe ovog zakona ako u odredbama ove glave nije što drugo određeno.

Članak 489.

Pravila o postupku pred trgovačkim sudovima primjenjuju se u sporovima iz nadležnosti trgovačkih sudova osim u sporovima za koje je propisana posebna vrsta postupka.

(Brisan.) Članak 489a.

(Brisan.) Članak 490.

(Brisan.) Članak 491.

Nadležnost i sastav suđa

Članak 492.

U sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja ugovora, radi ispunjenja ili raskida ugovora, a i u sporovima radi naknade štete zbog neispunjenja ugovora, osim suda opće mjesne nadležnosti, mjesno je nadležan i sud mjesta gdje je prema sporazumu stranaka tuženik dužan ispuniti ugovor.

Podnesci u elektroničkom obliku

Članak 492.a

U postupku pred trgovačkim sudovima podnesak se može podnijeti u elektroničkom obliku. Podnesak u elektroničkom obliku mora biti potpisan naprednim elektroničkim potpisom u skladu s posebnim propisima. Podnesak u elektroničkom obliku potpisan naprednim elektroničkim potpisom smatrat će se vlastoručno potpisanim.

Podnesak u elektroničkom obliku podnosi se na propisanom obrascu na način da se elektroničkim putem pošalje središnjem informacijskom sustavu. Informacijski sustav automatski potvrđuje primitak podneska podnositelju. Dan predaje podneska informacijskom sustavu smatra se danom predaje sudu kojemu je upućen.

Ako podnesak podnesen elektroničkim putem nije prikladan za obradu na sudu (nema odgovarajući format), sud će elektroničkim putem obavijestiti podnositelja o propisanom obliku formata u elektroničkom obliku i naložiti da podnesak ispravi.

Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) uspostavlja jedinstveni informacijski sustav.

Sadržaj i oblik obrasca te pretpostavke za podnošenje podnesaka u elektroničkom obliku, oblike zapisa podnesaka u elektroničkom obliku (formate) te organizaciju i djelovanje informacijskog sustava propisat će pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Dostava elektroničkim putem

Članak 492.b

U postupku pred trgovačkim sudovima dostava se može obaviti elektroničkim putem.

Ako stranka izjavi da je suglasna da joj se dostava u postupku pred trgovačkim sudovima dostavu obavlja elektroničkim putem, sud će toj stranci dostavu obavljati elektroničkim putem preko jedinstvenog informacijskog sustava.

Stranka može zatražiti da joj se dostava pismena elektroničkim putem obavlja dostavom u siguran elektronički poštanski pretinac, čiju će adresu navesti u svom zahtjevu, koji može postaviti običnim podneskom ili podneskom u elektroničkom obliku.

Navedena adresa sigurnog elektroničkog poštanskog pretinca jednakovrijedna je adresi prebivališta odnosno sjedišta stranke. Ako stranka pismeno uputi sudu sigurnim elektroničkim putem, smatrat će se, dok ne priopći drugačije, da je suglasna da joj se dostava obavlja sigurnim elektroničkim putem.

Ako sud utvrdi da dostava u siguran elektronički poštanski pretinac nije moguća, dostavit će pismeno na drugi način i navesti razlog za takvu dostavu.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa propisom iz članka 492.a stavka 5. ovoga Zakona propisuje što je siguran elektronički put i koji se podnesci šalju i dostavljaju sigurnim elektroničkim putem.

Iznimno od stavka 3. ovoga članka dostava državnim tijelima, odvjetniku, javnom bilježniku, sudskom vještaku, sudskom procjenitelju, sudskom tumaču, stečajnom upravitelju i drugim osobama odnosno tijelima kojima se zbog prirode njihova posla može očekivati viši stupanj pouzdanosti (obveznim sudionicima elektroničkog pravnog prometa) uvijek se obavlja elektroničkim putem u siguran elektronički poštanski pretinac.

Popis osoba i tijela iz prethodnog stavka određuje i objavljuje Ministarstvo na svojoj internetskoj stranici (popis obveznih sudionika elektroničkog pravnog prometa). Obvezni sudionici elektroničkog pravnog prometa moraju otvoriti siguran poštanski pretinac i Ministarstvu priopćiti svaku promjenu adrese sigurnog poštanskog pretinca u skladu s pravilnikom koji će o tome donijeti ministar nadležan za poslove pravosuđa. Službenom

adresom sigurnog elektroničkog poštanskog pretinca smatra se adresa koja je objavljena na popisu.

Članak 492.c

Dostava pismena sigurnim elektroničkim putem obavlja se putem informacijskog sustava posredovanjem organizacije koja obavlja djelatnost elektroničke dostave.

Informacijski sustav automatski šalje adresatu u njegov siguran elektronički poštanski pretinac pismeno, koje adresat mora preuzeti u roku od petnaest dana, inače nastupaju posljedice iz stavka 5. ovoga članka.

Informacijski sustav istodobno s uručjenjem pismena prema prethodnom stavku, adresatu koji je sudu priopćio elektroničku adresu, na elektroničku adresu šalje automatski i informativnu poruku u kojoj ga obavještava da je pismeno u informacijskom sustavu te da ga adresat mora preuzeti u roku od petnaest dana od dana od kojeg mu je bilo poslano u njegov sigurni elektronički poštanski pretinac. U poruci se adresata izričito upozorava na pravne posljedice iz stavka 5. ovoga članka.

Adresat pismeno preuzima iz informacijskog sustava iz stavka 1. ovog članka tako da upotrebom kvalificiranog certifikata za napredni elektronički potpis dokaže svoju istovjetnost, obavi uvid u sigurni elektronički poštanski pretinac i (naprednim) elektroničkim potpisom potpiše dostavnicu.

Smatrat će se da je dostava prema stavku 3. ovog članka obavljena danom kada adresat preuzme pismeno. Ako se pismeno ne preuzme u roku od 15 dana, smatrat će se da je dostava obavljena istekom roka od 15 dana od dana kada je pismeno pristiglo u siguran elektronički poštanski pretinac.

Informacijski sustav o dostavi obavještava sud koji je dostavu odredio s dostavnicom u elektroničkom obliku.

Na način određen u ovom članku sigurnim elektroničkim putem mogu se dostaviti i ona pismena koja imaju izvornike u fizičkom obliku, ako je elektronički (skenirani) prijepis koji je izrađen na temelju izvornika u fizičkom obliku potpisan naprednim elektroničkim potpisom suda potvrđen kvalificiranim certifikatom.

Članak 492.d

Osobnom dostavom smatra se i dostava obavljena sukladno odredbi članka 492.c ovoga Zakona.

Članak 493.

(Brisan.)

Članak 494.

(Brisan.)

Pripremanje glavne rasprave

Članak 495.

U hitnim slučajevima ročište se može zakazati telefonom, brzojavom, elektroničkim putem u skladu s posebnim zakonom ili na drugi odgovarajući način. O tome će se sastaviti službena bilješka, ako o zakazivanju ročišta, s obzirom na to kako je obavljeno, nema drugog pisanog dokaza.

Članak 495.a

Ako prvostupanjski sud u slučaju iz članka 40. stavka 4. ovoga Zakona ne utvrdi vrijednost predmeta spora na način određen u toj odredbi najkasnije do zaključenja glavne rasprave, smatrat će se da je vrijednost predmeta spora 100.000,00 kuna.

Članak 496.

(Brisan.)

Članak 496a.

(Brisan.)

Pravni lijekovi

Članak 497.

(Ukinut OUSRH).

Članak 497.a

Revizija iz članka 382. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona u postupku pred trgovačkim sudovima nije dopuštena ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne drugostupanjske presude ne prelazi 500.000,00 kuna.

Članak 497.b

(Brisan.)

Ostale odredbe

Članak 498.

(Brisan.)

Članak 499.

U postupku pred trgovačkim sudovima sud može strankama naložiti da jedna drugoj izravno upućuju pismena elektroničkim putem, preporučeno poštom s povratnicom ili na drugi način koji omogućava nesumnjiv dokaz o obavljenoj predaji. Takvo je upućivanje podnesaka po učincima izjednačeno sa sudskom dostavom pismena.

Ako s pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu ili s nekoga kasnijeg ročišta izostanu obje stranke, sud će ročište odgoditi, a ako ni na novo ročište ne dođu obje stranke, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Članak 500.

U postupku pred trgovačkim sudovima važe ovi rokovi:

- 1) rok od trideset dana za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje iz članka 118. stavka 4. ovog zakona;
- 2) rok od osam dana za žalbu protiv presude odnosno rješenja, a rok od tri dana za podnošenje odgovora na žalbu,
- 3) rok od osam dana za ispunjenje činidbe, a za činidbe koje se ne sastoje u novčanom davanju sud može odrediti duži rok.

Članak 501.

U postupku pred trgovačkim sudovima stranke ne mogu izvan ročišta davati izjave usmeno na zapisnik kod suda.

Isprava na temelju koje se izdaje platni nalog prema članku 446. ovog zakona ne mora biti

priložena u izvorniku ili u ovjerenom prijepisu. Dovoljno je ako je prijepis takve isprave ovjerio ovlaštenu tijelo pravne osobe.

Članak 501.a

U postupku pred trgovačkim sudovima koji se vodi povodom prigovora protiv platnog naloga na temelju vjerodostojne isprave ili rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, sud će najkasnije do zaključenja glavne rasprave na prijedlog tužitelja, neovisno o uvjetima za određivanje prethodne mjere, odrediti zabranu banci da tuženiku ili trećoj osobi, po nalogu tuženika, isplati s njegova računa novčani iznos za koji je određena prethodna mjera, u pravilu iznos sporne tražbine, osim ako iz navoda u prigovoru i spisu priloženih isprava proizlazi veća vjerojatnost da tuženik uspije u sporu.

Članak 502.

U postupku pred trgovačkim sporovima sporovi male vrijednosti jesu sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 50.000,00 kuna. Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužitelj je u tužbi naveo da pristaje da umjesto udovoljenju određenom zahtjevu primi određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (Članak 40. stavak 1).

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, već predaja pokretne stvari čija vrijednost, koju je tužitelj u tužbi naveo, ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (Članak 40. stavak 2).

Glava tridesetdruga – a

TUŽBA ZA ZAŠTITU KOLEKTIVNIH INTERESA I PRAVA

Članak 502.a

Udruge, tijela, ustanove ili druge organizacije koje su osnovane u skladu sa zakonom, koje se u sklopu svoje registrirane ili propisom određene djelatnosti bave zaštitom zakonom utvrđenih kolektivnih interesa i prava građana, mogu, kad je takvo ovlaštenje posebnim zakonom izrijekom predviđeno i uz uvjete predviđene tim zakonom, podnijeti tužbu (tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava) protiv fizičke ili pravne osobe koja obavljanjem određene djelatnosti ili općenito radom, postupanjem, uključujući i propuštanjem, teže povređuje ili ozbiljno ugrožava takve kolektivne interese i prava.

Interesi iz stavka 1. ovoga članka mogu biti interesi koji se tiču čovjekova okoliša i životne sredine, zatim moralni, etnički, potrošački, antidiskriminacijski i drugi interesi, koji su zakonski zajamčeni i koji moraju biti teže povrijeđeni ili ozbiljno ugroženi djelatnošću, odnosno općenito postupanjem osobe protiv koje se tužba podnosi.

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u parnicama u povodu tužbe iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se ostale odredbe ovoga Zakona.

Odredbe ove glave, odnosno ovoga Zakona neće se primjenjivati u slučajevima za koje je posebnim zakonom za postupak u povodu tužbe iz stavka 1. ovoga članka predviđeno nešto drugo.

Članak 502.b

Podnositelj tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona može, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, zatražiti:

1. da se utvrdi da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štiti,

2. da se zabrani poduzimanje radnji kojima se povređuju ili ugrožavaju interesi ili prava osoba koje je tužitelj ovlašten štiti, uključujući i korištenje određenih ugovornih odredaba ili poslovne prakse,

3. da se tuženiku naloži poduzimanje radnji radi otklanjanja nastupjelih ili mogućih općih štetnih posljedica nedopuštenih postupanja tuženika, uključujući i uspostavu prijašnjeg stanja ili stanja koje će po mogućnosti najviše odgovarati tom stanju ili stanju u kojemu moguća povreda zaštićenih kolektivnih interesa ili prava ne bi mogla nastupiti,

4. da se presuda kojom će biti prihvaćen koji od zahtjeva iz prethodnih točaka ovoga stavka objavi na trošak tuženika u medijima.

Postupanja tuženika iz točke 1. stavka 1. ovoga članka kojima mogu biti povrijeđeni ili ugroženi interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štiti mogu biti i donošenje određenih pravila o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti tuženika ili odgovarajuća njegova praksa, izgradnja određenih objekata, propuštanje ugradnje propisanih zaštitnih ili drugih uređaja, imisije itd.

Članak 502.c

Fizičke i pravne osobe mogu se u posebnim parnicama za naknadu štete pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štiti. U tom će slučaju sud biti vezan za ta utvrđenja u parnici u kojoj će se ta osoba na njih pozvati.

Članak 502.d

U postupku koji je pokrenut određenom tužbom iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona mogu se kao umješači s položajem jedinstvenog suparničara (članak 209.) na strani tužitelja, ako se on s time suglasi, umiješati i drugi ovlašteni podnositelji takve tužbe. U taj se postupak mogu umiješati kao umješači iz članka 206. ovoga Zakona i fizičke i pravne osobe radi zaštite čijih je kolektivnih interesa tužba iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona podnesena.

Članak 502.e

O tužbi iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona prema odredbama ove glave u prvom stupnju odlučuje sud opće mjesno nadležan za tuženika ili mjesta na kojem je počinjena radnja kojom se povređuju kolektivni interesi ili prava radi zaštite kojih je ta tužba podnesena, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Članak 502.f

U presudi kojom prihvaća zahtjeve iz tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona sud može odlučiti da žalba ne zadržava ovrhu ili odrediti kraći rok od propisanog za ispunjenje činidbi koje su naložene tuženiku.

Članak 502.g

Prije pokretanja ili tijekom postupka pokrenutog tužbom iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona sud može, na prijedlog tužitelja, odrediti privremene mjere predviđene Ovršnim zakonom, ako tužitelj učini vjerojatnim:

1. da je tuženik postupao na način kojim je povrijedio ili ozbiljno ugrozio kolektivne interese ili prava zaštita kojih se tužbom traži te
2. da je određivanje mjere potrebno radi otklanjanja opasnosti nastupanja nenadoknadive štete ili sprječavanja nasilja.

Privremenom mjerom iz stavka 1. ovoga članka može se zatražiti od suda da privremeno utvrdi pravila po kojima će tuženik u obavljanju svoje djelatnosti postupati, u skladu sa zatraženom izmjenom, odnosno dopunom njegovih pravila ili prakse.

Članak 502.h

Fizička ili pravna osoba koja obavlja određenu djelatnost u vezi s kojom ovlaštenici na podnošenje tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona iznose tvrdnje da se njome povređuju ili ugrožavaju kolektivni interesi ili prava osoba koje je taj podnositelj ovlašten štiti takvom tužbom, ovlaštena je podnijeti tužbu kojom će zatražiti da se utvrdi da određenim postupanjem, uključujući i propuštanjima ne povređuje odnosno da ne ugrožava te kolektivne interese ili prava, odnosno da ih ne povređuje ili ugrožava na nedopušteni način. Tužitelj u toj parnici može zatražiti da se ovlašteniku na podnošenje tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona zabrani određeno ponašanje, osobito određeno istupanje u javnosti, naknadu štete te objavu presude, na trošak tuženika, u sredstvima javnog priopćavanja. Tužbom iz stavka 1. ovoga članka tužitelj može obuhvatiti kao tuženike i osobe koje su ovlaštene zastupati ovlaštenika za podnošenje tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona ili su članovi njegovih tijela, ali i možebitne njegove članove koji u njegovo ime istupaju u javnosti.

Tužitelj iz stavka 1. ovoga članka može zahtjeve iz stavka 1. i 2. ovoga članka istaknuti i protutužbom u parnici pokrenutoj protiv njega tužbom iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona.

Tužitelj iz stavka 1. ovoga članka može zatražiti da se podnositelj tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona i osobe koje su ga ovlaštene zastupati osude na naknadu posebne štete visinu koje će sud utvrditi po slobodnoj ocjeni (članak 223.) ako se pokaže da je tužba iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona bila očito neosnovana i da su vođenjem parnice u povodu te tužbe, a osobito njezinim praćenjem u sredstvima javnog priopćavanja teže povrijeđeni ugled i poslovni interesi toga tužitelja.

Članak 503.

(Brisan.)

Članak 504.

(Brisan.)

Članak 505.

(Brisan.)

Članak 506.

(Brisan.)

Članak 507.

(Brisan.)

DIO ČETVRTI – A

EUROPSKI PARNIČNI POSTUPCI

Glava trideset treća

POSEBNE ODREDBE O OSTVARIVANJU PRAVOSUDNE SURADNJE U EUROPSKOJ UNIJI

Posebne odredbe o dostavi prema Uredbi (EU) br. 1393/2007 Europskoga parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi sudskih i izvansudskih isprava u građanskim i trgovačkim predmetima u državama članicama (»dostava isprava«) i o ukidanju Uredbe vijeća (EZ) Vijeća br. 1348/2000 (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1393/2007.)

Članak 507.a

U smislu ovoga odjeljka:

1. izraz »otpremno mjesto« znači službene osobe, tijela ili druge osobe koje su ovlaštene za otpremu sudskih ili izvansudskih pismena koje treba dostaviti u drugoj državi članici,
2. izraz »prijamno mjesto« znači službenu osobu, tijelo ili druge osobe koje su nadležne za preuzimanje sudskih ili izvansudskih pismena iz neke druge države članice (članak 2. Uredbe br. 1393/2007.).

Članak 507.b

Dostava pismena prema odredbi članka 13. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007 koju treba obaviti u Republici Hrvatskoj dopuštena je samo ako je adresat kojemu se treba obaviti državljanin države članice otpreme pismena.

Članak 507.c

Dostava pismena prema odredbi članka 14. Uredbe br. 1393/2007 dokazuje se povratnicom ili jednakovrijednom ispravom.

Ispravu koju prijamno mjesto u Republici Hrvatskoj treba dostaviti ili predati radi dostave u smislu odredbe članka 7. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007. može se dostaviti i preporučenom pošiljkom s povratnicom.

Članak 507.ć

Za dostavu u inozemstvo kao hrvatska otpremna mjesta u smislu odredbe članka 2. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007. nadležni su:

1. za sudska pismena sud koji treba obaviti dostavu,
2. za izvansudske isprave općinski sud na čijem području ima prebivalište ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište osoba kojoj treba dostaviti pismo,
3. za pismena koja su potvrdili ili izdali javni bilježnici općinski sud na čijem području je njihovo sjedište.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za obavljanje poslova iz stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka ovlastiti samo jedan ili samo neki od općinskih sudova s područja jednog ili više županijskih sudova.

Za dostavu u Republici Hrvatskoj, hrvatsko prijamno mjesto u smislu odredbe članka 2. stavka 2. Uredbe br. 1393/2007 je općinski sud na čijem području se pismena trebaju dostaviti.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za obavljanje poslova iz stavka 3. ovoga članka ovlastiti samo jedan ili samo neki od općinskih sudova s područja jednog ili više županijskih sudova.

Središnje mjesto u Republici Hrvatskoj u smislu odredaba članka 3. Uredbe br. 1393/2007. je ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Članak 507.č

U Republici Hrvatskoj nije dopuštena dostava u smislu odredbe članka 15. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007.

Izvođenje dokaza prema Uredbi (EZ) br. 1206/2001 Vijeća od 28. svibnja 2001. o suradnji

između sudova država članica u području izvođenja dokaza u građanskim i trgovačkim predmetima (u daljnjem tekstu: Uredba 1206/2001.)

Članak 507.d

Kad se izvođenje dokaza treba obaviti prema Uredbi br. 1206/2001, sud može:

1. zatražiti izvođenje dokaza neposredno od nadležnog suda u drugoj državi članici, ili
2. u skladu s pretpostavkama iz članka 17. Uredbe br. 1206/2001 zatražiti neposredno izvođenje dokaza u drugoj državi članici.

Članak 507.e

Sudac pojedinac ili ovlaštenu član vijeća hrvatskoga suda koji zahtijeva izvođenje dokaza može, u slučajevima na koje se primjenjuje Uredba br. 1206/2001. i u skladu s tom Uredbom, biti nazočan i sudjelovati u izvođenju dokaza putem zamoljenoga stranog suda. Stranke, njihovi zastupnici kao i vještaci mogu pri tome sudjelovati u opsegu u kojem bi u postupku pred hrvatskim sudom mogli sudjelovati u izvođenju dokaza.

Sudac pojedinac ili ovlaštenu član vijeća hrvatskoga suda te vještaci koje je hrvatski sud na to ovlastio mogu neposredno izvoditi dokaze u inozemstvu prema odredbi članka 17. stavka 2. Uredbe br. 1206/2001.

Članak 507.f

Za izvođenje dokaza u Republici Hrvatskoj kao zamoljeni sud u smislu odredbe članka 2. stavka 1. Uredbe br. 1206/2001 nadležan je općinski sud na čijem se području procesna radnja treba provesti.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za obavljanje izvođenja dokaza u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka ovlastiti samo jedan ili samo neke od općinskih sudova s područja jednog ili više županijskih sudova.

Članak 507.g

Zamolnice iz inozemstva za izvođenje dokaza kao i obavijesti prema Uredbi br. 1206/2001 moraju biti sastavljene na hrvatskom jeziku ili uz njih mora biti priložen prijevod na hrvatski jezik.

Članak 507.h

Središnje mjesto u Republici Hrvatskoj u smislu odredbe članka 3. Uredbe 1206/2001 je Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Posebne odredbe o postupku u povodu europskog postupka za izdavanje platnoga naloga prema Uredbi (EZ) br. 1896/2006 Europskoga parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006 o uvođenju Europskog postupka za izdavanje platnoga naloga (Sl. L. EU br. L 399) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1896/2006.)

Članak 507.i

Za odlučivanje o zahtjevima za izdavanje i preispitivanje, kao i za davanje potvrde o ovršnosti europskoga platnog naloga prema Uredbi br. 1896/2006 isključivo je nadležan Trgovački sud u Zagrebu.

Članak 507.j

Zahtjev za izdavanje europskog platnog naloga i prigovor protiv toga naloga moraju biti dostavljeni samo u strojno čitljivom obliku, ako sud bude smatrao da je to prikladno za strojnu obradu tih akata.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa uredit će posebnim pravilnikom način podnošenja

zahtjeva za izdavanje europskoga platnog naloga odnosno prigovora protiv tog naloga, u kojem pravilniku će se utvrditi i početak njegove primjene.

Članak 507.k

Ako europski platni nalog treba dostaviti u Republici Hrvatskoj, dostava će se obaviti po odredbama ovog Zakona o dostavi po službenoj dužnosti.

Ako europski platni nalog treba dostaviti u nekoj drugoj državi članici Europske unije, dostava će se obaviti prema odredbama Uredbe br. 1393/2007 uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 503. do 503.d ovoga Zakona.

Članak 507.l

Ako tuženik podnese prigovor protiv europskoga platnog naloga u smislu odredbe članka 16. Uredbe br. 1896/2006, daljnji postupak će se provesti po odredbama ovoga Zakona o postupku u povodu prigovora protiv platnoga naloga (članak 445.a, 451. do 456.), uz uvažavanje odredaba članka 17. Uredbe br. 1896/2006.

Članak 507.lj

O zahtjevu za preispitivanje europskoga platnog naloga prema članku 20. stavku 1. ili 2. Uredbe br. 1896/2006. odlučuje se rješenjem, protiv kojeg nije dopuštena žalba.

Tuženik je dužan učiniti vjerojatnim činjenice na kojima temelji svoj prijedlog da se ukine europski platni nalog.

Ako sud utvrdi da je europski platni nalog ništetan, obustavit će postupak prema Uredbi br. 1896/2006, dok će se daljnji postupak provesti prema odredbama ovoga Zakona.

Nije dopušteno tražiti povrat u prijašnje stanje prema odredbama ovoga Zakona (članak 117. do 122.a) zbog propuštanja roka iz članka 16. stavka 2. Uredbe br. 1896/2006.

Članak 507.m

Ovršni europski platni nalog (članak 18. i 19. Uredbe br. 1896/2006.) koji je izdao sud u Republici Hrvatskoj ovršna je isprava na temelju koje se u Republici Hrvatskoj ovrha može tražiti kao na temelju ovršne odluke hrvatskoga suda.

Ako je, prema odredbi članka 21. stavka 2. točke b) Uredbe br. 1896/2006, vjerovnik dužan priložiti prijevod europskoga platnoga naloga, taj prijevod treba biti na hrvatskom jeziku i ovjeren od osobe koja je za to ovlaštena u jednoj od država članica.

Članak 507.n

Ako se zatraži preispitivanje europskoga platnog naloga koji je izdan u Republici Hrvatskoj prema odredbama članka 20. Uredbe br. 1896/2006. i članka 506.d ovoga Zakona, sud koji odlučuje o tom zahtjevu može odgoditi ovrhu uz odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnoga zakona («Narodne novine» br. 57/96, 29/99, 42/00 – Odluka USRH, 173/03, 194/03 – Isp. 151/04, 88/05 i 121/05) o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika (članak 61. Ovršnoga zakona). Žalba protiv rješenja o ovrsi zbog razloga koji se tiču tražbine utvrđene u europskom platnom nalogu dopuštena je samo ako su ti razlozi nastali nakon dostave toga naloga i ako se više nisu mogli iznijeti u prigovoru prema članku 16. Uredbe br. 1896/2006.

Članak 507.nj

O zahtjevima za uskratu ovrhe prema odredbi članka 22. stavka 1. Uredbe br. 1896/2006 odlučuje rješenjem općinski sud kao ovršni sud. Mjesna nadležnost suda utvrđuje se prema pravilima o mjesnoj nadležnosti suda u ovršnom postupku.

O obustavi ovrhe i o ukidanju provedenih ovršnih radnji u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud odlučuje uz odgovarajuću primjenu odredaba o ovršnom postupku.

O odgodi ili ograničenju ovrhe prema odredbama članka 23. Uredbe br. 1896/2006. sud iz stavka 1. ovoga članka odlučuje rješenjem protiv kojega posebna žalba nije dopuštena. Rješenje ostaje na snazi do okončanja postupaka koje je stranka pokrenula u smislu odredaba članka 23. Uredbe, odnosno do drukčije odluke suda donesene u povodu prijedloga bilo koje od stranaka.

Europski postupak za sporove male vrijednosti prema Uredbi (EZ) br. 861/2007. Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti (u daljnjem tekstu: Uredba br. 861/2007.)

Članak 507.o

Obrasci prema Uredbi br. 861/2007. i drugi zahtjevi ili očitovanja mogu biti podneseni kao podnesci, telefaksom ili elektroničkim putem.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa uredit će posebnim pravilnikom način podnošenja akata iz stavka 1. ovoga članka telefaksom ili elektroničkim putem, u kojem će se pravilniku odrediti i početak njegove primjene.

U slučajevima iz članka 4. stavka 3. Uredbe br. 861/2007, na postupak koji će se provesti u povodu tužbe neće se primjenjivati odredbe te Uredbe.

Članak 507.p

Rok za očitovanje o uskrati primitka prema članku 6. stavku 3. Uredbe br. 861/2007. je osam dana. Rok se ne može produžiti i počinje teći od dana dostave podneska. Primateelj će se poučiti o posljedicama propuštanja roka.

Članak 507.r

Protutužba koja nije podnesena u skladu s odredbama Uredbe br. 861/2007. odbacit će se, osim u slučaju iz članka 5. stavka 7. reč. 1. te Uredbe.

U slučaju iz članka 5. stavka 7. reč. 1. Uredbe br. 861/2007. na postupak u povodu tužbe i protutužbe neće se primijeniti odredbe te Uredbe. Postupak će se nastaviti prema odredbama ovoga Zakona prema stanju u kojem se nalazi u vrijeme podnošenja protutužbe.

Članak 507.s

Presuda se ne objavljuje.

Objava presude se nadomještava dostavom.

Protiv presude dopuštena je žalba prema odredbama ovoga Zakona o žalbi u sporovima male vrijednosti (članak 467.).

Članak 507.š

Ako tuženik učini vjerojatnim postojanje pretpostavki za preispitivanje presude donesene u europskom postupku male vrijednosti predviđenih odredbama članka 18. stavka 1. Uredbe br. 861/2007, sud će rješenjem utvrditi ništetnost te presude i vratiti postupak u stanje u kojem se nalazio prije donošenja presude.

Članak 507.t

Žalba protiv presude donesene u Republici Hrvatskoj u europskom postupku male vrijednosti ne odgađa ovrhu.

O zahtjevima za ograničenje ovrhe prema članku 15. stavku 2. u vezi sa člankom 23. Uredbe br. 861/2007 odlučuje sud koji je odredio ovrhu, a nakon početka provedbe ovrhe, sud koji je provodi.

Članak 507.u

Potvrdu iz članka 20. stavka 2. Uredbe br. 861/2007. izdaje sud koji je donio presudu. Prije izdavanja potvrde treba saslušati protivnu stranku. Ako zahtjev za izdavanje potvrde treba odbaciti, primijenit će se na odgovarajući način propisi o pobijanju potvrde o ovršnosti.

Članak 507.v

Ovrha na temelju ovršne isprave koja potječe iz europskog postupka male vrijednosti provedenog u nekoj drugoj državi članici Europske unije može se odrediti i provesti iako ta isprava nema potvrdu o ovršnosti.

Članak 507.z

Ako je vjerovnik prema članku 21. stavku 2. točki b) Uredbe br. 861/2007. dužan priložiti prijevod, taj prijevod mora biti na hrvatskom jeziku, potvrđen od strane osobe koja je za to ovlaštena u jednoj od država članica Europske unije.

Članak 507.ž

O zahtjevima prema članku 22. Uredbe br. 861/2007. odlučuje rješenjem općinski sud kao ovršni sud. Mjesna nadležnost suda utvrđuje se prema pravilima o mjesnoj nadležnosti suda u ovršnom postupku.

O obustavi ovrhe i ukidanju provedenih ovršnih radnji u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, sud odlučuje uz odgovarajuću primjenu odredaba ovršnog postupka.

O odgodi ili ograničenju ovrhe prema odredbama članka 23. Uredbe br. 861/2007. sud odlučuje rješenjem protiv kojega posebna žalba nije dopuštena. Rješenje ostaje na snazi do okončanja postupaka koje je stranka pokrenula u smislu odredaba članka 23. Uredbe br. 861/2007, odnosno do drukčije odluke suda donesene u povodu prijedloga bilo koje od stranaka.

Dio peti

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 508.

Ako je prije stupanja na snagu ovog zakona donesena prvostupnja presuda ili rješenje kojim se postupak pred prvostupnjakim sudom završava, daljnji postupak provest će se prema dosadašnjim propisima.

Ako nakon stupanja na snagu ovog zakona bude ukinuta prvostupnja odluka iz stavka 1, ovog člana, daljnji postupak provest će se prema ovom zakonu.

O zahtjevu za zaštitu zakonitosti koji je do dana stupanja na snagu ovog zakona podignut pred nadležnim sudom prema dosadašnjim propisima rješavat će se prema tim propisima.

Članak 509.

Na dan stupanja na snagu ovog zakona prestaju važiti:

- 1) Zakon o parničnom postupku ("Službeni list FNRJ", br. 4/57 i 52/61 i "Službeni list SFRJ", br. 12/65, 1/71, 23/72 i 6/74);
 - 2) Zakon o rješavanju sporova iz međusobnih poslovnih odnosa organizacija udruženog rada pred stalnim izbranim sudovima (»Službeni list SFRJ", br. 22/73);
 - 3) Odredbe čl. 40. do 45, Zakona o Saveznom sudu ("Službeni list SFRJ", br. 21/74).
- Odredbe Zakona o parničnom postupku o stvarnoj nadležnosti i o postupku u bračnim sporovima i sporovima o utvrđivanju i osporavanju očinstva važe, prema čl., 14. i 15. stavku

2. Ustavnog zakona o provođenju Ustava SFRJ, do dana određenog republičkim odnosno pokrajinskim zakonom.

Članak 510.

Do donošenja zakona o izvršnom postupku, u pogledu nadležnosti suda za odlučivanje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti nadležnoga državnog odvjetnika protiv pravomoćnih odluka sudova donesenih u izvršnom postupku, uvjeta za podnošenje zahtjeva i postupka na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovog zakona (čl. 401. do 415).

Članak 511.

Odredbe članka 468, ovog zakona primjenjivat će se od dana određenog republičkim odnosno pokrajinskim zakonom.

Članak 512.

Ovaj zakon stupa na snagu 1. srpnja 1977.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Jasna Omejec, predsjednica Suda, te suci Mato Arlović, Marko Babić, Snježana Bagić, Mario Jelušić, Davor Krapac, Ivan Matija, Antun Palarić, Duška Šarin i Miroslav Šeparović, rješavajući o prijedlozima za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01. i 76/10.), na sjednici održanoj 26. ožujka 2013. donio je

RJEŠENJE

(„Narodne novine“, broj 43/13)

I. Ne prihvaćaju se prijedlozi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 91.a Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 123/08. i 57/2011.).

II. Ovo rješenje objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Prijedloge za ocjenu ustavnosti članka 91.a Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 123/08. i 57/2011., u daljnjem tekstu: ZPP) podnijeli su Drago Vuković iz Dubrovnika (U-I-4365/2008 i U-I-4036/2011), Hrvatska stranka prava 1861. iz Zagreba koju zastupa Dobroslav Paraga, predsjednik (U-I-4997/2008), Marijan Madunić iz Osijeka (U-I-994/2009), FILOS d.o.o. iz Zagreba koje zastupa Davor Kržak, direktor (U-I-2440/2009), Nikša Petković iz Vela Luke (U-I-3872/2009), Zoran Kvartuč iz Zadra (U-I-11379/2009), Danijel Margan iz Zagreba kojeg zastupa Mate Kačan, odvjetnik u Zagrebu (U-I-41960/2009), Nikola Škevin iz Zagreba (U-I-409/2010), Ljubo Predojević iz Donje Bistre (U-I-2506/2010), Nikola Alaica iz Belog Manastira (U-I-2885/2010), Drago Karagaća iz Belog Manastira (U-I-3467/2010), Josip Novak iz Zagreba (U-I-3738/2010), Sandra Janković iz Splita (U-I-4313/2010), Ema Brozović iz Zagreba (U-I-4804/2010), Milan Prusac iz Belog Manastira (U-I-5076/2010), Davor Gjurašin iz Zagreba (U-I-6530/2010), Osman Čengić iz Segeta Donjeg, kojeg zastupaju Adnan i Dženana Omanović, odvjetnici u Zagrebu (U-I-265/2011), Igor Legez iz Dubrovnika (U-I-1114/2011), Dragica Karla Maravić Markeš iz Zagreba (U-I-1602/2011),

Zvonimir Šekulin iz Biograda na Moru (U-I-2174/2011), Đuro Medić iz Zagreba (U-I-3778/2011), Domagoj Matković iz Malinske (U-I-162/2012), Milan Grizelj iz Dugog Rata, kojeg zastupa mr. sc. Vinko Fabjanović, odvjetnik iz Splita (U-I-1605/2012), Rajko Kneclin iz Zagreba (U-I-6057/2012) i Dubravko Podbojec iz Zagreba (U-I-6150/2012).

1.2. U predmetima U-I-11379/2009, U-I-2885/2010, U-I-3467/2010, U-I-4313/2010, U-I-4804/2010, U-I-5067/2010, U-I-265/2011, U-I-2174/2011, U-I-3778/2011, U-I-4036/2011 i U-I-6150/2012 prijedlozi predlagatelja za ocjenu ustavnosti članka 91.a ZPP-a izdvojeni su iz ustavnih tužbi koje su predlagatelji podnijeli protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) kojima su revizije predlagatelja, pozivom na osporeni članak 91.a ZPP-a, odbačene kao nedopuštene.

II. OSPORENA ODREDBA ZAKONA

2. Članak 91.a unesen je u ZPP člankom 5. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 84/08., u daljnjem tekstu: ZID ZPP/08) koji je donio Hrvatski sabor na sjednici održanoj 2. srpnja 2008. Članak 5. ZID-a ZPP/08 glasi: »Članak 5.

Iza članka 91. dodaje se članak 91.a koji glasi:

»Članak 91.a

Stranka može podnijeti reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položeni pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba koja ju je prema odredbama ovoga ili kojega drugog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit.

Stranka, odnosno njezin opunomoćenik iz stavka 2. ovoga članka, dužni su uz reviziju priložiti izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu, ako takva potvrda u izvorniku ili preslici već prije nije podnesena sudu u istom postupku.«

III. PRIGOVORI PREDLAGATELJA

3. Svi predlagatelji u svojim prijedlozima smatraju da se osporenim člankom 91.a ZPP-a ograničava pristup sudu i na taj način mogućnost da svi građani dobiju jednaku sudsku zaštitu pred Vrhovnim sudom. Stoga predlažu pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom i ukidanje članka 91.a ZPP-a.

Tako, između ostalih, predlagatelj Danijel Margan u svom prijedlogu navodi:

»Odredba članka 91. a Zakona o parničnom postupku, predviđa da reviziju, kao izvanredni pravni lijek, mogu podnijeti samo za to kvalificirane osobe (odvjetnici stranke ili drugi ovlašteni punomoćnici sa položenim pravosudnim ispitom). Takvim uvjetovanjem revizijske zaštite, ograničava se mogućnost da svi građani dobiju jednaku sudsku zaštitu pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske odnosno dolazi do diskriminacije, te je stoga odredba članka 91.a u nesuglasju s člancima 3., 14. i 26. Ustava Republike Hrvatske, a poglavito člankom 118. stavak 1. kojim 'Vrhovni sud Republike Hrvatske kao najviši sud osigurava jedinstvenu primjenu zakona i ravnopravnost građana'.

Ovakva redukcija revizijske sposobnosti toliko je drastična da ugrožava ustavna i konvencijska prava stranke na pristup sudu, Ustav Republike Hrvatske jamči ovo pravo člankom 29. STAVAK 1, a Europska konvenciji za zaštitu ..., člankom 6. Bez mogućnosti efikasne sudske zaštite, prava koja štiti pravni poredak nije moguće ostvariti. Stoga se pravo na pristup sudu ubraja u temeljna ljudska prava. Pravo na pristup sudu smatra se jednim od najvažnijih aspekata ljudskog prava na pravično suđenje.

(...)

Propisivanje ograničenja revizijske zaštite uvođenjem kvalificiranih osoba kao ovlaštenika na podnošenje revizije ne dopušta građanima pristup Vrhovnom sudu, čime isti ne ispunjava svoju ustavnu zadaću da osigurava čl. 118. stavak 1. Ustava ..., (jedinственu primjenu zakona i ravnopravnost građana) i time uvodi se poremećaj ustavnih nadležnosti između Ustavnog suda i Vrhovnog suda ...«,

a predlagatelj Milan Prusac, ta stajališta obrazlaže na sljedeći način:

»Ovakvo zakonsko rješenje krije i još jedan, životno važan, segment neustavnosti u dijelu prava na pravni lijek – veliki broj građana neće pristupiti podnošenju revizije ograničeni platežnom mogućnošću – jer se radi o pravnim sredstvima koje iziskuju velike troškove. Po postojećoj Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ..., to su iznosi veći od 3.000,00 kuna – što mnogi građani nemaju ali što, polazeći od ustavnih načela jednakosti pred zakonom, ne smije da znači da onaj tko nema taj novac ne može ostvariti svoja prava. (...) Na prethodno rečeno se nadovezuje: da se građani dovode u neravnopravni položaj, kako je iznijeto, tko nije solventan, neće moći ravnopravno u višim fazama postupka tj. najvišim pred VSRH, osigurati ostvarenje zakonskog prava da sud odlučuje o njegovim pravima i obvezama. (...)«

IV. MJERODAVNO PRAVO

1) Ustav Republike Hrvatske

4. Ustavni sud je kod razmatranja osnovanosti prijedloga predlagatelja ocijenio mjerodavnim sljedeće odredbe Ustava:

»Članak 3.

(...) jednakost, ... vladavina prava ... najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.«

»Članak 5.

U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi s Ustavom i sa zakonom.

(...)«

»Članak 16.

(...) prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila (...) prava drugih ljudi te pravni poredak, (...).

Svako ograničenje (...) prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.«

»Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

(...)«

»Članak 115.

(...)

Sudovi sude na temelju Ustava, zakona, međunarodnih ugovora i drugih važećih izvora prava«.

»Članak 116.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni.

(...)«

2) Konvencijsko pravo

5. Prva rečenica članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija) glasi:

»Članak 6.

PRAVO NA POŠTENO SUĐENJE

1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. (...)

3) Prikaz instituta revizija kroz Zakon o parničnom postupku i njegove izmjene i dopune
6. Revizija je izvanredan, devolutivan, samostalan, ograničen, dvostran i nesuspendivan pravni lijek koji parnične stranke zbog povrede zakona mogu podnijeti protiv presuda drugostupanjskih sudova koje su donesene u povodu žalbi protiv presuda prvostupanjskih sudova te rješenja drugostupanjskih sudova kojima se postupak pred sudom pravomoćno završava.

Riječ je o ustaljenoj zakonskoj instituciji hrvatskog pravnog poretka o kojoj, sukladno zakonodavnoj tradiciji, odlučuje najviši sud u zemlji. Prema članku 116. stavku 1. Ustava, najviši sud u zemlji je Vrhovni sud kojemu je temeljna ustavna zadaća osiguravati jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni.

7. Sukladno navedenom, u ocjeni osnovanosti predlagateljevih navoda, Ustavni sud pošao je od članka 382. ZPP-a, kojim je uređen institut revizije kao izvanrednog pravnog lijeka. U nastavku se daje kratak prikaz članka 382. ZPP-a i njegovih izmjena i dopuna u odnosu na zakonske pretpostavke za njezino podnošenje.

Članak 382. ZPP/03, prije stupanja na snagu osporenog članka 91.a ZPP, glasio je:

»Članak 382.

Stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude:

- 1) ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 kuna,
- 2) ako je presuda donesena u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu.

U slučajevima u kojima je ne mogu podnijeti prema odredbi stavka 1. ovoga članka stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude ako je drugostupanjski sud u izreci te presude odredio da je protiv nje revizija dopuštena. Drugostupanjski sud može tako odlučiti ako ocijeni da odluka u sporu ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana. U obrazloženju presude drugostupanjski će sud naznačiti zbog kojeg je pravnog pitanja dopustio reviziju i izložiti razloge iz kojih je smatrao da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

Odredbe stavka 1. točke 1. i stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se u onim sporovima za koje je ovim ili drugim zakonom izrijekom određeno da u njima revizija nije dopuštena.

(...).

7.1. ZID-om ZPP/08 izmijenjene su odredbe koje uređuju institut revizije.

Člankom 29. ZID-a ZPP/08 propisano je:

»Članak 29.

Članak 382. mijenja se i glasi:

Stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude:

- 1) ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 kuna,
- 2) ako je presuda donesena u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o postojanju ugovora o radu, odnosno prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa,
- 3) ako je drugostupanjska presuda donesena prema odredbama članka 373.a i 373.b ovoga Zakona.

U slučajevima u kojima je ne mogu podnijeti prema odredbi stavka 1. ovoga članka, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene

primjene zakona i ravnopravnosti građana, primjerice:

- 1) ako o tom pitanju revizijski sud još uvijek nije zauzeo shvaćanje odlučujući u pojedinim predmetima ili na odjelskoj ili općoj sjednici, a riječ je o pitanju o kojemu postoji različita praksa drugostupanskih sudova,
- 2) ako o tom pitanju revizijski sud još uvijek nije zauzeo shvaćanje, a moglo bi se očekivati da bi u praksi drugostupanski sudovi mogli o njemu imati različita shvaćanja, npr. zbog mogućnosti različitoga tumačenja određenih zakonskih odredaba,
- 3) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje, ali je odluka drugostupanskoga suda utemeljena na shvaćanju koje nije podudarno s tim shvaćanjem,
- 4) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostupanskoga suda temelji na tom shvaćanju, ali bi – osobito uvažavajući razloge iznijete tijekom prethodnoga prvostupanskoga i žalbenoga postupka, zbog promjene u pravnom sustavu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima te odlukom Ustavnoga suda Republike Hrvatske ili Europskoga suda za ljudska prava – trebalo preispitati sudsku praksu.

U reviziji iz stavka 2. ovoga članka stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg ju je podnijela i izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

(...).«

7.2. Posljednjim ZID-om ZPP/11 koji je usvojio Hrvatski sabor 13. svibnja 2011., zakonsko uređenje instituta revizije ponovno je izmijenjeno i uređeno je člancima od 29. do 42. ZID-a ZPP/11. Tako članak 382. ZPP-a sada glasi:

»Članak 382.

Stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanske presude:

- 1) ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 200.000,00 kuna,
- 2) ako je presuda donesena u sporu o postojanju ugovora o radu, odnosno prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa,
- 3) (...).

U slučajevima u kojima je ne mogu podnijeti prema odredbi stavka 1. ovoga članka, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanske presude ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, primjerice:

- 1) ako o tom pitanju revizijski sud još uvijek nije zauzeo shvaćanje odlučujući u pojedinim predmetima na odjelnoj sjednici, a riječ je o pitanju o kojemu postoji različita praksa drugostupanskih sudova,
- 2) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje, ali je odluka drugostupanskoga suda utemeljena na shvaćanju koje nije podudarno s tim shvaćanjem,
- 3) (...)

U reviziji iz stavka 2. ovoga članka stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg ju je podnijela uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

(...).«

7.3. Iz navedenog je prikaza razvidno kako su se pravno uređenje instituta revizije kao izvanrednog pravnog lijeka i pretpostavke za njezinu dopuštenost mijenjali, čime se bitno utjecalo na postupanje Vrhovnog suda kao najvišeg suda u Republici Hrvatskoj i na njegove ustavne zadaće da osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni.

a) Do ZID-a ZPP/03 pravni okvir za dopuštenost revizije protiv drugostupanskih presuda bio je određen vrijednosnim, odnosno kauzalnim kriterijem (vrijednost predmeta spora i vrsta

spora, tzv. redovna revizija), a od 2003. (ZID ZPP/03) uvedena je revizija po dopuštenju drugostupanjskog suda (tzv. izvanredna revizija).

Izvanredna revizija, kao zakonska novina u ZID-u ZPP/03, predstavljala je novo sredstvo za osiguravanje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana, a ovisila je o odluci drugostupanjskog (žalbenog) suda koji je u obrazloženju presude trebao naznačiti zbog kojeg je pravnog pitanja dopustio reviziju i izložiti razloge iz kojih je smatrao da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

b) U ZID-u ZPP/08 zadržani su vrijednosni i kauzalni kriteriji za dopuštenost redovne revizije, s manjim izmjenama.

Međutim, ZID-om ZPP/08 bitno su izmijenjene odredbe kojima je reguliran institut izvanredne revizije na način da je napuštena izvanredna revizija prema određenju drugostupanjskog suda i propisano je da reviziju protiv drugostupanjske presude može podnijeti stranka i u slučaju kad je ne može podnijeti prema vrijednosnom ili kauzalnom kriteriju (jer nije dopuštena), uz uvjet da odluka u sporu ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja i da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana. U skladu s navedenim uvjetima za dopuštenost revizije, stranka koja podnosi reviziju dužna je u reviziji određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju i izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

Kao što je već navedeno, u ZID ZPP/08 unesen je osporeni članak 91.a kojim je uvedeno novo ograničenje ovlaštenika prava na podnošenje revizije. Tako reviziju kao izvanredni pravni lijek može podnijeti samo punomoćnik koji je odvjetnik ili izuzetno osoba koja ima položeni pravosudni ispit.

c) U ZID-u ZPP/11 od 13. svibnja 2011. ponovo su izmijenjene odredbe koje reguliraju institut revizije. Propisani su stroži i precizniji zahtjevi koje revizija treba ispunjavati u svom sadržaju.

Osporeni članak 91.a ZPP-a ostao je neizmijenjen.

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

8. U razmatranju osnovanosti prijedloga za ocjenu suglasnosti članka 91.a ZPP-a s Ustavom, Ustavni sud pošao je od uvjeta obveznog zastupanja po odvjetniku ili osobi s položenim pravosudnim ispitom, i posljedično, od troškova postupka koje za stranku u tom postupku iziskuje takvo zastupanje. Ustavni sud ocjenjuje da se zakonom propisani uvjeti obveznog zastupanja i njihove posljedice mogu smatrati ograničenjem prava pristupu sudu.

a) Načelna pravna stajališta o pravu na pristup sudu

9. Sukladno navedenom, tijekom ocjene predlagateljevih navoda, Ustavni sud pošao je od načelnih pravnih stajališta Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu (u daljnjem tekstu: Europski sud) prema kojima pravo na pristup sudu nije apsolutno. To pravo je podvrgnuto ograničenjima a temeljne postavke tih ograničenja prvi put su izražene u presudi Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva (presuda od 21. veljače 1975., zahtjev br. 4451/70). U presudi se navodi:

»37. Budući da je smetnja pristupu sudovima ... utjecala na pravo zajamčeno člankom 6., stavkom 1. ..., preostaje odrediti je li ona unatoč tome bila opravdana na temelju nekog legitimnog ograničenja uživanja ili vršenja tog prava.

38. ... Sud smatra da pravo pristupa sudovima nije apsolutno. Budući da na to pravo Konvencija upućuje ..., a da ga pritom, u užem smislu riječi, ne određuje, ovdje, osim granica koje određuju sam sadržaj svakog prava, ima prostora i za ograničenja koja su dopuštena implicitno (by implication).«

9.1. U presudi Kreuz protiv Poljske (presuda, 19. lipnja 2001., zahtjev br. 28249/95) Europski

sud je dalje razradio stajalište o implicitno dopuštenim ograničenjima prava na pristup sudu, te je posebno istaknuo:

»53. 'Pravo na sud' nije apsolutno. Ono može biti podložno implicitno dopuštenim ograničenjima jer pravo na pristup po samoj svojoj naravi zahtijeva regulaciju države. (...)

54. Sud je donio odluku da se u nekim slučajevima, posebno kad su ograničenja o kojima je riječ povezana s uvjetima dopuštenosti žalbe ili kad interesi prava zahtijevaju da podnositelj zahtjeva u vezi sa svojom žalbom pruži jamstvo za troškove koje će imati druga strana u postupku, mogu nametnuti razna ograničenja, uključujući novčana, pristup pojedinca 'sudu' ili 'tribunalu' ...

(...)

Međutim, Sud se u svim tim slučajevima uvjerio da primjenjivana ograničenja nisu spriječila ili umanjila pristup koji je omogućen podnositelju zahtjeva na takav način ili do takve mjere da bi sama bit (the very essence) tog prava bila oslabljena.

55. ... Sud naglašava da ograničenje postavljeno u odnosu na pristup sudu ili tribunalu neće biti sukladno članku 6. stavku 1. osim ako teži legitimnom cilju, a postoji razumna veza razmjernosti između primijenjenih sredstava i legitimnog cilja koji se želi ostvariti ...

(...)

57. ..., Sud konačno želi ponoviti da je njegovo ispitivanje temeljeno na načelu da je namjera Konvencije zajamčiti ne prava koja su teorijska ili prividna (theoretical or illusory), već prava koja su provediva u praksi (practical) i djelotvorna. To je naročito tako u pogledu prava na pristup sudovima u smislu važnog mjesta koje pravo na pošteno suđenje ima u demokratskom društvu ...«

9.2. Navedena pravna stajališta Europskog suda Ustavni sud prihvatio je u svojoj odluci broj: U-I-949/1995 i dr. od 23. studenoga 2005., koja glase:

»Pravo pravičnog suđenja, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava, obuhvaća više aspekata koji čitav proces suđenja čine pravičnim. U svojoj biti to je postupovno jamstvo koje zahtijeva da postupak od strane državnih tijela bude proveden prema načelima koja će strankama u postupku osigurati pravično suđenje. Pravo svakoga na pristup sudu dio je temeljnog ljudskog prava na pravično suđenje, a podrazumijeva pristupačnost postupku sa svim obilježjima sudskog oblika ispitivanja. I samo pravo na pristup sudu ima nekoliko aspekata. Mogućnost iniciranja sudskog postupka radi donošenja odluke o pravima i obvezama stranaka, iako sama po sebi nije dovoljna da bi se osiguralo pravo pristupa sudu, onaj je aspekt prava na pristup sudu bez kojega ostala jamstva, sadržana u pravu pravičnog suđenja, ne bi mogla imala pravno značenje.

Pravo na pristup sudu, međutim, nije apsolutno; ono može biti zakonom ograničeno (članak 16. Ustava); primjerice zakonom određenim pretpostavkama koje moraju biti ispunjene za podnošenje tužbe ili rokovima za ulaganje pravnih lijekova. Različita ograničenja mogu svesti pravo na pristup sudu na razinu koja bi dovela do toga da je sama bit ostvarenja tog prava ugrožena. Svako ograničenje, stoga, mora biti ustanovljeno zakonom, mora imati legitimni cilj te mora postojati razumna razmjernost između ograničenja i cilja koji se tim ograničenjem želi postići.«

b) Primjena načelnih pravnih stajališta o pravu pristupa sudu na osporeni članak ZPP-a

10. Predmet uređenja ZPP-a utvrđen je u članku 1. koji glasi:

»Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju pravila postupka na temelju kojih sud raspravlja i odlučuje u sporovima o osnovnim pravima i obvezama čovjeka i građanina, o osobnim i obiteljskim odnosima građana te u radnim, trgovačkim, imovinskim i drugim građanskopravnim sporovima, ako zakonom nije za neke od tih sporova određeno da u njima sud rješava po pravilima kojeg drugog postupka.«

Osporeni članak 91.a sadržan je u dijelu ZPP-a koji uređuje pitanje punomoćnika u parničnom

postupku (članci 89. do 101.). Prema članku 89. ZPP-a stranke mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko punomoćnika, dok prema članku 89.a, stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno.

Člankom 91.a ZPP-a propisana je obvezatnost podnošenja revizije preko opunomoćenika koji je odvjetnik uz iznimke utvrđene u stavku 2. istog članka prema kojem stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba koja ju je prema odredbama ZPP-a ili kojega drugog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit. Razlozi osporavanja suglasnosti članka 91.a ZPP-a s Ustavom temelje se na pogrešnom stajalištu predlagatelja da je Ustavom zajamčeno pravo na pristup sudu apsolutno, te da osporeni članak ograničava to nederogabilno pravo. Suprotno tome, pravo na pristup sudu je relativno zaštićeno derogabilno pravo što je Ustavni sud obrazložio u rješenju broj: U-I-949/1995 (vidi točku 9.).

11. Kao što je već navedeno, u ZID ZPP/08 unesen je osporeni članak 91.a kojim je uvedeno ograničenje ovlaštenika prava na podnošenje revizije. Tako reviziju kao izvanredni pravni lijek može podnijeti samo punomoćnik koji je odvjetnik ili izuzetno osoba koja ima položen pravosudni ispit.

Ustavni sud u postupku ustavnosudske ocjene suglasnosti osporenog članka ZPP-a s Ustavom, uz uvažavanje načelnih pravnih stajališta o pravu pristupa sudu, kao prvo trebao je odgovoriti na pitanje: je li zakonsko ograničenje propisano člankom 91.a ZPP-a dovelo u pitanje samu bit prava na pristup sudu?

11.1. Parnični postupak, po svojoj strukturi i funkcioniranju, do pravomoćnosti sudske odluke trebao bi se smatrati redovnim postupkom, a nakon pravomoćnosti sudske odluke iznimkom za posebne slučajeve. Stoga su u ZPP-u propisani redovni i izvanredni pravni lijekovi. Redovnim se pravnim lijekovima pobijaju nepravomoćne sudske odluke, a izvanrednim pravomoćne sudske odluke.

Razlozi racionalne organizacije sustava pravnih lijekova, pravne sigurnosti i ekonomičnosti nametnuli su potrebu višestrukog ograničenja mogućnosti njihova podnošenja (vrsta pravnih lijekova, osoba koje su ih ovlaštene podnositi, rokova u kojima se mogu podnijeti i dr.). Opće je obilježje tih ograničenja da se ona pojačavaju što je viši stupanj suda koji treba odlučiti o pravnom lijeku. Naime, nakon pravomoćnosti sudske odluke procesna prava stranaka ne prestaju nego se »sužavaju«, a radi postizanja cilja dopuštenog izvanrednog pravnog lijeka. Budući da je revizija izvanredni pravni lijek, koja se podnosi protiv drugostupanjske sudske odluke kojom se postupak pravomoćno završava i o kojoj odlučuje Vrhovni sud ispitujući zakonitost odluka nižestupanjskih sudova, revizija je nužno po prirodi parničnog postupka složeniji pravni lijek (u odnosu na žalbu kao redovni lijek), za čije su podnošenje utvrđene strože pretpostavke, a razlozi zbog kojih se može podnijeti su ograničeni.

Tako, tzv. redovna revizija se može izjaviti samo zbog bitnih povreda odredba parničnog postupka (uz određena značajna ograničenja u usporedbi s bitnim povredama zbog kojih se može izjaviti žalba) i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, dok se tzv. izvanredna revizija može izjaviti i pobijana se presuda može ispitivati samo zbog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja zbog kojeg je »dopuštena«, dakle, zbog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

Polazeći od toga da se u revizijskom postupku preispituje materijalna i postupovna zakonitost pobijane presude (rješenja), a ne i pravilnost utvrđenja činjeničnog stanja, Ustavni sud utvrđuje da je zakonodavac propisujući krug kvalificiranih osoba koje mogu podnijeti reviziju naglasio potrebu da se u revizijskom postupku, u kojem se odlučuje isključivo o pravnim pitanjima, osigura viša razina stručnih znanja i kvalitete u zastupanju stranaka a time veća kvaliteta odlučivanja u pojedinom slučaju, a što doprinosi većoj pravnoj sigurnosti stranaka. Stoga Ustavni sud smatra ustavnopravno prihvatljivim ograničenje propisano člankom 91.a

ZPP-a. Takvo stajalište zakonodavca nije ograničilo niti spriječilo pristup sudu na takav način ili u tolikoj mjeri da bi bila narušena sama bit prava na pristup sudu. Propisani zahtjev vezan za odvjetnika odnosno za osobu koja ima položen pravosudni ispit nije strukturno ograničenje koje onemogućuje pristup sudu.

12. U nastavku postupka Ustavni sud mora odgovoriti i na sljedeća pitanja:

a) Ima li osporeni članak 91.a ZPP-a legitiman cilj?

Ustavni sud ocjenjuje da osporeni članak 91.a ZPP-a ima legitimni cilj – da se kroz stručno obrađenu i podnesenu reviziju od strane kvalificirane osobe osnaži ustavna zadaća Vrhovnog suda i osigura efikasan (djelotvoran) pristup sudu u kojem će pravo stranke biti pravilno zaštićeno.

b) Je li ograničenje propisano člankom 91.a ZPP-a razmjerno legitimnom cilju koji se njime želio postići?

13. Razmatrajući reviziju u sustavu pravnih lijekova koji su utvrđeni ZPP-om, vrstu sporova i razloge zbog kojih se revizija može podnijeti, Ustavni sud ocjenjuje da je propisivanje kruga kvalificiranih osoba ovlaštenih za podnošenje revizije, objektivno opravdano i razmjerno legitimnom cilju koji se osporenim zakonskom odredbom želio postići.

14. U odnosu na pitanje troškova revizijskog postupka koje iziskuje primjena osporenog članka ZPP-a (sastavljanje revizije po odvjetniku), Ustavni sud podsjeća da je pravo na besplatnu pravnu pomoć bitna komponenta prava na pristup pravosuđu, koje je imanentno pravu na pravično suđenje iz članka 29. stavka 1. Ustava, odnosno iz članka 6. Konvencije. Stoga, u odnosu na to pitanje Ustavni sud podsjeća da je pružanje besplatne pravne pomoći u Republici Hrvatskoj osigurano kako Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (»Narodne novine« broj 62/08. i 81/11.), tako i većim brojem drugih zakona, od kojih valja izdvojiti članak 5. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/08., 76/09. i 80/11.), članak 172. ZPP-a, članak 85. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (»Narodne novine« broj 53/91.), članak 21. Zakona o odvjetništvu (»Narodne novine« broj 9/94.), članke 11. i 19. Zakona o sudskim pristojbama (»Narodne novine« broj 26/03.), članke 20. i 24. Zakona o azilu (»Narodne novine« broj 103/03. i 179/07.) te odredbe Statuta Hrvatske odvjetničke komore, Kodeksa odvjetničke etike i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (»Narodne novine« broj 13/09.).

15. Slijedom navedenog, na temelju članka 43. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst), riješeno je kao u izreci.

16. Objava rješenja (točka II. izreke) temelji se na članku 29. Ustavnog zakona.

Broj: U-I-4365/2008 U-I-4804/2010

U-I-4997/2008 U-I-5076/2010

U-I-994/2009 U-I-6530/2010

U-I-2440/2009 U-I-265/2011

U-I-3872/2009 U-I-1114/2011

U-I-11379/2009 U-I-1602/2011

U-I-41960/2009 U-I-2174/2011

U-I-409/2010 U-I-3778/2011

U-I-2506/2010 U-I-4036/2011

U-I-2885/2010 U-I-162/2012

U-I-3467/2010 U-I-1605/2012

U-I-3738/2010 U-I-6057/2012

U-I-4313/2010 U-I-6150/2012

Zagreb, 26. ožujka 2013.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednica

dr. sc. Jasna Omejec, v. r.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Jasna Omejec, predsjednica, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Slavica Banić, Mario Jelušić, Davor Krapac, Ivan Matija, Antun Palarić i Duška Šarin, rješavajući o prijedlozima za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), na sjednici održanoj 11. srpnja 2014. donio je

ODLUKU USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE BROJ: U-I-885/2013 OD 11. SRPNJA 2014.

(„Narodne novine“, broj 89/14)

I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom te se ukida članak 392.b stavak 4. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 123/08., 57/11. i 148/11. – pročišćeni tekst).

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Prijedlog za ocjenu ustavnosti članka 392.b stavka 4. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 123/08., 57/2011. i 148/11. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: ZPP) podnio je Tomislav Pasarić iz Zagreba.

Članak 392.b unesen je u ZPP člankom 5. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 57/11.) koji je donio Hrvatski sabor na sjednici održanoj 13. svibnja 2011.

II. OSPORENA ODREDBA ZAKONA

2. Članak 392.b ZPP-a glasi:

»Članak 392.b

Vijeće sastavljeno od pet sudaca revizijskog suda odbacit će nepotpunu i nedopuštenu reviziju iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona, a i nepravodobnu ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud. Takvo rješenje treba biti obrazloženo.

Vijeće iz stavka 1. ovoga članka će reviziju iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona rješenjem odbaciti kao nedopuštenu i ako u reviziji ne bude određeno naznačeno pravno pitanje zbog kojega se podnosi uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose kao i zato što u njoj nisu određeno izloženi razlozi zbog kojih podnositelj smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Vijeće iz stavka 1. ovoga članka će reviziju iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona odbaciti i ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojega je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

U obrazloženju rješenja iz stavka 2. i 3. ovoga članka treba se samo pozvati na odredbe stavka 2., odnosno 3. ovoga članka koje predviđaju odbacivanje takve revizije zbog tamo navedenih razloga. Ako ocijeni da bi to bilo svrhovito, vijeće može odlučiti i da se posebno obrazlože razlozi zbog kojih je donijelo takvo rješenje.

Ako vijeće u slučaju iz stavka 3. ovoga članka nađe da samo neko od više istaknutih pravnih pitanja nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, revizija će se odbaciti samo glede toga pitanja.«

III. PRIGOVORI PREDLAGATELJA

3. Predlagatelj smatra da članak 392.b ZPP-a nije u suglasnosti s člancima 14. stavkom 2. i 29. stavkom 1. Ustava.

3.1. U prijedlogu predlagatelj polazi od načela prava na pravično suđenje smatrajući da svaka »revizijska odluka« mora biti obrazložena. U tom smislu u prijedlogu je navedeno:

»Člankom 14. stavkom 2. Ustava određeno je: 'svi su pred zakonom jednaki'.

(...)

... Opće načelo jednakosti nalaže da se svi ljudi pred zakonom jednako tretiraju.

Ustavnopravno je ne prihvatljivo ponašanje zakonodavca pri kojem se ista činjenična stanja tretiraju različito, a različita na istovjetni način. Ustavno načelo opće jednakosti pred zakonom povrijeđeno je i kada se jedna grupa na koju je upućena norma u usporedbi s drugom grupom adresata norme drukčije tretira, iako između te dvije grupe ne postoje razlike niti takve vrste niti takve težine koje bi mogle opravdati nejednak tretman. Kod postojanja jednakoga i nejednakoga tretmana od strane države, on može biti ustavnopravno prihvatljiv samo u situacijama kad je razlog nejednakog tretmana takve vrste, težine i intenziteta da je u stanju opravdati različiti tretman od strane zakonodavne vlasti.

Člankom 4. osporene odredbe dano je ovlaštenje Vijeću Vrhovnog suda odbaciti tako zvanu izvanrednu reviziju opisanu člankom 382. stavkom 2. ZPP, bez obrazloženja.

Izvanredna revizija ulaže se u pravilu zbog povreda procesnog i materijalnog prava počinjenog na način koji je od važnosti za uspostavu konzistentnog sustava jedinstvene primjene prava. Dakle ovdje se ne radi o odbačaju iz razloga nedostatka 'forme', čija se nedopustivost lako može utvrditi zbog izostanka sadržaja što je kao forma procesnim propisom nužno propisano. Ovdje se pak radi o odbacivanju iz razloga što pitanje nije relevantno za jednaku primjenu prava, a što već predstavlja ocjenu 'merituma' stvari. Pri čemu to Vrhovni sud može činiti na način da razlozi za odlučivanje podnositelju revizije ostanu u potpunosti nepoznati.

Ovime rješenje o odbačaju izvanredne revizije postaje u pravnom poretku Republike Hrvatske jedini pojedinačni akt tijela sudbene vlasti u kojem ta tijela imaju ex lege ovlast podnositeljima izvanrednog pravnog lijeka uskratiti obrazloženje razloga za rješavanje.

Ovakvim zakonskim uređenjem se podnositelji revizije diferenciraju u pravu na obrazloženu rješidbu bez posebnog, razboritog i opće razvidnog razloga.

Ujedno podnositeljima izvanredne revizije nameće se nerazmjern teret. Naime, rješenje Vrhovnog suda nije krajnje pravno sredstvo koje u ustavnopravnom poretku Republike Hrvatske stranke mogu koristiti. Prema članku 62. stavku 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske 'svatko' ima pravo podnijeti ustavnu tužbu po iscrpljivanju dopuštenog pravnog puta radi zaštite ustavnih prava.

Odbačajem revizije podnositelji ustavne tužbe gube mogućnost zaštite ustavnih prava protiv pravomoćne presude. Ujedno podnositeljima je praktički onemogućeno uspješno ulaganje

ustavne tužbe i protiv rješenja o odbačaju revizije iz razloga nepoznavanja neposredno bitnih razloga za rješavanje u konkretnom slučaju. Također i Ustavnom sudu je nemoguće ispitati rješidbu koja ne sadrži obrazloženje. Na opisani način osnovnom normom utvrđeno pravo 'svakoga' na podnošenje osporenim zakonskim rješenjem se bitno ograničava, odnosno ograničava se preko mjere koja dovodi u opasnost bit služenja procesnim ovlaštenjem utvrđenim osnovnom normom, normom više pravne snage od osporene.«

3.2. Predlagatelj dalje navodi:

»Sukladno članku 29. stavku 1. Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela. Pravo na pošteno i pravično suđenje sadržano je i u članku 6., i članku 13. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama te nekim odredbama Protokola 7. uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima i temeljnim slobodama.

Pravo na pravično suđenje podrazumijeva skupinu postupovnih ovlaštenja kojima se jamči standard procesnog položaja stranaka u postupku. Osnovno pravo koje proizlazi iz prava na pravično suđenje odnosi se na pravo na pristup sudu. Svaki podnositelj zahtjeva ima pravo da njegov zahtjev bude iznesen pred sud. Ovo pravo bi predstavljalo nudum ius ukoliko ne bi u sebi sadržavalo i pravo na rješavanje spora od strane nadležnog suda. Pod sudom u smislu prava na pravično suđenje podrazumijeva se trajno zakonom ustanovljeno sudbeno tijelo neovisno i nepristrano od izvršne vlasti i stranaka u postupku, koje je sposobno osigurati sva procesna jamstva koja iz pravnog poretka proizlaze. Procjena nepristranosti suda provodi se na subjektivnoj i objektivnoj razini. Prema subjektivnom kriteriju sud mora biti sastavljen od sudaca kod kojih nema osobnih uvjerenja ili predrasuda, a koje bi mogle utjecati na postupak donošenja presude. Prema objektivnom kriteriju sud mora po svom sastavu isključiti svaku legitimnu dvojbu glede njegove pristranosti. Osim formalnog pristupa sudu, pravo na pošteno suđenje obuhvaća i dužnost suda učinkovitog ispitivanja podnesaka, argumenata i dokaza iznesenih tijekom postupka te pravnu procjenu tih argumenata. Pazeći pri tome da se svakoj strani u postupku mora omogućiti načelna 'jednakost oružja', odnosno mora joj se osigurati razumna mogućnost da iznese svoje argumente u uvjetima koji je ne stavljaju u položaj očite neravnopravnosti u odnosu na protivnu stranu. Pravo na pošteno suđenje implicira i pravo stranaka u postupku biti upoznate sa svakim očitovanjem ili podneskom koji je upućen sudu u namjeri da se njime utječe na tijek postupka, kao i pravo na očitovanje na takve procesne radnje.«

Predlagatelj ističe da pravo na pravično suđenje obuhvaća i pravo stranke saznati za razloge bitne za odlučivanje u konkretnom slučaju. U tom smislu predlagatelj upućuje na praksu Ustavnog suda i Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu (u daljnjem tekstu: ESLJP). Zaključno predlagatelj navodi:

»Slijedom svega iznijetoga, cijeneći osporenu odredbu, a poglavito njezin stavak 4. ustavnopravno neprihvatljiv s aspekta ustavnih odredba sadržanih u članku 14. stavku 2. i članku 29. stavku 1. Ustava, a time posredno i nesuglasnim s člankom 3. i člankom 5. Ustava predlažem Ustavnom sudu pokrenuti postupak za ocjenu suglasnosti neustavne odredbe i donošenje odluke o njezinom ukidanju.«

IV. MJERODAVNE ODREDBE USTAVA I KONVENCIJE

1) Ustav Republike Hrvatske

4. Ustavni sud je kod razmatranja osnovanosti prijedloga predlagatelja ocijenio mjerodavnim sljedeće odredbe Ustava:

»Članak 3.

(...) jednakost, ... vladavina prava ... najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske

i temelj za tumačenje Ustava.«

»Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama,

(...)«

»Članak 116.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni.

(...)«

2) Konvencijsko pravo

5. Prva rečenica članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija) glasi:

»Članak 6.

PRAVO NA POŠTENO SUĐENJE

1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj.

(...)«

3) Zakon o sudovima

6. Člankom 20. Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 28/13.) propisana je nadležnost Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud). Članak 20. Zakona o sudovima glasi:

»Članak 20.

Vrhovni sud Republike Hrvatske:

1. osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni,

2. (...),

3. odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih odluka sudova u Republici Hrvatskoj,

4. (...).«

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

7. ZPP-om se uređuju pravila postupka na temelju kojih sud raspravlja i odlučuje u sporovima o osnovnim pravima i obvezama čovjeka i građanina, o osobnim i obiteljskim odnosima građana te u radnim, trgovačkim, imovinskim i drugim građanskopravnim sporovima, ako zakonom nije za neke od tih sporova određeno da u njima sud rješava po pravilima kojeg drugog postupka.

Do pravomoćnosti sudske odluke parnični postupak trebao bi se smatrati redovnim postupkom, a nakon pravomoćnosti sudske odluke iznimkom za posebne slučajeve. Stoga su u ZPP-u propisani redovni i izvanredni pravni lijekovi. Redovnim se pravnim lijekovima pobijaju nepravomoćne sudske odluke, a izvanrednim pravomoćne sudske odluke.

Osporeni članak 392.b sadržan je u dijelu ZPP-a koji uređuje institute izvanrednih pravnih lijekova u parničnom postupku (članci od 382. do 400. ZPP-a).

7.1. Revizija je izvanredan, devolutivan, samostalan, ograničen, dvostran i nesuspenzivan pravni lijek koji parnične stranke zbog povrede zakona mogu podnijeti protiv presuda drugostupanjskih sudova koje su donesene u povodu žalbi protiv presuda prvostupanjskih sudova te rješenja drugostupanjskih sudova kojima se postupak pred sudom pravomoćno završava.

Riječ je o ustaljenoj zakonskoj instituciji hrvatskog pravnog poretka o kojoj, sukladno zakonodavnoj tradiciji, odlučuje najviši sud u zemlji. Prema članku 116. stavku 1. Ustava, najviši sud u zemlji je Vrhovni sud kojemu je temeljna ustavna zadaća osiguravati jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni.

8. Ustavni sud napominje da termini redovna i izvanredna revizija nisu zakonski termini, već se oni koriste radi toga da bi se njima označile dvije pravne situacije u kojima se revizija kao pravni lijek protiv drugostupanjskih odluka može podnijeti, a koje se po pretpostavkama za njihovu dopuštenost (razlozima zbog kojih se mogu podnijeti) i po postupku koji se povodom njih provodi značajno razlikuju.

9. Pravno uređenje instituta revizije kao izvanrednog pravnog lijeka i pretpostavke za njezinu dopuštenost s vremenom su višekratno mijenjani, čime se bitno utjecalo na postupanje Vrhovnog suda kao najvišeg suda u Republici Hrvatskoj i na njegovu ustavnu zadaću da osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni (detaljan prikaz instituta revizije i njegovih izmjena i dopuna sadržan je u rješenju Ustavnog suda broj: U-I-4365/2008 od 26. ožujka 2013., objavljenom u »Narodnim novinama« broj 43/13.).

10. Polazeći od revizije kao izvanrednog pravnog lijeka, koji se podnosi protiv drugostupanjske sudske odluke kojom se postupak pravomoćno završava i o kojoj odlučuje Vrhovni sud ispitujući zakonitost odluka nižestupanjskih sudova, revizija je nužno po prirodi parničnog postupka pravni lijek za čije su podnošenje utvrđene strože pretpostavke, a razlozi zbog kojih se može podnijeti su ograničeni.

ESLJP je u tom smislu ponovio svoje ustaljeno pravno stajalište i u predmetu *Bulfracht Ltd. protiv Hrvatske*, (odluka, 21. lipnja 2011., zahtjev br. 53261/08):

»35. ... Način na koji se članak 6. stavak 1. primjenjuje na žalbene ili kasacijske sudove ovisi o posebnim značajkama dotičnoga postupka, te treba uzeti u obzir ukupnost postupka vođenog u domaćem pravnom poretku i ulogu kasacijskog suda u njemu; uvjeti dopuštenosti revizije mogu biti stroži od onih za redovnu žalbu (vidi, inter alia, presudu u predmetu *Brualla Gómez de la Torre protiv Španjolske*, 19. prosinca 1997., Izvješća o presudama i odlukama 1997 VIII, str. 2956, § 37.).«

Tako se redovna revizija može podnijeti samo zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka (uz određena značajna ograničenja u usporedbi s bitnim povredama zbog kojih se može izjaviti žalba) i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, dok se izvanredna revizija može podnijeti i pobijana se presuda može ispitivati samo zbog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja zbog kojeg je »dopuštena«, dakle, zbog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

10.1. Prema odredbama ZPP-a, kada Vrhovni sud odlučuje o redovnoj reviziji tada je on »klasični« kasacijski sud, a revizijska odluka tog suda ima učinke *inter partes*. Pretpostavke za dopuštenost te revizije propisane su člankom 382. stavkom 1. ZPP-a.

Suprotno tomu, izvanredna revizija uređena je kao pravni lijek čija je primarna zadaća osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. Uloga je Vrhovnog suda u tom postupku (kod odlučivanja o izvanrednoj reviziji) osigurati pravilno i jedinstveno tumačenje zakona, čime Vrhovni sud svojim odlukama izravno utječe na ujednačavanje sudske prakse i pridonosi pravnoj sigurnosti koja je bitna sastavnica vladavine prava. Sukladno tome, institut izvanredne revizije uvijek je povezan s pitanjima od javnog/općeg interesa. Istodobno, preko njega se u najvećoj mjeri očituje ustavna zadaća Vrhovnog suda u smislu članka 116. stavka 1. Ustava. Pretpostavke za dopuštenost te revizije razlikuju se od onih propisanih za redovnu reviziju. One su dijelom specifične jer izražavaju tu osobitu javnopravnu svrhu izvanredne revizije.

11. Člankom 392.b ZPP-a propisano je postupanje revizijskog vijeća Vrhovnog suda koje odlučuje o izvanrednoj reviziji.

Ustavni sud primjećuje da su tim člankom propisane različite pravne situacije u kojima

revizijsko vijeće Vrhovnog suda može odbaciti izvanrednu reviziju kao nepotpunu, nedopuštenu ili nepravodobnu.

11.1. Tako prema stavku 1. članka 392.b ZPP-a revizijsko vijeće Vrhovnog suda odbacit će nepotpunu i nedopuštenu reviziju iz članka 382. stavka 2. ZPP-a, a i nepravodobnu ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud. U tim slučajevima rješenje revizijskog vijeća Vrhovnog suda mora biti obrazloženo.

Prema članku 389. ZPP-a izvanredna revizija je nepravodobna ako nije podnesena u roku koji je određen za njezino podnošenje (članak 382. stavak 4.), a nepotpuna je ako se na temelju nje ne može utvrditi koja se presuda pobija i ako nije potpisana.

11.2. Stavcima 2. i 3. članka 392.b također je propisano da revizijsko vijeće Vrhovnog suda može odbaciti izvanrednu reviziju kao nedopuštenu i to u dvije pravno različite situacije. Prva, kada je izvanredna revizija nepotpuna jer ne ispunjava formalne pretpostavke da bi se o njoj odlučivalo (nije sastavljena u skladu s člankom 382. stavkom 2.). Druga, kada je izvanredna revizija potpuna (sastavljena je u skladu s člankom 382. stavkom 2.), ali revizijsko vijeće Vrhovnog suda ocijeni da pravno pitanje zbog kojeg je revizija izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Međutim, za razliku od slučajeva navedenih u stavku 1. članka 392.b ZPP-a (kada rješenje o odbačaju revizije mora biti obrazloženo), u slučajevima iz stavaka 2. i 3. istog članka revizijsko vijeće Vrhovnog suda, prema članku 392.b stavku 4. ZPP-a, ne mora obrazlagati svoju odluku, odnosno ne mora navoditi razloge zbog kojih je izvanrednu reviziju odbacilo kao nedopuštenu. Samo u slučaju ako ocijeni da bi to bilo svrhovito, revizijsko vijeće Vrhovnog suda može odlučiti i da se posebno obrazlože razlozi zbog kojih je donijelo takvo rješenje.

11.3. Razmatrajući osporeni stavak 4. članka 392.b ZPP-a u odnosu na stavke 1., 2. i 3. istog članka, Ustavni sud ocjenjuje ustavnopravno neprihvatljivim takvo normativno rješenje kad je riječ o ovlastima Vrhovnog suda da ne navodi razloge za odbacivanje svoje odluke donesene u povodu izvanredne revizije. Naime, Ustavni sud ne vidi nijedan objektivni i relevantan razlog zbog kojeg postoji obveza obrazlaganja rješenja kojim se odbacuje izvanredna revizija iz razloga propisanih stavkom 1. članka 392.b ZPP-a, a takva obveza ne postoji kod odbačaja izvanredne revizije iz stavaka 2. i 3. istog članka.

12. Štoviše, u slučaju iz stavka 3. članka 392.b ZPP-a nije samo riječ o uskraćivanju prava stranke da bude upoznata s razlozima zbog kojih se odbacuje njezino pravno sredstvo na koje ona ima zakonsko pravo i koje ispunjava sve formalne pretpostavke, nego o tome da se cjelokupna javnost, uključujući i cjelokupni sustav redovnih i specijaliziranih sudova, kao i Ustavni sud, isključuje od mogućnosti da saznaju ili dobiju uvid u shvaćanja najvišeg suda u zemlji koje je važno za kreiranje nacionalne jurisprudencije i usmjeravanje nacionalnog sudskog mehanizma. Naime, preko odluke Vrhovnog suda o tome je li neko pravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili nije, najjasnije se vidi način na koji Vrhovni sud gradi jedinstvenost nacionalnog sudskog prostora i osigurava ravnopravnost građana u smislu članka 116. stavka 1. Ustava.

Upravo iz tih razloga u rješenju kojim Vrhovni sud odbacuje izvanrednu reviziju kao nedopuštenu (jer je ocijenio da pravno pitanje zbog kojeg je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni), moraju biti navedeni dostatni i relevantni razlozi za takvu odluku.

Pri tome, opseg i podrobnost obrazloženja mogu varirati ovisno o konkretnom pitanju, pa razlozi za odbacivanje revizije (i) u smislu članka 392.b stavka 3. ZPP-a mogu biti sažeti i u samo »jednu rečenicu« ako ona jasno upućuje na razloge zbog kojih to pitanje nije važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. No, ne navoditi nijedan razlog (iako je riječ o pitanju od općeg/javnog interesa) i za to imati zakonsku ovlast upućuje na duboku nesuglasnost članka 392.b stavka 4. ZPP-a s člankom

116. stavkom 1. Ustava. Takva zakonska odredba negira sam smisao i svrhu ustavne zadaće Vrhovnog suda propisane člankom 116. stavkom 1. Ustava.

13. Ustavni sud također primjećuje da članak 392.b stavak 4. ZPP-a i njegova primjena može u javnosti stvoriti dojam da Vrhovni sud, odbacujući izvanrednu reviziju kao nedopuštenu u slučaju kada ocijeni da pravno pitanje zbog kojeg je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, ne navodeći razloge za njezino odbacivanje, postupaju samovoljno i arbitrarno. Zahtjevi povezani s »vanjskim dojmom« pravilnog funkcioniranja sudova, inherentni pravu na pošteno suđenje, ali i pravilnom funkcioniranju sudbene vlasti, ne dopuštaju mogućnost da se izvanredna revizija odbacuje bez navođenje razloga za takvu sudsku odluku.

14. Sukladno navedenom, na temelju članka 55. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) odlučeno je kao u točki I. izreke.

15. Objava odluke (točka II. izreke) temelji se na članku 29. stavku 1. Ustavnog zakona.

Broj: U-I-885/2013

Zagreb, 11. srpnja 2014.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednica

dr. sc. Jasna Omejec, v. r.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O PREUZIMANJU ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

(„Narodne novine“, broj 117/03)

Članak 282.

Na parnične postupke pokrenute do stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjivat će se odredbe ovoga Zakona, osim kada je ovim Zakonom drugačije određeno.

Članak 283.

Postupak koji je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona bio pokrenut pred sudom koji je bio stvarno nadležan po propisima koji su do tada bili na snazi nastavit će se pred tim sudom.

Članak 284.

Odredbe članka 18., 21., 22., 30., 45., 46., 76., 77., 145., 146., 147., 157., 180., 182., 251., 252., 269., 270., 271., 273., 275., 276., 278., 279. i 280. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je nakon stupanja na snagu ovoga Zakona podnesena tužba, prijedlog za izdavanje platnog naloga ili prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave. Odredbe članka 23. ovoga Zakona primjenjivat će se na pravne lijekove koji su u drugostupanjskom odnosno revizijskom sudu primljeni nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredba članka 59. ovoga Zakona primjenjivat će se ako je poziv stranci dostavljen nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 108. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je razlog za prekid postupka nastao nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 195., 197., 198., 205., 208., 219., 220., 222., 223., 224., 225., 226., 227., 228., 229., 230., 231., 232., 233., 234., 236., 237., 238., 239., 240., 241., 242., 243., 244., 245., 246., 248., 249., 250. i 266. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je glavna rasprava pred prvostupanjskim sudom zaključena nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 54. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na podneske predane sudu nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 285.

U sudskim postupcima u kojima se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku zahtjev za zaštitu zakonitosti ne može se izjaviti ako je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

U postupcima iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti revizija iz članka 382. stavka 2. (članak 219. ovoga Zakona).

Članak 287.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. prosinca 2003.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

(„Narodne novine“, broj 84/08)

Članak 51.

Ministar nadležan za unutarnje poslove donijet će pravilnik iz članka 143.a ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će pravilnike iz članka 505.a stavka 2. i članka 506. stavka 2. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu odredaba članka 49. ovoga Zakona.

Članak 52.

Ovaj Zakon će se primjenjivati na sve postupke koji budu u tijeku na dan njegova stupanja na snagu, ako odredbama ovoga članka nije drugačije određeno.

Odredbe članka 2., članka 19., članka 40., članka 44., članka 41., članka 42. i članka 48. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredba članka 27. i 28. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke u kojima je donijeta prvostupanjska presuda prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 29. do 37., članka 39. i članka 46. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke u kojima je donijeta drugostupanjska presuda prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 53.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. listopada 2008. osim odredbe članka 49. koja stupa na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

(„Narodne novine“, broj 57/11 od 25.05.2011.)

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 50.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa, na prijedlog predsjednika suda, donijet će odluku o ispunjavanju uvjeta za korištenje tonskog snimanja ročišta u skladu s odredbama ovoga Zakona, kad se za to ispune uvjeti na pojedinom sudu.

Članak 53.

Ovaj Zakon će se primjenjivati na sve postupke koji budu u tijeku na dan njegova stupanja na snagu, ako odredbama ovoga članka nije drugačije određeno.

Odredbe članka 7., 8., 9. i članka 10. stavka 1. i 11. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 44., članka 48. u dijelu kojim se dodaje članak 497.b i članka 52. ovoga Zakona primjenjuju se na postupke u kojima na dan stupanja ovoga Zakona nije donesena prvostupanjska odluka.

Odredbe članka 29. do 42. i članka 47. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke u kojima je drugostupanjska odluka donesena prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 54.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbi članka 14., članka 29. u dijelu koji se odnosi na Europski sud i članka 49. koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

(„Narodne novine“, broj 25/13 od 28.02.2013.)

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 98.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će odluku o ispunjavanju uvjeta za isticanje presude na e-oglasnoj ploči sudova u skladu s odredbama ovoga Zakona, kad se za to ispune uvjeti na pojedinom sudu.

Do donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka sud će stranci koja je bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje dostaviti presudu prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena.

Članak 99.

Pravilnik iz članka 492.a stavka 5. i članka 492.b stavka 8. Zakona dodanih člankom 93. ovoga Zakona ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 100.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 266.a Obiteljskog zakona (»Narodne novine«, br. 116/03., 17/04., 136/04., 107/07., 57/11. i 61/11.).

Članak 101.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona u Ovršnom zakonu (»Narodne novine«, br. 112/12.) u članku 26. stavku 1. brojka: »1.000,00« zamjenjuje se brojkom: »5.000,00«, a brojka: »5.000,00« brojkom: »10.000,00«.

Članak 102.

Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11. i 148/11.).

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 1., članka 2., članka 6., članka 10. do članka 17., članka 19., članka 21. do 30., članka 35. do 38., članka 41. do članka 50., članka 52., članka 53., članka 57., članka 61., članka 71., članka 73. do članka 79., članka 81., članka 82., članka 93., članka 95., članka 96. stavka 1. i 2., članka 97., članka 98. i članka 101. ovoga Zakona primjenjivat će se na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 9., članka 80. i članka 84. ovoga Zakona primjenjivat će se na postupke u kojima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona nije donesena prvostupanjnska odluka.

Članak 103.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. travnja 2013.